

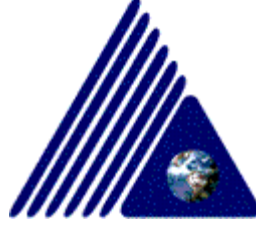
**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BEDRETTİN DALAN'IN EĞİTİMSEL, TOPLUMSAL VE SİYASAL DÜŞÜNCELERİ
İLE TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE KATKILARI**

Meral ŞEN

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı**

İstanbul – 2007

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**BEDRETTİN DALAN'IN EĞİTİMSEL, TOPLUMSAL VE SİYASAL
DÜŞÜNCELERİ İLE TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE KATKILARI**

Meral ŞEN

**Danışman
Doç. Dr. Halil EKŞİ**

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı**

İstanbul – 2007

Yüksek Lisans Tezinin Adı :

"Bedrettin Daban'ın Eğitimsel, Toplumsal ve Siyasal Düşünceleri ile Türk Eğitim Sistemine Katkıları"

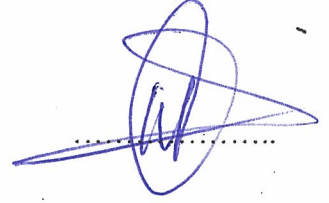
Hazırlayan - Meral BEN

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Halil EKŞİ

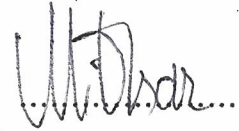
Üye

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞİRİN

A. ŞİRİN

Üye

Dr. Mustafa OTRAR

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 02.07.2007

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	III
ABSTRACT.....	V
ÖZET.....	VI
GİRİŞ.....	1
YÖNTEM.....	4
1. BEDRETTİN DALAN VE YAŞAMI.....	5
1.1. Çocukluğu ve Eğitim Hayatı.....	5
1.1.1. Doğduğu Yer Ve Çocukluğu.....	5
1.1.2. Okul Dönemi.....	6
1.1.3. İstanbul'a Yolculuk ve Üniversite Yılları.....	12
1.2. Mesleki Yaşamı.....	13
1.2.1. Mühendislik Yılları.....	13
1.2.2. Siyaset Hayatı ve Belediye Başkanlığı.....	15
1.2.2.1. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı.....	15
1.2.2.2. Milletvekilliği.....	22
1.2.2.3. İstek Vakfı Dönemi.....	24
2.BEDRETTİN DALAN'IN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE EĞİTİM FELSEFESİ.....	27
2.1. Türkiye'de Eğitim Meselesi.....	27
2.1.1.Türkiye'de Eğitim Sorunlarının Nedenleri.....	27
2.1.2. Osmanlı'dan Günümüze Türk Eğitimini Etkileyen Nedenler	28
2.1.3.Dalan'a Göre Türk Eğitim Tarihinde Atatürk'ün Yeri ve Önemi.....	31
2.2. Dalan'a Göre Eğitimin Amacı.....	33
2.3. Özel Okulların Türk Eğitim Sistemindeki Yeri.....	34
2.3.1. Dalan'a Göre Özel Okulların Önemi.....	34
2.3.1.1. Dalan'a Göre Vakıf Okullarının İşlevi.....	35
2.3.1.2. Vakıf Üniversiteleri.....	36
2.3.1.3. İstek Vakfının Türkiye'deki Konumu ve Eğitime katkıları.....	37
2.4. Dalan'a Göre Türk Milli Eğitim Sistemi.....	38
2.4.1. Milli Eğitim Bakanlığı.....	40
2.5. Dalan'a Göre İdeal Eğitim.....	42
2.5.1. Özlenen Gençlik.....	42
2.5.2. Girişimci İnsan.....	44
2.6. Dalan ve Eğitim Felsefesi.....	44
3. BEDRETTİN DALAN ve TOPLUMSAL-SİYASAL DÜŞÜNCELERİ.....	46
3.1. Atatürk ve Atatürkçülük Anlayışı.....	46
3.2. Eğitimde Atatürk Anlayışı.....	51
3.3. Ulusçuluk Anlayışı.....	53
3.4. Din ve Laiklik Anlayışı.....	55
3.5. Batılılaşma ve Teknoloji Anlayışı.....	60
3.6. Dalan ve Türkçe Üzerine.....	64
3.7. Dalan ve Sanat Anlayışı.....	71
3.8. Türk Ordusunun Yeri ve Önem.....	74

4. DALAN ve TÜRKİYE'DE BUGÜNKÜ SİYASET.....	76
4.1. Dalan ve Türkiye'de Siyaset.....	76
4.2. Türkiye'de Siyasi Kilitlenme Nedenleri.....	80
4.3. Avrupa Birliği ve Türkiye.....	82
4.4. Dalan'a Göre Türkiye ve Musul-Kerkük Politikası.....	86
5. DALAN VE TÜRK EKONOMİSİ.....	88
5.1. Türk Ekonomisini Etkileyen Sebepler.....	88
5.2. Türkiye'de İslami Ekonomi Modelinin Ortaya Çıkışı.....	90
5.3. Dalan ve Pazar Kavgasında Türkiye'nin Yeri ve Önemi.....	91
5.4. Gümrük Birliği Etkisi.....	92
6. DALAN'A GÖRE TÜRKİYE'DE BUGÜN ÇIKIŞ YOLLARI.....	95
6.1. Meclisin Milli İradeye Sahip Olması İçin Yapılması Gerekenler.....	95
6.2. Kimlikli Lider Arayışı.....	97
6.3. Türk Ordusunu Güçlendirme Politikası.....	98
6.4. Avrupa Birliği Politikamız, Onurlu Devlet Duruşu.....	99
7. BEDRETTİN DALAN, İSTEK VAKFI ve TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE KATKILARI.....	103
7.1. Vakfın Kuruluş Amacı.....	103
7.2. Vakfın Kuruluş Dönemi.....	104
7.3. Vakıf Okullarının Gelişim Aşamaları.....	105
7.4. İstek Vakfı İlkeleri.....	107
7.5. Vakıf Okullarının Hedefleri.....	108
8. BEDRETTİN DALAN VE YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ.....	110
8.1. Üniversitenin Kuruluş Amacı.....	110
8.2. Üniversitenin Kuruluş Dönemi.....	110
8.3. Üniversitenin Gelişim Aşamaları.....	112
8.4. Üniversitenin Bugünkü Durumu ve Hedefleri.....	116
KAYNAKÇA.....	118
EKLER.....	124

ÖNSÖZ

Eğitimci, yönetici, belediye başkanı, politikacı, mühendis, şair, olarak 66 yıllık yaşamını dolu dolu geçiren Bedrettin Dalan birçok konuşmalarının yer aldığı yazılı yapıtları ve İstanbul'u güzelleştirmek, çehresini değiştirmek ve Haliç'i İstanbulluların hizmetine sunmakla kalmamış, eğitsel ve kültürel sorunların çözümleri için yurt içi ve yurt dışında birçok girişimlerde bulunmuştur.

En büyük hizmetini ise okul öncesinden üniversiteye kadar uzanan eğitim kurumları ile vermiştir. Çünkü Türkiye'nin en büyük meselesinin eğitim meselesi olduğunu ve bu alanda eğitime hizmetin bir ibadet kadar kutsal olacağına inanmıştır. Eğitim ve kültürü bir bütün olarak görmüş, Selçuklu mimarisini üniversite konseptine uygulamıştır.

Bu çalışmaya beni yönlendiren, kendi düşüncelerim bir gün Sabancı müzesini gezerken gelişti. Sayın Sabancı bu ülkeye sonsuz hizmetler vermişti. Onunla ilgili kitapları inceledim. Ben de bir eğitimci olarak, Sayın Bedrettin Dalan'ın şehit çocuklarına her zaman gösterdiği eğitim desteğini ve binlerce çocukları okutarak bu ülkeye eğitim hizmeti verdiğini düşündüm. Bu ülkeyi sevmenin, bu ülkeye hizmetle gerçekleşeceğini vurgulamak için çalışma konumu Bedrettin Dalan olarak belirledim.

Çalışmam boyunca katkılarını esirgemeyen, onun için çok değerli olan zamanını bana ayırdığı için Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Hayati Başkanı Sayın Bedrettin Dalan'a, telefonla arayarak, belediye başkanlığı dönemi bilgilerinin doğruluğunu teyit eden Eski Cumhurbaşkanı Em. Org. Kenan Evren'e, Atatürk'ü anlamak ve anlatmakla ilgili bakış açısını değerlendiren Yeditepe Üniversitesi, Atatürk ve İnkılap Tarihi Bl. Bşk. Emk. Org. Sayın Edip Başer'e, İstek Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Emekli Danıştay Hakimi Sayın Av. Ülker Turgut'a, Vakfın işleyişi ve okul arazilerinin satın alınması ile ilgili belgeleri sunan İstek Vakfı Genel Müdürü Sayın İlter Ural'a, Şehit çocuklarının eğitimi ile ilgili birçok bilgiye ulaşmamda yardımını esirgemeyen, Genel Kurmay, Şehit ve Gaziler Şb. Md. Sayın Albay Halis Karaaslan'a, taramalarda ve yazılmasında emeği geçen sınıf arkadaşım Sayın Yarbay Mehmet Özcan'a, analiz ve araştırma raporları ile destekleyen Sesar Bşk. Sayın

İsmail Yıldız'a, birçok yayın, kitap ve röportajları bulmamda yardımcı olan Yeditepe Üniversitesi Basın Danışmanı Sayın Fatma Karaali'ye, yılların fotoğrafçısı, İstek Fotoğraf Stüdyosu Yöneticisi Sayın Bayram Dalay'a ve daha sayamadığım emeği geçen eğitimci ve Yeditepe Üniversitesi çalışanlarına sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu çalışmaya düşünce ve analizleri ile ışık tutan değerli bilim adamı Yeditepe Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Ahmet Serpil'e, Yeditepe Üniversitesi öğrencilerinin annesi, rektör yardımcısı Sayın Prof. Dr. Sedefhan Oğuz'a, Üniversite'nin yaptığı atılımlara ışık veren, bilim adamı Sayın Prof. Dr. Fikrettin Şahin'e, Çalışmalarım boyunca katkılarını esirgemeyen değerli hocam, danışmanım Sayın Doç. Dr. Halil Ekşi'ye, Birçok bilgiye ulaşmamda yardımını esirgemeyen, yazar, değerli hocam Yeditepe Üniversitesi öğretim üyesi Av. Dr. Adil Serdar Saçan'a, yazımda ve dizgide emeği geçen Bilgisayar öğretmeni Ayşe Üstündağ ve eşine, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran-2007

Meral ŞEN

ABSTRACT

Education is whole effectiveness of a better opportunity life. Education and culture are evaluated as a total. A person took his permanent impression from the environment needs to shape by blending with his personal abilities for him and the society suitably.

History Science holds responsible continuity of the society. So, Historians relate to social properties in this continuity together. For that reason, development at education and culture is also general development of the society.

Person act social development at Turkey must be paid attention to their roles. This study base on the social development deal with Turkey's education, culture and politic problems and the explanations of Bedrettin Dalan's educational, cultural and political dimension at that line.

During the reason of the problems root is showned as a education, Turkey statue at the historical profile effects of the foreign countries on Turkey are also inclined at the other dimension.

Dalan who continue with a new bend Atatürk phenomenon of the revolution at 1980 and riped at term of disorder Turkey summarizes himself with the structure of taking risk and brave collecting nationalist and social groups at the same denominator.

Even, the biggest phenomenon making Dalan's personality historical man is education organizations, he is also explained with his role of modern Dede Korkut and as an idea man. Taking out Municipality Law, the cleaning of Haliç by Dalan made a big reaction in the world and became a model to the metropolit cities.

This research try to analyze his social, politic, educational ideas, analysis and solution ways, his suggestions at the current events perspective his life starts at the arable fields and going up to educational organizations.

ÖZET

Eğitim, daha iyi yaşamaya olanak sağlayan etkinliklerin tümüdür. Eğitim ve kùltür bir bütün olarak değerlendirilmelidirler. Bireyin çevresinden aldığı kalıcı izlenimlerini, kendi davranışları ile bütünleştirmesi, bireysel yeteneklerini kendisi ve toplum için uygun şekilde biçimlendirmesi gerekir. Tarih bilimi, toplumların sürekliliğini yakalar. Tarihçilerse bu süreklilikteki toplumsal özellikleri birbirleriyle ilişkilendirir. Bundan dolaydır ki eğitim ve kùltürdeki gelişmişlik toplumun genel gelişmişliğidir. Türkiye'deki toplumsal gelişmelerde rol alan bireylerin, rollerini dikkate almak gerekir.

Bu inceleme Türkiye'nin eğitim, kùltür, siyasal sorunlarının bağlandığı toplumsal gelişmeyi ve bu alanda Bedrettin Dalan'ın eğitimsel, kùltürel ve siyasal boyutta açıklamalarına dayalıdır.

Sorunların kökeninde eğitimi ararken, diğer bir boyutta da tarih profilinde Türkiye'nin konumu ve dış ülkelerin Türkiye üzerinde etkileri de ele alınmıştır.

Türkiye'nin karmaşık döneminde olgunlaşan, 1980 ihtilali sonrası yeni bir dönemece Atatürk olgusu ile devam eden Dalan, milliyetçi, sosyal grupları bir payda altında toplayan cesur ve risk alan yapısı ile kendini özetler.

Dalan'ın kişiliğini tarihselleştiren en büyük olgusu, eğitim kurumları olduğu gibi, Türk siyasetinde, düşünce adamı, Çağdaş Dedekorkut rolü ile de ifade edilmektedir. Büyükşehir Belediye Yasasını çıkartması, Haliç'i temizletmesi Dünyada da yankı bulmuş, metropolitan yönetimlere örnek olmuştur.

Bu araştırma, Dalan'ın tarlalardan başlayıp, eğitim kurumlarına uzanan yaşamında toplumsal, siyasal, eğitimsel düşüncelerini, analiz ve çözüm yollarını, önerilerini günümüz olaylarının perspektifinde çözümlemeye çalışmıştır.

GİRİŞ

Atatürk, cumhuriyetin ilanından sonra ilk önemli hareketini eğitimde yapar. Eğitimdeki yanlış uygulamalar geri kalmanın en önemli nedenlerinden biridir. Atatürk eğitim birliğini Tevhid-i Tedrisat'la oluşturur. Eğitimin halka dönük olması için okuma-yazmanın hızla yaygınlaştırılmasını sağlar. "Cumhuriyet sizden akli hür, vicdanı hür, nesiller ister." diyerek, ulusal bilince varmanın tek yolunun eğitimin yaygınlaştırılması olduğunu belirtir

Daha önce yapılan eğitim konulu birçok tez çalışmasında ortaya çıkan sonuçlarda belirtildiği gibi eğitimdeki sorunlar geçmişten geleceğe devam etmektedir. Osmanlı dönemi ve Cumhuriyetle birlikte gerçekleştirilen atılımları şöyle açıklamak mümkündür.

Osmanlılarda eğitim ağırlıklı olarak dinsel niteliklidir. Ortaçağda dinin eğitimde etkin olduğu bir gerçektir. Ancak Batı'da Rönesans ve Reformla birlikte eğitimde de kilise tekelinin yıkılıp pozitif bilime doğru yol alındığı görülür. "**Akil Çağı**" dediğimiz bu dönemin genel özelliği; XV.y.y'dan başlayarak Gutenberg matbaasının toplumsal eğitim hizmetine girmesi, "okumak, eğitmek, eğitilmek bireyin doğal hakkıdır" görüşünün yaygınlaşmaya başlamasıdır. (Sönmez,1996)

Osmanlılarda ise batıya göre pozitif bilim alanlarında eğitim dinsel çerçevede işlenmeye çalışılmıştır. Matbaa, ancak, Şeyhülislam Abdullah efendinin 1727 tarihli fetvası ile girer.Din dışındaki kitapların yazımına izin verilir.

Eğitimin ilk basamağı "Sübyan Okulları"dır. Bu dönemde din adamları öğretmenlik yapmaktadır. Bunlar az çok pozitif bilime yatkın öğretmenlerdir. Daha sonraki yıllarda "Mekteb-i Maarif-i Adliye" den başlayarak, 1838'den itibaren genel eğitim kurumları açılmıştır. Meclis-i Maarif-i Umumiye kurulmuş, eğitim sistemi ilk, orta ve yüksek okul olarak düzenlenmiştir. Osmanlılarda eğitiminin çekirdeğini "Maarif Nizamnamesi" oluşturur.Buna göre, öğretim kurumlarını Sübyan, Rüştüye, İdadi, sSultani ve "Muallim Mektepleri" olarak sıralamak mümkündür. 1847'de "Darümuallimin" yani öğretmen okulu açılır. Daha sonra ise, 1870'te "Darümuallimat" açılır ki bu okul kadın öğretmen yetiştirmektedir. Bu okullarda ders verecek öğretmenler, yine medrese kökenli olduğundan istenilen sonuçlar elde edilemez.

Tanzimatla yapılan çalışmalar da, eğitimde istenilen noktaya gelmeyi sağlayamamıştır. 1876 yılından sonra, 425 Rüştîye, 8 İdadi, 7 Muallim Mektebi kurulabilmiştir. Muallim mekteplerinin sadece birinde kızlar okuyabilmiştir.

Tanzimat döneminde çıkarılan yasaların uygulanması ve eksiklerin giderilmesi 1876 -1909 yılları arasındadır. Eğitim kurumları ilköğretimde İslamcılığa, orta öğretimde Osmanlıcılığa koşut yürütülmüştür. Dönem sonuna doğru ise tüm eğitim kurumlarında “Türkçülük” akımı egemendir. Cumhuriyet kurulduğu yıllarda diğer bir eğitim sorunu da, yabancı okullar sorunudur. 1910 yıllarında sadece Ermeni okullarının sayısı 44’dür. İtalyan, Fransız, Avusturyalı Katolik misyoner okullarından başka, İngiliz ve Amerikalılar ekonomik çıkarları doğrultusunda temsilci yetiştirmek ve Hıristiyanlığı yaymak için çok sayıda okullar açmıştır.

Atatürk’ün eğitimde birlik ilkesi 8 Nisan 1923'te yayınladığı "İlke Programı"nın sekizincisinde gündeme gelir. 430 nolu bu yasa ile “İlköğretimde öğretimin birleştirilmesi” Türkiye’deki tüm okullar “Maarif Vekaleti”ne bağlanmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu, bugünkü eğitim sistemimizin de temelini oluşturur. 1926 tarihli "*Maarif Teşkilatı Kanunu*" köktenci bir eğitim reformu olmuştur. Bu kanunla birlikte ilköğretim parasız olmuş, öğretmen sayıları artırılmış, meslek ve teknik okullar açılmaya başlanmıştır. Bu reformla birlikte çok önemli bir sorun daha gündeme gelir. O da Türkçe yazı sorunudur. Türkler, tarihleri süresince 12 farklı abece sistemi kullanmışlardır. İslamiyet’in yayılması ile Arap abece sistemine geçerek, sonradan kutsal kitap Kur’an-ı Kerim’in dili olması nedeniyle bu sisteme kutsal özellik katacaklar ve bir dil karmaşası yaşanacaktır. Böyle bir dil karmaşası eğitim düzeyini düşürmekte olduğundan 1928’lerde toplumun okuma yazma oranı %10’lardadır. Öğretmen kadrosunun da yetersizliği buna eklenirse eğitimdeki eksiklikler daha da belirgin olarak ortaya çıkacaktır.

Atatürk "Her vasıttan evvel büyük Türk milletine onun bütün emellerini kısır yapan çorak yol haricinde kolay bir okuma yazma anahtarı vermek lazımdır" diyerek yeni bir abece sistemine geçilmesi sinyalini vermektedir. 1 Kasım 1928'de Latin alfabesinin kabulü ile sonuçlanacak, Türkçe'nin yapısına, ulusal hedef ve ilkelere uygun bir dil ve abece sistemi yaratma yolunda yeni bir döneme geçilecektir. (Akgün,1961'den aktaran Sönmez,1996)

Türkiye Cumhuriyeti'ni ulusal temele oturtan Atatürk'ün eğitime ve eğitimcilere verdiği önem her aşamada kendini gösterir. Atatürk, öğretmenlerin ulusal bilincin oluşmasında önemini ve rolünü de “Muallimler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.” sözleriyle açıklar.

Bu düşünceler ışığında, Bedrettin Dalan yaşamı boyunca Atatürk'ü örnek alır Kurduğu vakıf okullarının da fikir babası Atatürk'tür. Bedrettin Dalan'ın yapmak istedikleri ve yaptıklarına bakacak olursak, çalışmalarının bir bütünlük içinde olduğunu görürüz. Siyasette ve eğitimde yaptıkları, bunlar; İstanbul için; İski, İdo, Metro, Haliç'in temizlenmesi, barajların yapımı, kazıklı yollar, Cemal Reşit Rey Salonu, birçok alışveriş merkezi projelerinin mimarı, İstek Vakfı Okulları, Yeditepe Üniversitesinin kurulması, Dünya liderleriyle yapılan kongreler, Amerika ve Avrupa Üniversiteleri ile yapılan anlaşmalar, sergiler, kitaplıklar, güzel sanatlar, müzik arşivi, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Hastanesi, Göz Hastanesi, Doğa Club tatil köyleri, ve sosyal tesisler...

Bir diğer yönü, Dalan'ın bir kültür ve sanat, düşün adamı olmasıdır. Atatürk'ün izinde giden bir lider özelliğine sahip olmasıdır.””Ülkemi seviyorum, görevimi yapıyorum” düşüncesini benimsemiş, toplumu için yararlı olduğuna inandığı işleri gerçekleştirmede kendini bir hizmet adamı ve görevli kılmıştır. Bir siyasetçiden daha çok gençlerin iyi eğitilmesi ile ülkenin kurtulacağına inanarak idealist bir yapıda kendini eğitim hizmetine adanmıştır. Dalan, Türk Milletinin geçmişten günümüze Antropolojik yapısının incelenmesi çalışmalarını da büyük bir hızla yürütmektedir. Çünkü, Atatürk Kurtuluş savaşında en büyük gücü Türk Halkından almıştır. Türk Milletinin birlik, beraberlik içinde bütün güçlere karşı geleceğini bilmiştir. Halkın eğitilmesi ile birçok siyasal ve toplumsal sorunların üstesinden gelineceğini belirtmiş, Eğitimde yapılacak kısıtlamaların vatana ihanetle eşdeğerde olduğu düşüncesini benimsemiştir.

Bu araştırmanın amacı; Eğitim sorunlarını yakından takip ederek ,eğitime hizmet eden Bedrettin Dalan'ın, başkalarına ışık olacak siyasi, toplumsal düşünceleri çerçevesinde, eğitimde ve siyasette çözüm yollarını, günümüz olaylarının geçmişten günümüze analizlerini, gözler önüne sermektir.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma yöntemlerinin özellikleri ve araştırmanın yapılmasında izlenecek yol konusunda Yıldırım ve Şimşek'in (2005) nitel araştırmalar isimli çalışmadan yararlanılmıştır. Yöntem olarak görüşme, gözlem ve yazılı dökümanların incelenmesi uygulanmıştır. En çok karşımıza çıkanlarsa; Doğal ortama duyarlık, katılımcı rolüm, bütüncül yaklaşım, algıların ortaya konması, Araştırma deseninde esneklik, Tümevarımcı analiz özellikleri olmuştur. Sayın Dalan'ın televizyon konuşmalarını deşifre ederek kitaplaştıran Ünal Bolat'ın eserlerinden yararlanılmıştır. Nitel özellikte olan bu araştırma görüşme, soru-cevap, sohbet, telefon görüşmeleri şeklinde olmuştur. Bazı ipuçlarına tracer (iz sürme) yöntemiyle ulaşılmıştır. Yaşanan olaylar, fenomenoloji yöntemi kullanılarak kaleme alınmış, olayın sonunda Dalan'la ilgili analizler, anlatan kişilerce yapılmıştır. Paydaş analizi ile Dalan'a yakın kişilerle görüşmeler yapılmış hepsinin ortak fikirleri analiz olarak belirtilmiştir. Belediye Başkanlığı dönemi ve Üniversitenin kurulması gibi olaylarda bizzat içinde olan kişilerle görüşülmüş, sözlü tarih yöntemi kullanılmıştır. Teknik olarak ta betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Tarama tekniğinin de kullanıldığı gazete, dergi, kitap, faaliyet raporlarına yer verilmiştir. Bazı belgelerin gizliliği esas olduğundan ekte sunulmamıştır..

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kütüphanesinde yer alan o yıllara ait faaliyet raporlarından yararlanılmıştır. Yine bu kütüphanede 1984 yılı sonrası gazete ve mecmua haberlerine, İstanbul Belediye Tarihine ulaşılmıştır. Belediye Başkanlığı dönemine ait projeler, belediye arşivinde yararlanılarak açıklanmıştır. Dünya'da Dalan ile ilgili birçok haber ve analiz raporları Dalan tarafından hazırlanan bir çalışma olarak ekte yer almıştır. Sesar arşivinden Dünya da Dalan'la ilgili belgelerden yararlanılmıştır. Okullar ve üniversitenin yaptığı birçok anlaşmalar Üniversite arşivinden ve internet sitesinden araştırılmıştır. Eğitimle ilgili olarak, okul dergileri, Yeditepe Üniversitesi Haber dergileri incelenmiştir.

Görüşmeler birebir olarak, ben, Meral Şen tarafından yapılmıştır. Araştırmanın objektif ve doğal olması için ses kayıt cihazı kullanılmamış, bizzat tarafımdan kaleme alınarak olduğu gibi aktarılmıştır. Sayın Dalan'nın eğitime yaklaşımı, toplumsal ve siyasal sıkıntıların çözüm yolları ile yapılması gerekenlere bu araştırmada yer verilmiştir.

1. BEDRETTİN DALAN VE YAŞAMI

1.1. Çocukluğu ve Eğitim Hayatı

1.1.1. Doğduğu yer ve çocukluğu

Dalan 18 Temmuz 1941’de Eskişehir’de sekiz çocuklu bir ailenin altıncı çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Aslen Bayburt’lu olan Dalan’ın çocukluk yılları oldukça zorlu geçmiştir:

“Ben doğduktan sonra annem çok önemli bir hastalık geçirmiş. 6–7 ay hastanede yatmış. Ablalarım beni inek sütü ile büyütmüşler. Ondan boyum kısa kalmış herhalde, çünkü ağabeyim 1.90 boyundadır. Ablam beni beşikte sallarken, beşikten düşürmüş. Beşiğin altında da kızgın yağ varmış. İki aylıkken sağ kolum yanmış Vücut epeyce tamir etmiş ama hala çok az izi var.” (Dalan Görüşme 1) **(Bkz. Resim 1, Dalan, Annesi Hünkâr Hanım’la)**

Bedrettin Dalan’ın babası Devlet Demir Yollarında çalışmaktadır. Aynı yıllarda çıkan Soyadı Kanunu’nda ‘Dalan’ soyadını almıştır:

“Soyadı Kanunu çıktığında, Babam Elazığ’da demiryolcu olarak görev yapıyormuş. Baskil’den sonra Dalan Köyü vardır. Soyadı Kanununda Dalan Köyü’ndeymiş. Dalan soyadını oradan almışız. Bedrettin adını, Hz. Bedrettin’den koymuşlar.” **(Bkz. Resim 2, Babası Turan Dalan)**

Gözlerinin rengini annesinden almasına rağmen, ruhsal yakınlığından dolayı hayatının ilerleyen dönemlerinde daha belirleyici babası olmuştur.

“Annem hastaneden gelince ona çok içerleyip kızmışım. Yüzüne bakıp, kafamı öbür tarafa çevirmişim. O davranışım hala söylenir. Anneme küsmüşüm. Ablalarım bana bakmış.

(Bkz.Resim 3, Dalan Kardeşleriyle)

Babamla ruhsal olarak ilişkim vardı. Ruh birlikteliğinden olsa gerek onu çok severdim. Ben altı yaşında iken babam hastalandı. Uzun bir süre hastanede kaldı. Ben her gün hastaneye gittim. Porsuk Çayı'nın kenarından, tahta korkulukları atlayarak, çamurlu yollardan her gün hastaneye gidip balkonun altında babamı beklerdim. Babam balkona çıkar, bana balkondan 5 kuruş atardı. Ben de her gün gider mısır topu alırdım. Patlamış mısırlar renkli şekerlerle yapıştırılır, top haline getirilirdi. Genellikle de pembe renkli olurdu. Her gün renkli mısır topunu 5 kuruşa alırdım. Her akşam babama peşkir-havlu ve ibriği ben götürürdüm. Leğene, “neni” derdim. “neniyi getirim mi neni”, derdim. Babamın çok hoşuna giderdi. Leğeni de ben götürürdüm.” (Dalan Görüşme 2)

1.1.2.Okul dönemi

Dalan'ın hayatındaki zorluklar ilkokula başladığında da devam eder. Babasının Demiryollarındaki görevi, okula başladığında uzak bir seferde olmasını gerektirmiştir. Bu nedenle, okula babasının kaydettirmesi de mümkün olmamıştır:

“Necla Ablam beni ilkokula kayda götürmüştü. Oradaki velilerden birisi benim için kayıt parası bırakmış. Ablam da bu işe çok utanmış. Okula gitmeye başladım. Çok zayıf, çok esmer, sert, eli sopalı bir bayan öğretmenim vardı. Herkese vuruyor, kızıyordu. Bende dayak yemedim ama korktum. Pencereden atlayıp kaçtım. –Öğretmen dövdü, dedim. Hâlbuki öğretmen beni dövmemişti. Dövmüş kadar olmuştu. O dönem sınıfta hiçbir şey yapmadım. 3 dönem oluyor, 3 karne alıyorduk. Notlarımın hepsi pek fena geldi. “pek fena, pek zayıf” vardı.”(Dalan Görüşme 2)

Duygusal bir çocuk olan Dalan, öğretmenin olumsuz etkisiyle ilkokulun ilk dönemlerinde başarılı bir öğrenci olmamıştır. Öğretmenine yönelik korkusu okula, derslerine ilgisini ve sevgisini azaltmıştır.

“3. Söemestr de öğretmenimiz değişti. Yaşlı fakat nurani yüzlü, beyaz saçlı Muzaffer öğretmen geldi. Bu bayan öğretmenim, güler yüzlü haliyle sınıfa girdi ve gelir gelmez ilk benim başımı okşadı. Onun başımı okşamasa, sevgisini vermesi beni değiştirdi. Ben çözüldüm ve sınıfta birinci oldum. Bütün derslerim pekiyi idi.”

Yeni ve güler yüzlü öğretmeninin gelmesiyle birlikte Dalan’ın derslerine olan ilgisi artmış ve başarılı bir öğrenci olmuştur. Öğretmeninin sevgisi ile eğitim hayatında yeni bir başlangıç yapmış ve hayallerinin peşinden koşmaya o yıllarda başlamıştır. Fakat babasının ve ailenin isteği ile Eskişehir’den taşınmaları gerekmiştir. Bu durum çok sevdiği Muzaffer Öğretmeni’nden ayrılmasına neden olur:

“Babam emekli olunca, Aydın Germencik ilçesine taşınmaya karar verdi. 1. sınıftan 2. sınıfa geçmiştim. Babam, annem hepimiz bir vagona dolduk. Muzaffer Öğretmen istasyona geldi. Babamın iki yakasını iki eliyle tuttu. ‘Lütfen bu çocuğu okut’, dedi. ‘Okutmazsan iki elim şu anda olduğu gibi, hep yakanda olacaktır.’ (Bu bölümü anlatırken Başkan Bey de gözyaşlarına boğuldu.) Muzaffer Öğretmenin babamın üzerinde inanılmaz bir etkisi olduğuna inanıyorum. Çünkü büyük bir teşvikle okumamı istedi babam.” (Bkz Resim 4, Dalan kardeşleri ile)

Muzaffer Öğretmen’in bu sözleri babası üzerinde etkili olmuştur. Taşındıkları Germencik ilçesi, Dalan için farklı hayat koşulları ile karşılaşmasıyla şaşırtıcı deneyimler edinmesini sağlamıştır.

“O yıl Aydın’ın Germencik ilçesine göçtük. Germencik her şeyin, incirin, üzümün, zeytinin, elmanın, armudun her türlü meyve sebzenin bol olduğu bir bölge. Buraya gelince ekonomik olarak rahatladık. Hatta size bir anımı anlatayım: Germencik’in pazarı Perşembe günü yapılır. Bir eşek pazarda armut yiyordu. şaşırdım, eşeği itmeye başladım armudu yemesin diye. Çünkü Eskişehir çoraktı. Orada her şey bol bulunmuyordu. İklimden dolayı her şey yetişmiyordu. Bu hareketimi gören pazardaki köylülerden biri ‘Sen ne karışyorsun, onun canı yok mu?’ Eşek öyle güzel, ballandıra ballandıra yiyordu ki armudu. Bir an Eskişehir gelmişti aklıma. Germencik’te hâlâ her şey boldur.

Farklı coğrafyaların farklı hayat koşulları Dalan'ın geniş bir vizyona sahip olmasının temellerini göstermektedir. Geldikleri bu ilçede de ilkokula başlamış, bu yeni okulunda da öğretmenleri eğitim hayatını ve kişiliğini şekillendirmede etkili olmuştur.

“Germencik ilkokuluna başladım ikinci sınıfa. Bekar bir bayan öğretmenimiz vardı. Benim yanımda kalmam için babamla konuştu. İki yıl yanında kaldım. Şu an o öğretmenimin torunu bu okulda (Yeditepe Üniversitesi’de) okuyor.”

Babası da eğitim hayatını yakından takip etmektedir. Aralarındaki ruhsal birliktelik nedeniyle Dalan'ı eğitim hayatı boyunca desteklemiş ve gerektiğinde mücadele etmiştir. Şiir merakı ilkokul yıllarında başlayan Dalan, hala şiir tutkunudur.

*“Germencik ilkokulunda iken 29 Ekim’de şiirleri ben okurdum. Çünkü şiirleri kendim yazardım. Her törende okurdum yazdığım şiirleri. Beşinci sınıfta Suzan Abla, yanında kaldığım için abla derdim evde. Okulda öğretmenim derdim. Benim şiirimi, kendi yazdığım şiirimi başka bir öğrenciye okutmak istedi. Babam öğretmenle kavga etti. **‘Seni Valiliğe şikayet ederim,’** dedi. **“Onun yazdığı şiiri başkasına okutamazsın”**, dedi. Öğretmenim mecbur oldu, şiiri bana okuttu”. (Dalan Görüşme 2)*

Benzer şekilde hâlen Yeditepe Üniversitesi Rektörlüğünü yöneten Sayın Serpil, Dalan'ın şiir ile olan ilişkisini şu şekilde anlatmaktadır:

“Şiir merakı vardır. Gençliğinde kendi yazdığı şiirleri vardır. Şiir zevki iyidir ve seçicidir. Divan şiiri merakı vardır. Özellikle de Fuzuli’yi sever. Meraklıdır. Sistematik olarak aklı erer”.(Serpil Görüşme 3)

Dalan Germencik’te çalışma hayatına tarla işçisi olarak başlamış, geçim koşullarındaki imkansızlıklar ve zor hayat şartlarının dezavantajlarını, insan ilişkilerindeki başarısıyla ifade etmiştir.

“İkinci sınıfta Germencik’te tarlaya işçi olarak gitmeye başladım. Askeri kamyon dan bozma kamyonu dolar, birkaç çocuk ve kadınlarla gün doğmadan tarlaya giderdik. Gün batımında gelirdik. Ben menderes nehrinden suyu doldurur teneke maşrapaya işçilere

dağıtırdım. Tek bir teneke maşrapayla seksen kişiyi sularım. Menderesin deresi çamurlu akardı. Menderesin suyunu tülbentle süzer, o suyu içerdik. Genellikle ayakkabısız giderdik. Ayağımız yanmazdı. Yalın ayak yürürdük. Ayaklarımızın altı nasır olurdu. İkinci bir taban oluşurdu. Yüzümüz yanardı. Beyaz tenli olunca hemen yanar, kararır. Kabuklaşır kararır, soyulur. Alttan beyaz ve yeni deri çıkardı. Bu her yıl olurdu.” (Dalan Görüşme 2)

Dalan Ailesi Germencik’te hep birlikte zorlu şartlarda çalışarak, birbirini desteklemiş ailenin geleceği için yatırımlar yapmaya başlamışlardır. Birlik, bütünlük, dayanışma duygusunun o yıllarda değerini kavramıştır. Aile bağlarının güçlü olması baba sevgisi ile pekişir:

“Tarlada çalışmayla ailece Germencik’te ev yaptırdık. Artık kendi evimizde oturuyorduk. Hali vakti yerinde öğretmen Ziya Bey beni nüfusuna geçirmek istedi, evlatlık olarak. Ne babam, ne de ben bu teklifi kabul etmedik. Benim okumam için babam **‘git istersen’** dedi. Ziya Bey bizim eve gelip, evlatlık teklifini yaptı. Ben o zaman on bir yaşındaydım. Ziya Öğretmen’e **‘Sağ olun benim babam var. Evimden ayrılmak istemiyorum’**, dedim. Ziya Öğretmen’in oğlu vardı, Cengiz isminde. Cengiz böbrek yetmezliğinden öldü. Onun oğlu rahmetli olunca, hep düşünmüşümdür. **‘Acaba gitseydim ona mutluluk verir miydim’** diye. Hâlâ Muzaffer Öğretmen gibi Ziya Öğretmen’i de saygıyla anarım.” (Dalan Görüşme 2)

Dalan, küçük yaşta olmasına rağmen, öğretmenlerinin sağduyulu yaklaşımları nedeniyle, hayatla ilgili önemli dersler çıkarmıştır kendine.. Özellikle Ziya Öğretmen, öğrencilerine aileleri de olsa başka insanların başarılarını kullanmaktansa, kendi başarılarını kazanmalarının gerekliliğini vurgulamıştır.

“Ziya Öğretmen’in bana kattığı önemli bir katkı vardır yaşamımda. Bir gün kasabanın en zenginin çocuğu, ilkokul bahçesindeki güvercinlere taş attı. Bende, atma dedim. **‘Seni döverim ama fukarasın, sana acıyorum’**, dedi. **‘Terbiyesizlik etme’**, dedim. Kavga edip birbirimize girdik. Boğuştuk. Ziya Öğretmen de gözlüyormuş bizi. Öğretmen geldi, onu aldı, sınıfa gitti. Ben de arkalarından gidip, sınıfın kapı aralığından baktım. Öğretmen **‘Babanın zenginliğinden sana ne faydası var’**, dedi. Kulağını çekti. **‘Bu sana küpe olsun. Sen de Bedrettin Dalan ol, o zaman zenginliğin olur’**. Bu benim için bir ders, bir anı oldu. Ziya Hoca böylece moralimi düzeltmiş oldu.”(Dalan Görüşme 2)

Ziya Öğretmen, Dalan'ın kendi davranışlarındaki hataları da fark etmesini sağlamış ve daha doğru hareket etmeye yönlendirmiştir. Öğretmeni ile yaşadığı olaylardan dersler çıkaran Dalan, sonraki yıllarda da bu öğrendiklerini bütün hayatında kullanmıştır.

“İlkokul son sınıfta mezuniyet imtihanı vardı. Mezuniyet imtihanında sınıfın en az çalışkanı Erdoğan idi. Öğretmen geldi, dedi ki; ‘Erdoğan nerede? Gidin bulun getirin. Diplomasını alsın hiç olmazsa, şoför olur.’ ‘Öğretmenim o imtihana gelse ne olur, gelmese ne olur?’ dedim. ‘Tehessüf ederim Bedrettin, bunu senden duymamış olayım.’ Kulaklarıma kadar kızardım. Tabi ondan sonra o arkadaşımı getirip, imtihanlara girmesini sağladım. Şimdi Erdoğan nerede bilmiyorum ama, diplomayı o öğretmen sayesinde aldı. Buradan çıkardığım ders ne bildiğimden, ne de paramdan dolayı övünmemeyi öğrendim. Hayatta hiç kimseden kendini aşağıda görmeyeceksin, hiç kimseden de yukarda görmeyeceksin. Gerçekten benim ruhsal yapımın oluşumunda en çok babamdan sonra Ziya Hoca'nın o davranışları oldu. Kendime güveni öğretti, başkasından üstün görmememi de öğretti.”
(Dalan Görüşme 2)

İlkokul bittikten sonra eğitimine devam etmek kolay olmamıştır. Türkiye'nin o yıllardaki eğitim altyapısı her yerde ortaokul olmasına izin vermemektedir. Bu nedenle ortaokulu okumak için Aydın Merkez'e gitmek zorunda kalmıştır. (Bkz. Resim 5, Ortaokul yılları)

“Germencik'te ortaokul yoktu. Aydın Lisesi, bölgenin tek lisesi ve ortaokuluydu. Muğla'da lise yoktu. Söke'de ve Nazilli'de de yoktu. Dolayısı ile bir tren kalkardı Söke'den Aydın'a gelirdi. Bir diğeri de Nazilli'den kalkardı, öğrenciler gelirdi. Onun adı ‘Talebe Treni’ydi. Akşam da dörtte Aydın'dan kalkardı. Buharlı trenlerdi. Kömürle çalışırdı. 25 km. Germencik-Aydın arası ama kırk beş dakikada giderdi. Bir gün o trenle (Söke treni, talebe treni) Germencik'ten Aydın'a yola çıktım. Tek başıma gittim okula. Babam emekli yaşlı bir insan. Kayıt olurken kayıt başındaki öğretmen sordu. ‘Velin yok mu?’ dedi. ‘Tek geldim, velim yok.’ dedim. ‘Peki, kim olacak?’ dedi. ‘Siz olun.’ dedim. ‘Peki olayım. Sen akıllı birine benziyorsun.’ dedi. Ben de ‘sizi mahcup etmem.’ dedim. Rahmetli Müdür Başmuavini İsmet Kültür'dü. Dalan soyadını duyunca; ‘Nereye dalyorsun?’ diye espri yaptı. Ben de ‘Bilime dalyyoruz’ dedim.” (Dalan Görüşme 2)

Okula Talebe Treni ile gidip gelen Dalan, hayatının dönüm noktalarından birini bu treni kaçırmakla yakalamıştır:

*“1953 yılında 199 no ile kaydımı yaptırdım. Sonunda okula başladım. O zamanlar 3 dönemdi okullar. Birinci karnede hepsi pekiyiydi derslerimin, resim dersi hariç. Hâlâ resim yapamam. Elim iyi çalışmaz. Üçüncü sömestrede sabah Talebe Treni’ni kaçırdım. 11’de giden yolcu trenine bindim. Kompartımda bir beyefendi vardı. O beyefendi ile çok iyi ahbablık ettik. Yarım saatte Aydın’a vardık. Beyefendi benim adımı, soyadımı aldı ve ayrıldı. Bir hafta sonra sınıfa bir hademe girdi. **‘Bedrettin Dalan’ı Müdür Bey çağırıyor**’, dedi. Müdür **‘Seni Aydın Başsavcısı çağırıyor**’, git, dedi. Yürüyerek Aydın Başsavcılığına gittim. Baktım, o trende gördüğüm adam. **‘Gel bakalım arkadaşım**’ dedi. Yanında hükümet Baştabibi vardı. **‘Bu benim arkadaşım**’ dedi. **‘Bak oğlum parasız yurt açılıyor**’, dedi. Sağlam raporunu hemen yanındaki doktora verirdi. 1953 yılında Aydın’da ilk vakıflar yurduna kayıt ettirildim. Başsavcı Necmettin Doğuştur, beni o yurda kayıt ettiren kişi. Manevi babam oldu. O yurda kayıt olduktan sonra, İstanbul Fatih Yüksek Tahsil Talebe Yurdu’da dâhil 11 yıl yurtlarda kaldım.” (Dalan Görüşme 2)*

Bu yıllarda kaldığı Vakıf Yurdu, Dalan’ın bugün yöneticiliğini yaptığı eğitim kurumlarının mimarisinin de esin kaynağı olmuştur:

“Fatih Camisinin avlusundaki yattığımız yerin ismi “Sahni-Sema” idi. 1455 yılında kurulmuştu. Aydın’daki Vakıflar Yurdunda Cenanoğlu Camisi’nin külliyesinde kalıyorduk. Yeditepe Kampüsü’nün mimarı komseptti, ilk kafamda bu iki cami mimarisinden, külliye mimarisinden oluştu. Yeditepe bu külliyelerin modern halidir.” (Dalan Görüşme2)

Türkiye’nin önde gelen Vakıf Üniversitelerinden birinin kurucusu, fikir babası ve yöneticisi olan Dalan’ın, vakıfların eğitim hayatındaki önemini anladığı yıllar da o yıllar olmuştur.

*“Vakfın ne olduğunu bilmiyordum. 1956 yılında 15 yaşında lise birinci sınıfta idim. O yıl Nobel kazanmış İvo Andriç’in (Rus yazar) **“Drina Köprüsü”** adlı kitabını okudum. Çok güzel bir anlatımı vardı. O kitabı okuyunca vakfın ruhunu ve mantığını o kitaptan öğrendim. Bende, 15 yaşında, o yıllarda bir vakıf kuracağım ve aldığımı iade edeceğim,*

diye kafama koymuştum. O kitaptan aldığım felsefe ve vakıf talebesi olmam; vakfi kurmamda, üniversiteyi kurmamda çok yararlı oldu. Bir başkası o kitabı benim gibi algılayamazdı.” (Bkz. Resim 6, Lise yılları) (Dalan Görüşme 2)

Söz konusu kitapla ‘vakıf’ olgusunun anlamını öğrenen Dalan, aynı zamanda Vakıftan yararlanan bir öğrenci olarak da bunun değerini daha iyi kavramıştır. Vakfin kendine katkısını da bir borç olarak değerlendirip, ileriki yıllarda birçok öğrenciye eğitim olanağı sağlayarak bu borcu ödemeye çalışmıştır.

“Drina Köprüsü” isimli kitabın etkisi bu kadarla da kalmamıştır. Okuma alışkanlığını bu yıllarda bu kitapla edinmiş, bilmediklerini öğrenmenin coşkusu hayatı boyunca devam etmiştir. Hatta okuma sevdası, birçok ilgi alanının ve derslerinin önüne geçmiştir:

“Seneler birbirini kovaladı. Okulda ben Fen Kulübüne seçildim. Mühendis olmaya karar verdim. Edebiyatım matematikten daha iyiydi. Vazgeçilmez bir şekilde roman okurdum. Liseyi bitirmeden evvel bütün klasik romanları bitirdim. Mütaala saatlerinde ders kitabının içine romanı koyar öyle okurdum. Lise son sınıfta sene sonu imtihanları vardı. Bitirme sınavına girecektim. Ben roman okuyordum. Arkadaşım Mehmet Emin Tercan elimden romanı aldı. ‘Sınava çalış’, dedi. Ama ben sınava çalışmadan girdim. On üzerinden dokuz aldım, geçtim. (Bkz. Resim 7, Lise yılları)

Daha sonra o arkadaşım iyi bir inşaat mühendisi oldu. Fazla çalışkan öğrenci değildim. Tutkum kitap okumaktı. Kitap okumak benim için vazgeçilmez bir tutkudur. Okudukça daha çok öğrenmek istiyordum. Televizyon hiç seyretmem. Bilgisayara hiç parmağımı sürmedim. Elektrik mühendisi olmama rağmen. Ama ben kitaba sarılarak uyumazsam, Uyuyamam.” (Dalan Görüşme 2)

1.1.3. İstanbul’a yolculuk ve üniversite yılları

1959 yılında üniversite okumak üzere İstanbul’a gitmiştir. O yılları kendisi şöyle anlatmaktadır:

“İstanbul’da Fatih Camisi Medresesi’nde kaldım. Üniversiteye girdiğimde 1959 yılında İstanbul’a geldim. İmtihanlara girdim. Tıp, Mühendislik ve İktisat Fakültelerini kazandım. Mühendisliği tercih ettim. 4 yıl elektrik mühendisliği okudum. O arada Almanya’ya gittim. 3 aylığına gidip 7 ay kaldım. Stajı uzatarak 1 yıl kaybettim. Onun faydasını gördüm, onun ötesinde pratiği Almanya’dan aldığımı gördüm.” (Bkz.Resim 8, Üniversite yılları)

“Teknik Üniversite’yi (İstanbul Teknik Üniversitesi) elektrik mühendisi olarak bitirdikten sonra, ancak, Teknik Üniversite okurken öğrencilere akşamları gider ders verirdim. Geçim sıkıntısını öyle hallettim. Mezun olduğum zaman özel derslerden kazandığım para mühendislikten daha da fazlaydı. Seçerek öğrenci alıyordum. Fizik, kimya, matematik hatta edebiyat dersi veriyordum. Yüz altmış öğrencim oldu. Yüz elli dokuzu sınıf geçti, biri kaldı. Meşhur bir hoca olmuştum artık.”(Dalan Görüşme 2)

Bedrettin Dalan, 1965 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği’nden mezun olarak, diplomasını ancak 40 yıl sonra, 27 Temmuz 2005 tarihinde kendisini Yeditepe Üniversitesi’nde ziyaret eden İTÜ Rektörü Prof. Dr. Faruk Karadoğan’dan almıştır. Diplomasını alırken çok duygulu anlar yaşayan Dalan, Yeditepe Üniversitesi’ne gelerek diploma getirme zahmetine giren Rektöre ve birlikte geldiği hocalara teşekkür etmiştir. (Yeditepe Haber Dergisi, 2005)

1.2. Mesleki Yaşamı

1.2.1. Mühendislik yılları

İTÜ'den Elektrik Mühendisi olarak mezun olmuş ve çalışma hayatına Devlet Demir Yolları’nda trafik otomasyon mühendisi olarak başlamıştır. (Bkz. Resim 9, Mühendislik yılları)

Otomatik Demir Yolu Sinyalizasyon Projesi’nin uygulanmasında görev almıştır. Devlet Demir Yolları’ndan sonra değişik iş kollarında özel sektörde her kademedede mühendis, şef, müdür ve genel müdür olarak çalışmış ve İstanbul İktisat Fakültesi mezunu olan eşi Ayseli Dalan’la 1969 yılında evlenmiştir. (Bkz. Resim 10, Evliliği)

Evliliklerinden Barış ve Burak adında iki oğulları olmuştur. 1979 yılında kendi firmasını kurarak tekstil makineleri imalatı yapmış, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde(Eski Tatbiki Güzel Sanatlar) de öğretim görevlisi olarak teknik bilgilerini gençlere vermeye çalışmıştır. (Dalan,t.y.)

Türkiye'de en çok askerlik için iki yılını geçirdiği Malatya'yı sevdiğini Duygu Giray'la yaptığı röportajında açıklamaktadır. (Bkz. Resim 11,Askerliği)

Mühendisliğinin ilk yıllarında, 1972'de Çerkezköy'de. Necmettin Öztemir ile 'Gümüşsuyu Halıları' fabrikasının temellerini atmıştır. O yılları Necmettin Öztemir şöyle anlatmaktadır:

“Bedrettin Bey yedi buçuk sene yanında çalışmıştır. Mesleğine olan hakimiyeti, yönetici olarak performansından çok memnundum ki bu kadar yıl birlikte çalıştık. Dalan'ın en büyük özelliği, kendi sahasında her bulunduğu noktada bir vizyon sahibi olmasıdır. Her kademesinde kendi hayatına bir vizyon koymuştur. D.D.Y da bir süre elektrik mühendisi olarak çalışıp, ondan sonra Vakko'da yardımcı şeflik, müdürlük yapmıştır. Benim bir ilanım üzerine de bana geldi. Birkaç mühendis arasından onu seçmemi anlatayım, ‘Ne tekstil mühendisisin, ne makine. Mühendislik fonksiyonu ile benim bu işime neden talip oldun?’ diye sordum kendine. Cevabı gayet net idi. “Mevcut mühendislik genel bilgimle, buradaki işçi ve ustaların bana öğretecekleri ile kısa bir süre halıcılık mesleğini öğreneceğime inanıyorum. Makine halısı teknolojisi üniversitelerde okutulmayan branş. İstikbali parlak olan bu dalda kendim için bereketli bir gelecek görüyorum”, dedi.

Bu sözler, o yaştaki genç bir mühendisin vizyonundaki netlik ve kendisi için biçtiği geleceğin, sağlam yapısına güvenen bir kişilik olarak, beni cezbedti. İkinci bir tespitim; masa başı mühendisliğini tercih eden bir çok mühendisten farklı olarak, kendisine herhangi bir masa, oda veremeyeceğimi söylediğim zaman; ‘Benim şimdilik oda ve masaya ihtiyacım olmayacak. Ben, Fabrika içinde, makine ve malzemelerinin arasında çalışarak, işçi ve ustalarla omuz omuza geçireceğim mesai saatlerinde bu mesleği öğreneceğim’, demiştir. Kendisine yükleyeceğim sorumluluk ve yetki açısından da herhangi bir ön talepte bulunmamıştır. Neden bulunmadığını sorduğumda; ‘Yetki verilmez, alınır’, demiştir. Ayrıca, iş başı yapmadan önce kendisini ödeyeceğim maaşını

da sormadığını da görünce, sıra dışı bir eleman olduğunu anladım. ‘Ve senin maaşını çalışmalarını gördükten sonra tespit edeceğim, dedim ve hiçbir itirazda bulunmadı’.

Böyle güzel bir başlangıç ve bakış açısını bütün gençlere örnek olması açısından anlatıyorum. Çerkezköy’de fabrikayı kurarken, hiçbir zorluk, hiçbir açmaz bizi frenlemedi. Dalan’la birlikte, bekar hayatımızı yaşadık. Çünkü ailemiz iki buçuk yıl yanımızda yoktu. 20.000 m2 fabrika binasını yapmak, arsa, bina, makinelerin kurulması dokuz ayda yapıldı. Bunu herkesin yapması mümkün olmayabilir. Bu büyük başarıdır. Dünya’yı birlikte gezdik. (Öztemir Görüşme 4)

1.2.2.Siyaset hayatı ve belediye başkanlığı

1.2.2.1. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Siyasete, Anavatan Partisinin Kurulması aşamasında giren Bedrettin Dalan, Turgut Özal’ın aradığı özelliklere sahip olduğu için, Parti kuruluşunda görev alır ve kurucu üyesi olur. İstek Vakfı Genel Müdürü İlter Ural konuya şöyle açıklama getirmiştir.

“1983’te demokrasiye geçildi. Partiler kuruldu ve seçildi. Özal parti kurarken Dalan’ı çalışkan, dinamik ve hızlı kişiliği nedeniyle tavsiye ediyorlar. Teknik Üniversite, Tıbbiye mezunları çok önemli o devirde. Teknik Üniversite mezunu olduğu için Dalan’ı çağırıyor. Dalan ‘Ben seninle olurum. Şartım, Ben milletvekili olmam, İstanbul İl Başkanı olurum, kurucu olurum.’ Oluyor. Kurucu olduktan sonra milletvekili aday olmuyor. Özal ‘Seni bakan yapayım’, diyor. O ise ‘Hayır, ben İstanbul Belediye Başkanı olmak istiyorum’, diyor ve Belediye Başkanı oluyor. Türkiye’ye en büyük hizmeti ilk olarak Büyük Şehir Belediye Yasasını çıkartmasıdır. Birçok özel sektör imalatçı ve ihracatçı şirketlerinin yönetim kurullarında görev yaparken, 1983 yılında Anavatan Partisi’nin otuz kurucu üyesinden biri olarak siyasete atılmıştır. 1984 yılında ANAP’tan İstanbul Belediye Başkanı olan Dalan, ülkemizdeki Büyükşehir Belediye Sisteminin kurucusu olarak da tanınmaktadır. (Ural Görüşme 5)

Bedrettin Dalan, 1984 yılında Belediye Başkanı seçilerek siyaset yaşamına devam eder. ‘Büyük Kent Belediyesi’ Yasasını çıkarır. 27 Haziran 1984 tarih ve 3030 sayılı yasa ile

İstanbul'u "Büyük Kent Belediyesi" haline getirir. İlçeleri de "İlçe Belediyesi" olarak adlandırılır. (Dalan,t.y.),(Bkz. Resim 12, Belediye Başkanlığı)

Bedrettin Dalan'ın 1984 yılında yaptığı en büyük iş, Haliç'i temizleterek, Haliç'in rengini gözlerinin rengi ile özdeşleştirmesidir. Zamanın Başbakan'ı Sayın Turgut Özal ile Haliç kıyısını gezerken, aralarında şöyle bir konuşma geçer:

Özal: "Yıkın kardeşim, hiç dinlemeyin."

Dalan: "Hiç merak etmeyin Başbakanım."

Özal: "Bu sular nasıl mavileşecek?"

Dalan: "En azından gözlerim kadar mavi olacak bu sular. 5 sene sonra burada milleti yüzdüreceğim." (Cumhuriyet ,1984), (Bkz. Resim 13, Eski Başbakan Merhum Turgut Özal ile)

Rahmi Koç'un Aralık 2004 tarihini taşıyan yazısı tezimizin konusu olan Bedrettin Dalan'a ilişkin önemli bir anekdotu içermektedir. Koç bu yazının son cümlesinde, "...Hayatta neler oluyor, insanlar nereden nereye gelebiliyor. Bir sanayinin geleceğini hangi olaylar nasıl değiştirebiliyor. Bunları dile getirmekteki maksadım, bizden sonraki genç kuşaklara ışık tutmak içindir" diyerek Dalan'ın Belediye Başkanlığı dönemindeki bir anısını anlatmıştır: (Kadak, 2005)

"1984'te Bedrettin Dalan İstanbul Anakent Belediye Başkanlığına seçildi. Bir Haliç temizleme projesi başlattı. Haliç'in kıyılarındaki bütün binaları yıkacak ve orayı park yapacaktı. Aynı zamanda da kolektör projesini harekete geçirecekti. İşe Perşembe Pazarı'ndan başladı. Bu tarihte bizim deniz kıyısında Koçtaş binamız, Haliç antrepolarımız, içeride bir depomuz ve Demir Döküm Fabrikalarımız vardı. Bunların yıkılacağına dair bir tebligat aldık, o zaman Dalan'ın astığı astık, kestiği kestik devri idi. Kendisini ziyaret ettim, "Bizim bu tesislerimizi yıkabilirsiniz bizim imkanımız var, başka tesisler kurarız" dedim. Nitekim de kurduk. "Ama öyle insanların canını yakıyorsun ki altında dükkanı üstünde bir göz odası var orada oturuyor. Hiçbir imkanı olmayan insanların bir hafta içinde hem işini hem de evini yıkıyorsun, bir gün bunun hesabını sorarlar" dedim. "Allah'ın verdiği bir canım var, alırsa o alır" diye cevap verdi. (Kadak,2005)

Bütün bu engellere karşı; Haliç'in görüntüsünü bozan yapılar yıkılır; kirlilikten arındırılır; Haliç Projesinin başarısı, dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren'i bile şaşırtır. **(Bkz. Resim 14, Eski Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile.)**

"Haliç'i yarı yarıya yıkmıştım. Kenan Evren Paşa, Cumhurbaşkanı olarak Haliç'e geldi. Seyretti yıkımları. 'Oğlum, ihtilal zamanı üç tane Korgeneral'e söyledim. Arkadaşlarım başaramadı, sen nasıl başardın? Ben burada üsteğmen iken yüzüyordum'. 'Efendim, Belediye Meclis kararı ile yıkıldı', dedim. Projenin heyecanını benimle paylaştı. Kenan Paşa, bana manevi destek vermiştir. Manevi destek yetmiyor, kararlılık yıktırmıştır"(Dalan Görüşme 1)

Konu ile ilgili telefon görüşmesi yaptığım, dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Kenan Evren Paşa Haliç Projesinin doğruluğunu onaylayarak; Dalan'ın birçok başarıya imza attığını, ülkesini seven, görevini yapan hatta milletvekilliği maaşını Mehmetçik Vakfına bağışlayan bir Başkan olduğunu belirtti. (Evren Görüşme 7)

Bedrettin Dalan,1985 yılında 6.000.000 kişinin sosyal ve ekonomik durumunu incelemek, davranışlarını etüt etmek, ihtiyaçlarını bilimsel yollarla tespit etmek için uzun vadeli projeleri son aşamasına getirir. Faaliyet raporunda da bunu şöyle belirtir:

"1985 yılının Belediyemiz açısından bir başlangıç ve sorunları tesbit yılı olduğunu 1984 yılı faaliyet raporunda belirtmiştim. 1985 yılındaki çalışmalarımız bu iki husus üzerinde düğümlenerek devam etti ve bir çok işlere faaliyet raporunun içinde belirtildiği gibi ya başladık ya da sonuçlandırdık.

Geçen yıl sunduğumuz 1984 yılı Faaliyet Raporunda, işe başladığımız sıralarda, Belediyemizin mevcut kadrosu ve çalışma koşullarının rantabl (verimli) bir hizmet görülmesine imkân vermeyecek durumda olduğundan bahisle, işgücü, makina, teçhizat ve yatırımların cins ve miktarlarının tesbit edileceğini belirtmiştik. Bu hususta gerekli çalışmalar yapılmış, idealimizdeki hizmet verme anlayışına uyacak ortamın yaratılmasına gayret gösterilmiş ve bu konularda belirli bir başarı sağlanmıştır. Hizmet için gerekli eleman, makina ve teçhizatla uygun çalışma koşullarının, sağlanması ve daha sonra icraat beklenmesi, prensiplerimizin önünde gelmiştir. Kısıtlı

ortama rağmen. Müdürlüklerimiz ve bağlı birimleri, güçlerinin üzerinde çalışmalarda bulunmuştur.

Görevi devir aldığımızdan bugüne kadar müsbet gelişmeler ve sorunların tesbiti, devamlı olarak takip edilmiştir ve edilmektedir. 1985 yılı içinde kamu hizmetlerinin minimum maliyetle sunulabilmesi ve bu hizmetlerden tüm İstanbul'un yararlanabilmesi, çalışmalarımızda ulaşmayı amaçladığımız hedef olmuştur. (İ.B.B,1985)

1986 yılında Başkan çok yoğun çalışmalar içindedir. Her yaptığı iş ve işlemlerin hukuka uygun olmasına dikkat eder. Mütevelli Heyet Üyesi, Av. Hukuk Müşaviri Ülker Turgut bu konuyu şöyle açıklamaktadır:

“Sayın Dalan’la 1 Temmuz 1986’da tanıştım. Ben Danıştay hakimliğinden emekliydim. Sayın başkanın daveti üzerine İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde başkan danışmanı oldum. O dönemde yoğun bir çalışma içindeydiler. Yaptıkları iş ve işlemlerin hukuka özellikle idari hukukuna uygun olarak yapılmasını arzu ettikleri için bana böyle bir teklifte bulunmuşlardı. Çünkü ben idari yargıda, özellikle kanun yorumculuğu, belediye kanunundan doğan itilaflar ve ihale hukukunda ihtisas dairesi olan Danıştay 3. dairesinde uzun yıllar görev yaptığım için benim bu tip belediye faaliyetlerinde yararlı olacağım düşüncesiyle benimle çalışmak istediklerini belirtmişlerdi. Ben bu göreve bakanlar kurulu kararı ile atandım. Ve başkanımız belediye başkanlığından ayrıldığı tarihe kadar, başkan hukuk danışmanı olarak İstanbul Belediye’sinde kendisi ile birlikte oldum. Bu süre içerisinde, başkanla ilgili olarak yaptığım gözlemlerde; kendisinin geniş bir hayal gücüne sahip olduğunu ve bu hayallerini gerçekleştirmek için oluşturduğu ekibine çok iyi rehberlik ettiğine şahit oldum (Turgut Görüşme 6)

Çalışmalarında ekip oluşturma ve ekibine rehberlikle başarıya koşmasını da şöyle ifade eder.

“Öyle ki ekip, başkanımızın rehberliğinde mesai saatleri içinde gündeme alınan faaliyetlerde ilgili çalışmalarını sürdürmekte ve mesai saati sonunda da saat mefhumuna bağlı olmaksızın ertesi gün yapılacak işlerin planlanması üzerinde uğraşıyorlardı. Bu

süreç içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediye'sinin uzun yıllar ihmal edilmiş bütün faaliyetlerine işlerlik vermek için gece gündüz çalışıyorlardı. Mesai saati dahilinde ekip İstanbul şehrinin içerisine dağılıyor, her biri kendi görev alanına giren konularla ilgili olarak, aksayan yönleri düzeltmek, planlanan hususları uygulamaya geçirmek için canla başla çalışıyorlardı. İstanbul Büyükşehir Belediye'sinde gözlemediğim bir hususu üzerine basarak belirtmek isterim. Başkanın liderliğinin ayrı bir yönü vardır. O da ekibinin kendisine gönül bağı ile bağlı olmasıydı. Bu, liderlik vasfının güzel bir yanıydı. Belediyedeki yoğun çalışmalar ve İstanbul halkını rahat ettirmek, İstanbul'un güzelliklerinden herkesinin yararlanmasını sağlamak için yapılan faaliyetler muhteşemdi. Bu tip icraatlara girişmek hiçbir siyasinin yapamayacağı bir hareketti. Zira siyasette bu tip faaliyetler siyasinin oy kaybına neden olurdu. Ama başkanımız bunların hiçbirisine itibar etmeden, tüm İstanbul halkına nasıl hizmet edeceğini düşünüp, uygulamaya koyarak günlerini geçirdi." (Turgut Görüşme 6)

Belediye faaliyetlerini ve Haliç'in temizlenme sistemini de şu şekilde açıklar:

"sBu faaliyetleri sayacak olur isek; İstanbul'un en başta gelen su ihtiyacını karşılamak üzere barajların yapımı, İSKİ'nin faaliyet alanına giren şehir şebekesinin yenilenmesi, ulaşım sorunu için metronun hayata geçirilmesi, bu günkü en medeni ulaşım aracı olan (İDO'nun kurulması), deniz otobüslerinin sefere sokulması, İstanbul'da doğalgaz kullanımının başlatılması, İGDAŞ'ın kurulmasıdır. İSKİ'nin görevine giren İstanbul'un kanalizasyon şebekesinin oluşturulması. Başkanımıza mal olan en büyük işlerden bir tanesi Haliç'in temizlenmesidir. Bu iş için, Haliç'in çevresine kolektörler yerleştirmiş, sürkilasyon sağlanmış, Haliç'teki suda akış sağlanarak Haliç temizlenmiştir. Ama tabi bu arada siyasetin birtakım olumsuzlukları gündeme geldi. Kendisinden sonra başa gelen belediye başkanı kolektörleri kapattırdı. Faaliyetler durduruldu. Ama daha sonra kolektörler faaliyete geçirilerek, Haliç bu günkü temizliğine kavuştu. İstanbul'daki yapılan faaliyetler baltalanmak istendi. Hep yargının önüne götürüldü. Ancak yapılan işlerde idare hukukuna aykırılık olmadığı ve kamu yararına yapıldığı için yargıdan aleyhe bir karar çıkmadı." (Turgut Görüşme 6)

Yıllarca İstanbul Belediyesi'nde çalışan Emekli Zabıta Müdürü İsmet Silahçı, Başkan'a en yakın kişilerden biridir. Yıkımların başında bizzat görev almıştır. O yılları şöyle anlatmaktadır:

“1957 yılında belediyeye girdim. Memur olarak otuz iki yıl Fahri Atan Bey'in zamanında çalıştım. 1989'a kadar İstanbul Zabıta Müdürü olarak on altı sene görev yaptım. Yedi belediye başkanıyla çalıştım. En son Bedrettin Dalan'la çalıştım. O tarihten o tarihe kadar Belediye Başkanları içinde en cesuru, Belediye Başkanı olarak Sayın Dalan'dı. İstanbul'u İstanbul yapmak için uğraşan bir kişidir. Onun hızına ayak uydurmak zor oldu. İstanbul'da en büyük faaliyeti İstanbul'un imarıyla oldu. Haliç'te yıkımlara başladı. Yıkımların başında ben vardım. Haliç'te yıkımlar Unkapanı'ndan, Eyüp Sultan'a kadar. Tarlabası en büyük olaylardan biridir. Aksaray'dan Tarlabası'na 1 saatte gelinirken, açınca Tepebaşı on iki dakika sürdü. Kazıklı yol; Ortaköy-Arnavutköy, Bebek'e kadar geldi. Orada Mısır Konsoloslugu olduğu için kaldı. Orayı yıkamazdık. Sonra Boğaz'a atladık, çalışmalarımızda. Büyükdere tarafına, yapılan istimplâkla Üsküdar-Harem bugünkü şeklini aldı. Beş yıl sonunda nihayete erdi.”(Silahçı Görüşme 8)

Birçok başarıya imza atan Dalan'ın hızına yetişmek mümkün değildir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ilk Başkanı Bedrettin Dalan'ın kurucusu olduğu İstanbul Halk Ekmek, ucuz olduğu kadar en kaliteli ekmeği çıkartır ve şehrin birçok noktasında satışa sunar.

“23 Kasım 1987 tarihinde Kâğıthane, Küçükçekmece, Pendik, Ümraniye, Büyükçekmece İstanbul'a bağlı birer ilçe oldular. 1988 yılında Boğaziçi'nin ikinci asma köprüsü olan "Fatih Mehmed Köprüsü" Kanlıca-Baltalimanı yamaçları arasında işletmeye açıldı. 1989 yılı martında Aksaray-Ferhatpaşa raylı sistemi hizmete başladı.” (Bayrak, t.y.)

İstanbul Belediye Başkanlığı döneminde, İslam Ülkeleri Başkentleri ve Şehirlerarası Teşkilatı'nın Genel Başkanlığı, Dünya Büyükşehirler Birliği'nin Başkanlığı, Marmara Belediyeler Birliği Başkanlığı ve Dünya Mahalli İdareler Genel Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.

Şu anda İstanbul'u rengarenk süsleyen laleler, Başkanın Belediye Başkanlığını bırakırken İstanbullulara emanetidir.1989 yılında Atilla DORSAY'ın kaleme aldığı yazısında Dalan Dönemini iyisi ve kötüsü ile değerlendirmek mümkündür.

“Dalan gitti. Beklenmedik biçimde, kırgınlığını saklamayı başaramadan “lalarını İstanbullulara emanet ederek” gitti. Hangi kesimden, meslekten, çevreden, siyasal çevreden, siyasal kanıdan olursak olalım, kökenimiz Türkiye'nin hangi yöresinden, kentinden olursa olsun, sonuç olarak bu kente, İstanbul'a gönül vermekte birleştiğimize göre Dalan'ın gidişinden etkilenmemeye, bir ölçüde duygusallaşmamaya olanak var mı?

Dalan'ı görev başındayken hiç bir zaman tam anlamıyla övmedik. Ama birçok işini beğendik, onayladık, takdir ettik. Çünkü Dalan, İstanbul'a biraz da bizim gözlerimizle bakıyordu. Hangi gözlerle? Biraz eskilere gitmek olacak ama Cumhuriyet Gazetesi'nde 1972 yılında yazdığımız ve 2 hafta süren “Turizm Masalı ve Ötesi” adlı bir dizimizde (anımsayan anımsar) belirtmeye çalıştığımız, üstüne gidilmesini beklediğimiz, önerdiğimiz hemen tüm konuları ve bunlara ek olarak bir çok konuyu, sorunu dikkate alan, İstanbul'un sayısız, neredeyse sonsuz sorunlarına global, toptancı bir yaklaşım getiren, altyapıdan üstyapıya, temelden “makyaja” her düzeyde çözümler arayan bir anlayışı vardı Dalan'ın.

Çok değil, sadece 5 yıl önce, örneğin Haliç'in (yanlış bir iki yıkım pahasına da olsa) o fabrika, depo, salaş baraka pisliklerinden temizleneceğini, neredeyse 20 kilometrelik Bizans surlarının onarımına girişileceğini, Boğaz'daki kömür depolarının kalkıp Kuruçeşme'nin yeşilleneceğini, Muhsin Ertuğrul'un ruhu şad olsun (bu konuda yazmıştı), Çırağan Sarayı'nın onarılacağını, sahil yolunda yeşil bantların oluşturulacağını, İstanbul'un çiçekle yeniden barışabileceğini. Yerebatan'ın gezilir hale geleceğini, Kazlıçeşme'nin kalkabileceğini (henüz kalkmadı, ama kalkması için zemin hazır. Onu yeni başkan gerçekleştirecek umarım), kim kolay kolay hayal edebilirdi? Altyapının (kanalizasyon, su, temizleyici kolektörler) bu denli sağlam biçimde ele alınacağını, kentin hemen her köşesindeki çirkinliklerin birer birer ortadan kalkmaya başlayacağını kim öngörebilirdi? Hepsi yapıldı.” (Dorsay, 1989)

Dalan Döneminin eleştirilen yönleri tabii ki vardır.

“Yıkımlarda hakka hukuka daha saygı gösterilmeliydi (ama acaba o zaman da tüm bu işler gerçekleştirilebilir miydi?), toplu taşımada, hükümet politikasına koşut biçimde bunca sık zam yapmamalıydı, vs. Vs. Ama yaşanan yağma, talan, rüşvet çağında, Dalan yönetimi, yine de tüm bu kargaşadan, tüm bu yozlaşma döneminden İstanbul lehine bir şeyler çıkarabildi, bu benzersiz kente büyük eserler kazandırabildi.” (Dorsay, 1989)

İstanbul için Dalan üç temel kazanç sağlamıştır. Birincisi Kentin sorunlarına cesurca yaklaşmıştır. İkincisi İstanbul'un bir sahibi olduğunu, bununda halktan aldığı destekle yerel yönetimler olduğunu göstermiştir. Üçüncüsü ise sosyal bir yaklaşım sergilemesidir.

“Ben, kendi adıma Boğaz ve Caddebostan yalılılarının (ünlü Büyük Kulüp de dahil) önlerinden yol geçirilmesini oldukça hayretle karşıladım. Sonucu ise pek beğendim. Evet, boğazda birkaç yalının keyfi bozulmuştu, ama “kazıklı yollar”, trafik sorununu çözümlenmekle kalmamış, çevreye büyük bir hareket, canlılık da getirmişti.” (Dorsay, 1989)

1.2.2.2.Milletvekilliği

Uluslararası görevleri dolayısı ile dünyaya yön veren o günkü ve bugünkü liderlerle şahsen tanışma fırsatını yakalamış, daha sonra 1990'da ANAP'tan ayrılan Bedrettin Dalan DMP (Demokratik Merkez Partisi)'yi kurmuştur. Erken genel seçimlerde partisini DYP ile birleştirmiş ve bir dönem milletvekilliği yapmıştır. Ancak ülkemizdeki siyasal sistemin, milletvekilliğini göstermelik hale getirdiğini belirten Dalan bu görevden istifa etmiştir. (Dalan, t.y.)

Anavatan Partisi Kurucu Üyesi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve milletvekili olduktan sonra Anavatan Partisi'nden neden istifa ettiğini şu şekilde açıklamaktadır:

“O gün Anavatan'dan ayrılmamın sebebi, rahmetli Turgut Özal'la kişisel bir sorundan dolayı değildi. Rahmetli, kişilik olarak beni çok severdi, ben de kendisini çok severdim. Ama aramızda çok derin bir görüş ayrılığı çıktı. O da şuydu; Atatürkçü ilkelerden sapma olduğunu gördüm o partide. Kurduğum parti bu... Yani, Anavatan'ın otuz kurucusundan birisi benim. Bu durumu görünce, önce çok iyi niyetle rahmetliye söyledim. Ondan sonra sesimiz biraz fazla çıktı. Ondan sonra siyasal kavgaya dönüştü. Sonunda 1990'da o

partiden tamamen koştum ... Rahmetliyle kişisel hiçbir meselem olmadığı gibi, eğer o partide kalsaydım, kendinden sonra kendi yerine beni kendisi aday göstermişti. Yani eğer siyasal bir hırsumuz olsaydı, ağzımızı kapatırdık. Zamanı gelince onun yerine geçme fırsatımız doğardı.” (Bolat,1999)

Dalan DMP (Demokratik Merkez Partisi)'yi kurmuştur. Erken genel seçimlerde partisini DYP ile birleştirir. Fakat daha sonra oradan da istifa eder. DYP’den istifa nedenini de şu şekilde açıklamaktadır:

*“Partiler gelip geçicidir. Kapanır açılır. Bir tek şey vardır. Devlet ebed müddet. Sonsuza kadar Atatürk'ün kurduğu bu devlet inşallah yaşayacak. Ben, devletimin adamıyım. Milletimin adamıyım. Parti adamı olmadım. Bundan sonra da olmam. Onun için kafama yatmayan şeyleri partim yapmaya başladığı zaman, bütün bu partiler diktatoryasına rağmen isyan edebilen bir kişiliğe sahibim. Doğruyol partisinden ayrılmamın nedeni çok basit. Tansu Hanım tek başına bir azınlık hükümeti kurmuştu. Ben de beyanat verdim. Dedim ki: **‘Bu azınlık hükümetine güvenmiyorum, kırmızı oy vereceğim’**. Ve oylama günü gittim **“kırmızı oy”** verdim. Kırmızı oyla beraber de ayrıldım. Çünkü kendi partisine kırmızı oy veren insanın o partide artık işi yoktur. Biliyorsunuz ben zaten, son bir sene maaşımı da Mehmetçik Vakfı'na bağlamıştım. Yani meclise girmiyordum. Nedenini açıklamak gerekirse, meclise gitmenin pratik bir faydası olmadığına inanıyordum. (Bolat, 1999)*

Demokratik Merkez Partisini kurduktan sonra partiyi kapatmak zorunda kalır. Dalan bunun nedenini şöyle belirtir:

*“Bunu ilk defa açıklıyorum. Ben partiyi kurdum. Yıl 1990. O sırada Özal'ın prenslerinden Bülent Şemiler bana geldi. **‘Turgut Bey kamuoyu araştırması yaptırmış ve ANAP'tan kopan oyların DYP'ye değil senin partine geleceğini öğrenmiş. Yüzde 6 gibi bir oy oranınız var. 'Bedri'yi tanıyorum, partisini kapatmaz. Bu partiyi bizim için kurdu. Erken seçim kararı alıyorum’** dedi. Bunu duyunca partiyi kapattım” (Dalan,t.y)*

Türkiye’deki milletvekilliğini de, kendi bakış açısıyla değerlendiren Dalan, kendisiyle yapılan televizyon konuşmasında bu konuya açıklık getirir.

“Bu faydanın olmadığına bugün de inanıyorum. Zaten milletvekillerinin, mecliste serbest bir hür iradesi yok. Dolayısıyla Türkiye’de milletvekilliği kavramı, kağıt üzerinde var fiiliyatta yok. Ben size söylüyorum. "Var!" diyen gelsin karşıma, milletvekilleriyle tartışalım. Ne yaptıklarını herkes her gün görüyor, işte, kuliste oturuyorlar veyahut da mecliste oturuyorlar. Zamanı geldiğinde el kaldırıp, el indiriyorlar. Hepsi bu... Yani milletvekilleri, zannediyor musunuz ki kanunları, yasaları gruplarda enine boyuna tartışıyor? Hani dersiniz ki, "işte, milletvekilleri kanun çıkarılırken katkılarını sağlıyor da, bilinçli olarak el kaldırıyor” Yok öyle bir şey. Kanunları birileri hazırlıyor. Ondan sonra milletvekilleri de tasdik makamı, indir kaldır, indir kaldır. Gerçeği bu... Şimdi ben bunu söylüyorum diye "günah keçisi” olmak durumundaysam, günah keçisi olayım. Ama doğruyu söylüyorum. Ben size söyleyeyim. Hayatımda, milletvekilliği kadar faydasız hiçbir iş yapmadım. Şu an şurada konuşurken bile faydalı bir iş yapıyorum. On yıl tarlada işçilik yaptım. Menderes ovasında, pamuk tarlasında. O daha faydalıydı. Faydasız olarak yaptığım; en faydasız yaptığım iş.”(Bolat, 1999)

Bu düşüncelerle hayatına yön veren Dalan, siyasi yaşamına noktayı koyar. Bu ülke için en büyük hizmetin eğitime olan hizmet olduğuna çok önceden karar vermiştir. Ve hayallerinin gerçekleşmesi için eğitim projesini uygulamaya başlar.

1.2.2.3.İstek Vakfı dönemi

İSTEK Vakfının oluşum projesi, Başkanımızın eğitim gördüğü vakıf yurtlarında o gün planlanır. Bu projenin uygulamaya geçişi, Başkanımızın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına aday olmasıyla ateşlenir. Bu projenin hayat bulmasında bir başka etken de; çocuklarını yabancı dille eğitim yapan okullarda okutmak için velilerin giriştiği ve çocukları yarış atı gibi sınav maratonuna sokmalarını engelleyebilmektir. Başkanımız bu düşüncesini ilk olarak eşi Ayseli Dalan'a açar. Ayseli Hanım Belediye Başkanlığı görevi ile okul açıp işletmenin nasıl yapılacağını sorar. Aynı konu Başkanımızın Milliyet Gazetesi sahibi Aydın Doğan ile karşılaştığı bir sohbet toplantısında gündeme gelir. Aydın Doğan'ın da Ayseli Hanım gibi Belediye Başkanlığı ile eğitim işinin bağdaşamayacağını belirtmesi üzerine; Başkanımız bu fikrini kuracağı bir Vakıf eliyle yürüteceğini ifade eder. Bu yanıt üzerine Aydın Doğan "**Bakın Bedrettin Bey, bütün politikacıların adettir. Seçim atmosferinde vaatle bulunurlar ve seçim bitince de bu vaatler unutulur. İstanbul için**

yapacaklarınız konusunda bir şey söyleyemem ama eğitim konusunda söylediklerinizi yapamazsınız. Bakın burada konuşulanları bir teybe kaydediyoruz. Vaatlerinizi tutmanız için size gazete olarak destek vereceğiz. Eğer seçimi kazanır da bunları yapmazsanız iki elimiz yakanızda olacaktır. Gazetede aleyhinize yayın yaparız." der.

Dalan, kendi Belediye Başkanlığı döneminden önce Belediye Başkan Yardımcılığı yapmış olan emekli Tuğgeneral İhsan Salcıoğlu'nu görevlendirir. İhsan Salcıoğlu Vakıf Resmi Senedini hazırlar.

Başkanımız senet hazırlanınca Aydın Doğan'ı arar ve "**Vakfi kuruyoruz, Milliyet Gazetesi de Vakıf Kurucuları arasında yer alıyor. Makbuzu gönderiyorum, parayı hazırla**" mesajını iletir. Böylece basın önünde vadettiği "**Eğitime Hizmet**" sözü gerçekleşme aşamasına girer. İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfı'nın amacı "Yabancı dil ağırlıklı öğretim konusunda öğrenciler velilerine yük olmaktan çıkarılarak İlçe Belediyeleri hudutları içinde yaygın olarak bu gibi okulların ve gerektiğinde meslek liselerinin açılması ve işletilmesi için gereken faaliyetlerde bulunmak suretiyle çok daha fazla öğrencinin bu okullardan yararlanmasını mümkün kılmak." Bu amaçla kurulduğu için Vakfa, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınır. İlk toplantı kurucuların katılımı ile Başkanımızın Başkanlığında yapılır. Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda çağdaş ve atılcı bir nesil yetiştirmek üzere ateşlenen bu alevi kimse söndüremez.

"İstanbul Belediye Başkanı olarak bu işleri yürütürken bir taraftan da bu ülke geleceği olan çocuklarımızın eğitimi için kolları sıvamış ve İSTEK VAKFI'ni kurmuştur. İstek Vakfı kuruluşunu takiben ilk olarak

<i>Semiha Şakir Lisesi</i>	<i>1985-1986</i>
<i>Belde Lisesi</i>	<i>1986-1987</i>
<i>Bilge Kağan Lisesi</i>	<i>1986-1987</i>
<i>Kaşgarlı Mahmut Lisesi</i>	<i>1987-1988</i>
<i>Kemal Atatürk Lisesi</i>	<i>1987-1988</i>
<i>Uluğbey Lisesi</i>	<i>1987-1988</i>
<i>Acıbadem Lisesi</i>	<i>1989-1990</i>
<i>Atanur Oğuz Lisesi</i>	<i>1989-1990</i>

Okullarımızı eğitim, öğretime açtı. Bu okullar nedeniyle başkanımız iki günde bir hakim karşısına çıktı. Çünkü muhalifleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına gelince, bu eğitim kurumlarının da yönetiminin kendilerine geçeceğini düşündüler. Ancak bunu elde edemeyince başkan aleyhine özel ekipler oluşturarak bir çok dava açtılar. Benim şahsi kanaatim; bu ülkede kim olursa olsun eğitime hizmet eden her kişinin elini öpülesi gerekir. Zira ülkemizde eğitimin hedefi tektir, millidir. Adından da anlaşılacağı başka hiçbir bakanlığın adının önünde milli ibaresi bulunmamaktadır. Bu yalnız Milli Eğitim Bakanlığı'nda vardır. Bu milli davaya savaş açanları kınamamak mümkün değildir.”
(Turgut Görüşme 6)

2. BEDRETTİN DALAN'IN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE EĞİTİM FELSEFESİ

2.1. Türkiye'de Eğitim Meselesi

Siyasi yaşamını noktalararak, bu ülkede en büyük hizmetin eğitime yapılması gereğine inanan Bedrettin DALAN, ülkenin en büyük meselesinin eğitim olduğunu belirtir.

“Bugün her ne kadar Türkiye'nin gerek siyasi, gerek ekonomik gerek sosyal sorunları varsa da, Türkiye'deki en önemli, hatta tek önemli mesele eğitim meselesidir.

Konunun en önemli tarafı eğitim. Bence Türkiye'nin bir tek meselesi vardır. Hatta, üç önemli meselesi vardır, üçünü de 'Eğitim... Eğitim... Eğitim...' olarak sayabiliriz.”(Dalan,1998)

Belediye Başkanlığı ve Milletvekilliği de yapan Bedrettin Dalan o yıllardaki gözlemlerini de değerlendirerek sorunların kökeninde eğitim meselesinin yattığını açıklar.

“Yine, Türkiye Cumhuriyeti'ni belirli zaman içerisinde ciddi bir biçimde tehdit eden irticai faaliyetlerinin odak noktası, hep eğitim ekseninden geçmektedir.

Bu iki önemli gerçekten yola çıkarak, eğitim ve irtica konusuna, şöyle tarihi perspektiften bakıldığında, "sebe-sonuç" ilişkisi olarak her şey çok net bir biçimde ortaya çıkmaktadır.”(Dalan,1998)

2.1.1 Türkiye'de Eğitim Sorunlarının Nedenleri

Eğitim sorunlarının ve Türkiye'deki bir çok sorunların nedenlerini Dalan şöyle açıklamaktadır:

“Ortaya çıkan gerçek, Türkiye'nin dünya üzerindeki stratejik konumundan ve öneminden başka bir şey değildir. İşte bu sebeptendir ki, bu bölgeye hakim olmak, Türkiye'yi kontrol etmek isteyen güçler, "din" gibi, "milliyetçilik" gibi en kutsal değerlerimizi dahi istismar etmekten çekinmemiş ve zaman zaman bunda da başarılı olmuşlardır. Bu güçler nasıl ki

her devirde çeşitli enstrümanlar kullanmışlarsa, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti için de aynı enstrümanları kullanmak istemektedirler.

En önemli meselemiz eğitim. Tabii bugün eğitimimiz, maalesef tarikat ve cemaat kuşatması altında. Bütün bunlar doğru... Ama eğitimde bugünkü meseleleri anlamak için, eğitim konusuna, mutlaka tarihsel bir perspektif içinde bakmak lazım. Bu konuya bu şekilde bakmadığınız zaman hiçbir yere varamazsınız. Her şey yüzeysel kalır.” (Dalan,1998)

Dalan, bugünkü eğitimin durumunu, geçmişe dayalı sebeplerle incelemek gerektiğini vurgular.

2.1.2 Osmanlı'dan Günümüze Türk Eğitimi Etkileyen Nedenler

“Sebe-rette” ilişkisi kesin var. Osmanlı bir din devleti haline gelip, gittikçe bağnazlaştıkça, okuyan gelişen ve kitlesel eğitimi başaran Avrupa karşısında hep gerilemeye başlıyor.

Matbaa 270 sene geç geliyor İstanbul'a. 270 sene geç gelmesinin neticesinde, Avrupalı sanayi devrimini yapıyorken biz hâlâ çoban devrinde yaşıyoruz...

Osmanlı hatanın farkına varıyor ama çok geç kalmış olarak... Askeri maksatlı da olsa bazı dönüşümler başlatılıyor. Mesela Kumbaracı Ahmet Paşa, Kont Bonevol isimli bir Fransız'ı getiriyor. Ordunun yeniden tanzimi, çağdaş bilimsel hale getirilmesi için çalışmalar başlatılıyor.

Ve 1800'lü yılların başlarında... 1840'larda, özellikle 1850'lerde artık çağdaş mektepler bizde de kurulmaya başlanıyor... 1900'lü yılların başına geldiğinizde, Osmanlı gerçekten çağdaş bir nesil yetiştiriyor. Gerçekten hatanın farkına varıyorlar. Çekirdek bir kadro oluşturuluyor. Yenileşme hareketlerinin Bu kadrosunda: “Namık Kemal var... Jöntürkler var... Mekteb-i sultani, Galatasaray var... Darü'l Bedâyi var... Senâ-i Nefise var... Bayağı bir yenileşme hareketleri var. Nizâm-ı Cedid, Asâkir-i Mansûre-yi Muhammediye... Bütün bunlar yenileşme hareketleridir.

II. Mahmut ve III.Selim devirleri birer yenileşme hareketleriyle doludur. Üstelik yapılmak istenen yenilik hareketleri tutuyor da... Yani kök salıyor. Fakat, Osmanlı hatanın farkına varıp yenilik hareketlerine yönelirken, o sıralar dünyanın gözü bir başka harekete kayıyor... (Dalan,1998)

Osmanlı yenilik hareketlerini devam ettirirken,sanayi devrimini yapan ülkeler petrolü kullanmaya başlıyorlar. Petrol büyük önem kazanıyor. Tabii Arap çölleri ve Osmanlı Toprakları da...

"19. Asırda, yani 1800'lü yıllarda, "Petrol" enerji olarak sanayide kullanılmaya başlanıyor. Tabii, sanayi devrimi yapan ülkeler, süratle petrolden istifade etmeye başlıyorlar. 1820'lerde önce buharlı gemilerde, 1850'li yıllarda da patlarlı motorlarda kullanılmaya başlanıyor petrol."(Dalan,1998)

Petrolün önem kazanmasından önce İngilizler Osmanlı'ya dosttur. Kapitülasyonlarla tamamen sömürge haline getirmişlerdir.

"Petrol hadisesi çıkmazdan önce, ingilizler Osmanlı'ya müthiş bir şekilde dostlar. Çünkü, Osmanlı'dan her istediklerini alıyorlar.

1878'deki Tanzimat fermanyıyla, kapitülasyonların avantajıyla, sıfır gümrük ile her istediklerini Osmanlı'ya satabiliyorlar. Eee, adamlar sanayi devrimini de yapmışlar. Ürettikleri tüm malları istedikleri şekilde satıyorlar Osmanlı'ya... Peki Osmanlı'nın onlara satacak herhangi bir malı var mı? Yok... Osmanlı'nın onlara satacak hiçbir malı yok. Kapitülasyonlarla, ekonomik açıdan tamamen sömürge haline getirmişler. Bazen aklıma gelirdi, düşünürdüm:

'Yahu, üçbin yıldan beri atı evcilleştirmiş bir millet... Ortaasya'dan ta Roma'ya kadar at koşturmuş bir millet, 1950 yılına kadar at nalını ve at çivisini ithal ediyor. Peki eskiden bunları yapmıyorlar mıydı?' Yapıyorlardı... Ama bu kapitülasyon anlaşmasından sonra, sanayi ile otomatik üretilen nal ve çiviler Anadolu'ya gelince, el üretiminin hükmü kalır mı? El üretimleri birer birer yok olmuşlar... Bursa'daki ipek kadife üretimi bitmiş. İznik çinileri bitmiş, hepsi bitmiş..." (Dalan,1998)

Almanlar o sırada ,bu gelişmeleri izlemek için bir yüzbaşı görevlendirirler. Bu yüzbaşı 1835 den 1841 yıllarına kadar bütün Osmanlı ve Ortadoğu'yu dolaşır.

“Sonraları mareşal olan meşhur Moltke, bu beş altı yıllık gezi ve incelemelerini bir rapor halinde Prusya kralına sunuyor ve diyor ki: "-Biz oraya ulaşmazsak halimiz haraptır, İngilizlerin karşısında yokuz. Ama oraya ulaşabilmek için, bu Prusya krallığı yetmez. Bir kere, kendi içimizde büyük Alman imparatorluğunu kurmalıyız.”

Almanlar, bu raporla birlikte 1840'ta çalışmalara başlıyor ve 1860'da Alman imparatorluğunu kuruyorlar. Ve kuruluşuyla beraber, "Drank hach Osten" "Doğuya burgu gibi girme" politikalarını oturtuyorlar.

Tabii bu politikanın gereği olarak da, Osmanlıyla 1860'dan 1890'a kadar, kademe kademe dostluğu oluşturuyorlar. Bu dostluğun ardından arzulanan gayeye ulaşıyorlar... 1890 yılında da, Berlin'den Bağdat'a kadar demiryolu yapma projesini, imtiyazını kopartıyorlar.

Meşhur proje... Ve demiryolu imtiyazının içinde, demiryolunun sağında ve solundaki işte "Şu kadar kilometre mesafede maden arama izni" ni de alıyorlar ki, bu madenin içinde petrol de var, hepsi var. Evet bu müthiş imtiyazı elde etmeyi başarıyorlar.” (Dalan,1998)

Amerikalılar da yalnızca Anadolu'da dört yüz tane ilk,orta ve lise kuruyorlar. Petrol bölgesi olan Türk toplumunun bulunduğu topraklarda, Amerikan sempatizanı,Amerikan dostu bir Türk toplumu meydana getirmeye çalışıyorlar.

“Bu misyoner okulları da, Anadolu'yu Amerikalılaştırma ve Hıristiyanlaştırma için yoğun bir kampanyaya giriyorlar.

İlk açtıkları okul, Beyrut'taki bir lisedir. Ondan sonra İstanbul'a geliyorlar. Örneğin, Merzifon'da, Harput'da, Talas'da, Tarsus'ta... Bir sürü yerde, yalnız 65 tane lise var. Toplam okul sayısı ise 400 tane. Belki size abartmalı gelebilir ama bunlar birer tarihi belgeli...

Amerikalılar da, bu tür faaliyetlerle, büyük fedakarlıklara girerek, burada bir petrol bölgesinde, Amerikan sempatzanı, dostu, hatta Amerikalılaşmış bir Türk toplumu meydana getirmeye çalışıyorlar. Hani daha sonralar Atatürk o 151 mandacıyı sürmüştü ya. Onların çoğu, Amerikan mekteplerinden yetişme işte...”(Dalan,1998)

2.1.3. Dalan’a Göre Türk Eğitim Tarihinde Atatürk’ün Yeri ve Önemi

Atatürk bütün bunları görmektedir. Ne Amerikancı olmuş, ne Almancı olmuş ne de İngilizci olmuştur...

“Atatürk bir tek şey olmuş. Kendi olmuş kendi...Türkçü olmuş, Türk olmuş. Kurduğu devletin adına da ‘Türkiye Cumhuriyeti’ demiş.” (Dalan, 1998)

Cumhuriyetin ilanından sonra Atatürk, ilk önemli hareketini yapar ve eğitim birliğini sağlar. Tevhid-i tedrisat’la beraber müthiş bir eğitim reformu başlar. Batı klasikleri Türkçe’ye çevrilir.”**Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir.**”yani” yol gösterici ilimdir” diyen Atatürk, bilimsel düşüncenin önünü açar. İslamiyet başlangıçta da bilimsel düşünceye hakimdir. Yayılması, sadece kılıçla veya iman gücüyle değil, ona bağlı olarak ilim gücüyle de genişlemiştir.

Atatürk, Türkiye’nin önünü açmış, Türk rönesansını, Türk reformunu gerçekleştirmiştir. Bunların hepsi on beş yıl sürer. Avrupa ise, bu dönüşümü üç yüz yılda tamamlar.

“Eğitimde ‘Cumhuriyet sizden akli hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister’ diyor. Yani özgürlükçü düşünceyi bundan daha güzel anlatan bir ifade yoktur. Bu ifadeye sahip öğretmenler yetiştiriyor. Harf devrimi yapıyor. Tevhid-i tedrisat, yani eğitimde birliği sağlıyor ve çağdaş bir şey söylüyor. Ne diyor:

‘Hayatta en hakiki mürşit (rehber), müspet ilimdir.’

Aslında bu sözler bir devrimdir... Bir rönesanstır... Bir reformdur... Ve bunu inatla da takip ediyor, 28 harf devriminde. "Türk evladı harfleri iyi öğrensin, çabuk öğrensin" diye de bizzat başöğretmenlik yapıyor. July Andersen'in neşeli günlerdeki temasını.

1928' de işliyor, marş yaptırıyor. Türk evladına çarçabuk öğretiyor. Bizzat da orkestra yönetiyor.

Yani inanılmaz bir vizyon var. Bu vizyonun içinde. 1926 yılında Türkler daha türkü çağırmasını bilmezken Anadolu'nun bağrında. Ankara da opera binası kurduruyor. Bu opera binasından, nice dünya çapında isimler yetiştiriyor. Leyla Dinçer oradan mesela... 1926 yılında Ankara'da opera binası kurmak, hayal ötesi bir şey. Bana hayal ötesi geliyor...

Bu eğitim devrimleri neticesindedir ki. 1933 yılına gelindiğinde. 'On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan' haykırışları duyuluyor. O heyecanı düşünabiliyor musun? Hâlâ sanatçısı da müzisyeni de o kadar heyecanlı bir marş çıkartamıyor... Yani 1933 yılında yazılmış bir marşı 1998 yılında yazamıyorsun. Müzisyenimiz yok mu? Her şeyimiz var. Ama bir şeyimiz eksik. O günkü heyecan meselesi...

Bu yukarıda bahsettiğim misyoner okullarının da neredeyse hepsini, % 90'ını kapatıyor. Geriye kalan % 10'unu da, 'İngilizce, yabancı dil öğrensinler' diye bırakıyor. Fakat o kalan '%10'un programlarını da devlet tayin eder' diyor. Yani Tevhid-i tedrisat içine onu da sokuyor. Böylece bu yabancı okulların aşırı büyümelerini de yasaklıyor. O yasaklar bugün de hâlâ vardır. Günümüzde sekiz yıl kesintisiz eğitim olayı çıktı mesela, ne oldu durum? O sınırlayıcı kanundan dolayıdır ki onlar ilkokul açamadılar.. Buyurun, alın size mükemmel bir eğitim düzeni... Eğer Atatürk'çü eğitim düzeninde zaman içinde sapmalar olmasaydı, Türkiye 1946'dan, Atatürk'ün ölümünden sonra aynı minval üzere eğitime devam etseydi, bugün milli geliriyle, eğitimiyle her yönüyle Amerika Birleşik Devletleri'nin standardında, dini imanı da çok güçlü bir devlet, bir ülke olurdu. Ama 1950'lerden sonra maalesef eğitimde bu tavizler başladı.'" (Dalan, 1998)

Türk insanının Dünya pastasından az pay alması için bazı yanlış eğitimlere, diğer ülkelere sürüklenmek istendiğini şu şekilde ifade eder:

"Atatürk'ün dediği gibi. Türk milleti genetik olarak gerçekten dünyanın en zeki insanı. Ama istiyorlar ki. "Bu dünyanın en zeki insanına, en yanlış eğitimler yaptırılarak, dünyada bir yerde

ikinci sınıf vatandaş durumuna düşürülsün, ülkesi ikinci devlet durumuna düşsün. Böylece, dünya payından, pastasından Türk milleti az pay alsın.”(Dalan, 1999)

İnsan yetiştirilmesinde, bilgi yüklü insandan daha çok, düşünen, mantıklı, çözüme ulaşan nesiller yetiştirmek hedef olarak görülmeli düşüncesinde olan Dalan, Bunu şöyle belirtir:

“En büyük üstünlük beyin. Değil mi? İnsan beyni... Şimdi bunu siz, bilgisayar gibi kullanabilirsiniz. Bilgisayarda dünyanın bütün bilgileri var. Ama bilgisayarla insan beyni arasında bir fark var. Nedir o? Bilgisayar sorgulamaz. Ama insan sorgular. İnsan. "neden"i, "niçin"i, "nasıl"ı sorar. Ve çözümü insan yapar. Nitekim, bilgisayarı yapan da insandır, değil mi?”

Dolayısıyla, bilgisayar gibi sadece bilgi yüklü insan değil, düşünen bir kafaya sahip, mantıklı bir insan yetiştirerek neticeye ulaşan, çözüm getiren nesillere ulaşmak esastır...”
(Dalan,1999)

2.2. Dalan’a Göre Eğitimin Amacı

Dalan, eğitimin amacını Atatürk’ün Düşünceleri ışığında şöyle dile getirir:

“Eğitimin amacı zaten dik başlı, bakın bu fevkalade önemli. Temeli dik başlı adam yetiştirmektir... Kendi kimlik ve kişiliğini, başkasının kimlik ve kişiliği altında ezdirme yen, ezilmeyen insanlar yetiştirmek. Fevkalade önemli bu...” (Dalan,1999)

Şu anda Türkiye’de, eğitim sistemindeki yanlışlığın siyasete de yansıdığını belirten Dalan, çözümün yeni yetişecek kimlikli,kişilikli nesillerle olacağını belirtir.

“Son otuz kırk yıldır, Türkiye’de eğitim sistemi ezberci bir nesil yetiştirdi. Kimliği ve kişiliği ezdi. 17-18 yaşına gelen çocukların çoğu ruh hastası haline geliyor.

İSTEK okullarındaki çocuk sağlam basar. Ne müdürüne ne öğretmenine kulluk yapmaz. Saygısını gösterir elbet, ama onun kulu kölesi olmaz. Hatta, biraz ailelerini de uğraştırır bizim çocuklarımız ama, doğruyu bilirler yani. Onu size söyleyeyim.

Türkiye'nin ihtiyacı bu. Düşünen, kendi kimlik ve kişiliğini iyi tespit eden, koordinatlarını iyi tespit eden insan yetiştirmek. O insanları meclise taşırsanız, her zaman söylediğim meclisi kilitleyici tüzük, kanun vs. var ya, işte o kilitlenmeyi yeni yetişen kimlikli, kişilikli çocuklar çözecek...”(Dalan, 1999)

İstek Vakfını kurarak İstek Okulları zincirini oluşturan, eğitim halkasını, Yeditepe Üniversitesi'ne bağlayan ve yaptığı hizmetin kutsal bir görev olduğunu açıklayan Dalan, **“Ülkemi Seviyorum,Görevimi Yapıyorum.”** sloganı ile yola çıkar.

“Bir anlamda ben aktif siyasetten çıktım ama daha kutsal bir siyaset yapıyorum.”

“Kutsal bence. O da siyaset. Ama uzunca bir siyaset. Ondört on beş seneyi alabilecek bir maraton. Onu yapıyoruz. O çocukları yetiştirmeye çalışıyoruz. Ve bunlar inşallah bizim okullar da çoğalır. Ve Türkiye'de eskisinin tersine yeni bir nesil psikolojik darbe yememiş, kimlikli kişilikli, böyle yüzdesi fazla olan bir nesil yetiştirilir. Dileğimiz budur. Böyle bir nesil yetiştirilebilirse Türkiye, Atamızın işaret ettiği o hedefi yakalar... Atatürk'ün işaret ettiği. Öyle siyasi manada, 'Haydi Türkiye'm ileri!' demekle ileri gitmiyor Türkiye.

Yani iyi yetiştirilmiş nesillerle gidiyor. Onun için ben hepsini bıraktım... Döndüm eğitim yapıyorum... Ve son derece mutluyum.” (Dalan,1999)

2.3. Özel Okulların Türk Eğitim Sistemindeki Yeri

2.3.1. Dalan'a göre özel okulların önemi

Gelişmiş ülkelerde özel okullar devlet okullarına model oluştururlar, düşüncesini benimseyen Dalan ,özel okulların eğitimde motor gücü görevini üstlendiğini belirtir.

“Gelişmiş ülkelere baktığınızda hem özel ilkokullar, hem özel liseler, hem de üniversitelerin devlet üniversitelerine birer model oluşturduğunu, ve de güzel model oluşturduğunu görüyoruz. Hemen söyleyeyim. ABD'nin ilk ondaki (top ten) üniversitesinin onu da vakıf üniversitesi. HARVARD, U.PEN, MIT vs...”

Elitist okullar da lazım. Tamam mı? Bu okullar motor gücüdür. Bir arabanın nasıl ki lastiği var, tentesi var... Ama motoru da var. Bunlar motor gücüdür.

Onun için bunları yok ettiğiniz zaman ben size söyleyeyim, bu ülkenin ileri doğru gitmesini frenlersiniz. Onun için, yüksek standartlı eğitim yapan bu özel okullar olacaklar.

Ha keşke, mesela Japon modelinde olduğu gibi % 60 seviyesinde olsa. Bir de şu var. Vatandaş diyor ki;

'Kardeşim ben çocuğumun eğitimini kendim yaptırıyorum.'

Bırak yaptırın. Sen okulları çalıştırmak yerine okulları Denetle.

Önemli olan iyi eğitim almış, girişimci ruha sahip, kimlikli, kişilikli gençlerin yetiştirilebilmesidir. Bu, ha devlet okullarından yetişmiş, ha özel okullardan. Hangisi iyi yetiştiriyorsa, onun önünü açmak lazım..." (Dalan,1999)

2.3.1.1. Dalan'a göre vakıf okullarının işlevi

Vakıflar kuruluş amaçlarını ana tüzüklerinde belirtirler. Gelen bağış ve bütün gelirleri de bu amaca uygun harcamak zorundadırlar.

"Türkiye'de dört bin kadar vakıf var. Bunların 160 civarında olanı, bakanlar kuruluyla kurulmuş kamu yararına çalışan vakıf.

Bunun anlamı ne? Bu vakıflar, kurulma aşamasında, kuruluş gayesini, yani yapması gereken işlevleri ana tüzüğüne yazarlar. Çalışmaya başladıklarında da, bağış olarak veya faaliyetlerden dolayı gelen tüm parayı vakfın gayesine yönelik olarak harcarlar. Harcamak zorundadırlar. Bu vakıflar her yıl Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kontrol edilir ki, gelen paralar gayeye uygun olarak sarf edilmiş mi? Kâr amacı gütmeyen, gayeyi amaç güder. Tüm gelirini kuruluşunda belirtilen gayeye harcar. Onun dışında harcamaz. Gayeye yönelik sarf etmek zorundadır." (Dalan,1999)

Bir vakfın kurulurken tüzükte yazılı gaye doğrultusunda harcama yaptığını da şöyle ifade eder:

“Ayrıca, hiçbir kurucu üyesine veya mütevelli üyesine de bir kuruluş harcamaz. Ayırdığı gün ne olur biliyor musunuz? Hemen görevden alırlar. Alınmak yetmez. Bir daha o şahıslar Türkiye Cumhuriyetinin hiçbir yerinde vakıfta görev alabilir ne de vakıf kurabilir. Yani mahcur hale gelirler. Artı vakıf parayı kazandı diyelim. Bu parayı o ana tüzükte yazılmayan herhangi bir iyi iş için dahi harcamaz. Yani iyi bir gaye bile olsa. Mesela, vakfın gayesini ‘eğitim’ yazdınız da ‘kuşları koruma derneğine’ verdiniz. Eğer gayeye ‘Çevre’yi de yazmadıysanız oraya harcamazsınız. Yani vakıf kurulurken tüzükte ne yazıyorsa, hangi gaye yazılıyorsa, o gayeye harcanmak zorundadır. İki türlü vakıf var. Her vakıf, az önce dediğimiz mânâda Non profitibil, yani kâr gayesi gütmeyen vakıf değildir. Öyle vakıf var ki, yasa buna da cevap veriyor. Mesele vakıf kuruyor, fabrikalarını işletmelerini o vakfa tahsis ediyor. Ama çocuğuna, çocuğunun çocuğuna sülalesine, gelen bu gelirlerden pay ayırıyor. Bu tarz vakıf da var. O dört bin vakıftan çoğunluğu, 3800 kadarı bu tarz vakıftır” (Dalan,1999)

2.3.1.2. Vakıf üniversiteleri

Yeditepe Üniversitesi’nin İstek vakıfa bağlı bir üniversite olduğunu da belirten Dalan, YÖK’ten gelen öğrencilerin okutulduğunu, burslu öğrencilerinde yine YÖK’ten geldiğini, Üniversitenin devlet üniversitesi olduğunu belirtir.

“Vakıf üniversitesi diye bir şey yok. Bizim vakfın bir üniversitesi var ama. Aslında devlet üniversitesi. Neden? iki şey söyleyeyim. Bir kurduğumuz üniversitenin öğrencisinin tümü YÖK’ten gelir. Yani bu sınav sisteminden gelir. Demek ki biz kendi öğrencimizi kendimiz alamıyoruz, dolayısıyla oraya hangi öğrenciyi alacağımızı bize devlet empoze ediyor, Burslusunu da o gönderiyor. Seçip gönderiyor. Parayı biz veriyoruz ama burslusunu da devlet gönderiyor. Yani YÖK gönderiyor. Üçüncüsü, tüm bütçesi YÖK’ün kontrolü altında. Dördüncüsü, bu üniversite herhangi bir şekilde kapanınca, üniversitenin tabii varisi hazine... Yani devlet.

Yani biz sadece bunun yöneticiliğini yapıyoruz, eski tabirle davul bizim sırtımızda, tokmak devletin elinde. Neresi özel üniversite oluyor ki bunun?” (Dalan,1999)

Devlet Üniversiteleri ile Vakıf Üniversitesi olan Yeditepe Üniversitesi arasındaki farkı da şöyle açıklar:

“Tamamen devletin üniversitesi. Farkı şu: birisi paralı okutuyor, öbürü bedava okutuyor. Şimdi anayasaya göre, devletin çocukları okutma görevi var. Bu görevi devletin kontrolü altında bir kurum almış. Başıbozuk da değil. Her şeyiyle devletin kontrolü altında. Dolayısıyla bu kurum üstlenmişse... Ben bu parayı cebimden masraf ediyorsam. Devlet de bu yükten kurtulmuşsa vermelidir.

Haydi kendi üniversitesinde öğrenci başına on lira veriyorsa, bu üniversiteye de beş lira takviye etsin ki bu yükten kurtulsun. Bana göre Türkiye'de özel üniversitelerin de çoğalması lazım. Ama gelişigüzel değil... Doğru düzgün, hakiki anlamda... Bakanlar kuruluşuyla teşvik verilmiş. Mütevelli heyeti üyeleri, gerçekten toplumun tanıdığı ve saygın bir yere oturmuş kişilerden oluşan vakıf üniversitelerini artırmaya ekmek su kadar ihtiyaç var. Dünyaya baktığınızda bu işin böyle olduğunu görüyorsunuz.

Amerika'nın en iyi okullarının tamamı vakıf üniversitesi Harvard... MIT, Devlet, yasal olarak bunların kalite kontrolünü yapmak zorunda. YÖK, devlet bu görevini ihmal etmesin, yasal olarak kontrol etsin ve bunları açtırsın. Devlet de bu yüklerden kurtulsun.”(Dalan,1999)

Devletin kontrolünde açılan vakıf Üniversitelerinin,devletin yükünü azaltacağını,eğitimde kaliteyi yükselteceğini de dile getirir.

2.3.1.3. İstek Vakfının Türkiye'deki konumu ve eğitime katkıları

“Türkiye'de 200 kadarı, hatta 200'den daha aşağı sayıda da vakıf vardır ki gerçek vakıftır. Bakanlar kurulunun kararıyla, kamu yararına çalışan ve vergi muafiyeti olan vakıflardır. İşte bizim İSTEK Vakfı, bakanlar kurulu kararıyla kamu yararına çalışan vergi muafiyeti almış, kamunun doğrudan görevini yapan bir vakıftır.”(Dalan,1999)

İstek Vakfının gelirinin burs olarak geri döndüğünü de açıklayan Dalan %25 kadar öğrencinin burslu okuduğunu açıklar.

“Eğer gerçek dediğim anlamda bir vakıfsa , kamu yararına bir vakıfsa bu vakfın bir geliri olacak. Bir de sarfı olacak. Sarf iki yönlü olur. Ya eğitime doğrudan sarf tarzında, ya da burs tarzında sarf olur. Dolayısıyla vakıf okullarının bütçesine bakmak lazım.

Bütçesinde, gelir giderde, ne gelmiş? Tekrar eğitime ne dönmüş? Burada hemen şunu belirteyim. Vakıf okullarında yüz gelmişse, en az yüz olarak yeniden eğitime döner. Ya burs olarak ya da diğer giderler olarak...”(Dalan,1999)

Burslu okutulan çocuklar dışında İstek Vakfı, okulların geliştirilmesi ve Üniversitenin Bilimsel çalışmalarını destekleyerek, hizmet alanını genişletir.

2.4. Dalan’a Göre Türk Milli Eğitim Sistemi

Türk Milli Eğitiminin aksayan yönlerini ve çözüm için yapılması gerekenleri de aşağıda açıklar:

“Birinci ve öncelikli nedeni, düşünen insan yetiştirmede zafiyeti var Türk milli eğitiminin. Bu çok önemli... Atatürk'ün en çok istediği şey.

‘Akli hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister cumhuriyet sizden’

Atatürk, 1924’te Tevhid-i tedrisat yasası çıkarıyor. Onunla beraber bütün yabancı okulların hepsini Türk milli eğitime bağlıyor. Dolayısıyla Türk milli eğitiminde harf devrimini de yaparak, hızlı düşünen insan yetiştirmek için kolları sıvıyor. Hani o heyecan var ya, ‘On yılda onbeş milyon genç yarattık her yaştan’

Ama o gerçekten çağdaş profil. Çağdaş bir insan yetiştirmek için Türk milli eğitimini dizayn etmiş Atatürk” (Dalan,1999)

Bir ülkenin eğitiminin ne kadar önemli olduğunu tekrar tekrar vurgulayan Dalan, sınav sistemini de eleştirerek sistemin eksilerini açıklamıştır.

“Eğitimle siyaset i ie. Dünyanın her yerinde eğitimle siyaset i ie. Siz eğer bir ülkeyi manda yapmak, kle yapmak, veyahut da emrinize sokmak istiyorsanız, önce onun eğitim mekanizmalarını kurcalarsınız. 1950’li yıllardan itibaren, eğitimde yavaş yavaş test sınavları da girmiş devreye. Artı-eksi şekliyle yapılan sınav sistemi, gençleri okuma yazmak mecburiyetinden uzaklaştırmaya başladı. 1960’lı yıllarda bu sistem okullara yerleşmiş... 1970’li yıllarda ise, üniversite girişı dahil, tüm sınavlar tamamen teste yönelmiş.”(Dalan,1999)

Yetişmekte olan neslin, beynine bilgi sıkıştırılması ve test sınavlarıyla robotlaştırılması, insani değerlerini kaybetmesine ve psikolojilerinin bozulmasına yol açar, demektedir. Düşünmenin temel taşının kelimeler ve konuşma olduğunu şöyle açıklamaktadır.

“İnsanın en değerli organı nedir? Beyindir. Beynin en değerli işlevi de düşünmek. Yani idrak. Düşünmeyi, neyle yaparsın? Düşünmenin aracı nedir? Konuşamazsa düşünemez. Doğduğundan beri hiç konuşmadan büyütölen bir insanın davranış biçimi hayvanın davranışından farklı olamaz.

Demek ki çocuğa düşünmeyi, ilk anasından doğduğu andan itibaren vermeye çalışıyorsunuz. Canım cicim” derken, kelimeler çocuğun kafasında.

Talebe kelimesi, öğrenci kelimesinden daha anlamlı. O da Arapça kökenli ama artık bizim dilimize yerleşmiş ve bizim olmuş. Öğrenci, öğrenmekten geliyor. Ama talebe, ‘talep etmekten’ geliyor. Önemli olan çocuğun talep etmesidir. Bilgiyi talep edecek ocuk. Önemli olan çocuğa bilgi açlığını yaşatmak. Sen onu yaşat, o kendisi açlığını doyurur. Talep ettiği bilgiyi alır. Kendi malı yapar. Kendi malı olduktan sonra onu hayata geçirmesini de bilir.”(Dalan,1999)

2.4.1. Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığının en önemli bakanlıklardan olduğunu belirten Dalan Bakanlık sıfatlarını şöyle sıralar:

“Milli Eğitim Bakanı olacak bakan, kesinlikle Türk anayasasına bağlı. Atatürk Cumhuriyetine bağlı. Temel hedefleri doğru düzgün kavramış, onun üzerine yemin etmiş olacak.

Kim olursa olsun, hangi bakanlık olduğu önemli değil. Ama Milli Eğitim bakanlığı çok önemli. Çocuğunu teslim ettiğin kurumun başı. Kesinlikle kalibrasyonunun iyi seçilmesi lazım.

Milli Eğitimin bir anayasası, temel hedefleri olması lazım. Bu temel hedeflerin sık sık değişmemesi lazım. Türkiye’de bu temel hedefler, bakandan bakana değiştiriliyor. Yönetmelikler bakandan bakana değiştiriliyor, uygulamalar değişiyor. Dolayısıyla öğrenciler çılgına dönüyor. Birisi geliyor kredili sistem. Öbürü geliyor aktarmalı sistem... Bu kadar değişken bir sistem içersinde bir şeyin istikrarını bozarsan.

Uygulama konumunda olanlar neyi ne zaman nasıl yapacaklarını bilemiyorlar ve doğru düzgün uygulayamıyorlar. Böylece Milli Eğitim, yaz boz tahtası haline geliyor.”
(Dalan,1999)

Organizasyonların büyüdükçe hantallaştığını,işlerin yavaşladığını,çözümün küçük parçalara bölmede olduğunu şu şekilde açıklar:

“Büyük organizasyonlar olduğu zaman buna bir hastalık arız olur. O hastalığın ismi de Mamutizm.

Eski çağlarda büyük hayvanlar vardı. Buzul çağında yürüyemeyen hantallaşmış mamutlar. Bakanlığın şu andaki hali çok hantal. Ondandır nasıl çıkacaksınız?

Küçük parçalara böleceksin. Küçük birimlere. Yetki delege edeceksin. Yetki delegasyonunu iki türlü yapar Milli Eğitim Bakanlığı.” (Dalan,1999)

Yetki delegasyonu önerisini belirten Dalan, bunu da şöyle açıklar:

“Birincisi özel okulların yüzdesini, oranını artırır. İlk okulların işletmeciliğini mahalle muhtarlarına yaptır. Öyle belediyeye de değil, en alt birimlere. Liseleri belediye başkanlıkları veya vilayetler emrine bırakır. Üniversiteleri de ne bileyim doğrudan bakanlığa bağlayabilir.

Devletin memuru gidiyor devletin memurunu kontrol ediyor. İkisi de aynı kurumun insanı. Siz yönetim bilimi okudunuz. Yapanla denetleyen kişi ve kurum aynı olamaz.

Aynı olduğu anda, pislikler örtülür. Onun için bırakın işletmeciliği. İsterseniz Türkiye'nin düşmanı yapsın. Ne olacak dert değil. Denetlemeciliği yapın siz. Ama ciddi bir denetleme. Gerçek fonksiyonlu bir denetleyici oraya gittiğinde yanlış yaptı mı kafayı koparır. Denetleme çok etkin çağdaş bir şey olacak.” (Dalan, 1999)

Devletin denetlemelerle gücünü, varlığını gösterdiğini, tarafsız, gerçek fonksiyonlu bir denetleme ile yanlışların düzeltileceğini söyler.

“Denetleme yaptığınız kadar gücünüz vardır. Devletsiniz. Denetleyemediğiniz yerde gücünüz yoktur. Denetleme olmadığı yerde devlet vasfınız erir. Türkiye'de bu denetleme yapılsaydı, televizyonda gördüğümüz takkeli sakallı devletin öğretmeni çıkar mıydı? Çıkmazdı. Denetleme işte burada.

Mahalle muhtarı yanlışsa kesinlikle o yanlış hemen on dakikada düzeltirsin. Mahalle muhtarıyla okulun arasındaki ilişkiyi kopararak. Yeni bir mütevelli heyeti yapar veya o tarz okulu doğrudan bakanlığa bağlayarak.

Zaten demokrasi dediğimiz şey en küçük birimden, mahalleden başlar Sivil toplum kuruluşu dediğiniz olayı önce mahalli birimlere indireceksiniz. Bu da demokrasinin gereğidir. Eğer siz kurumsallaşmayı mahalleden başlatmıyorsanız orada demokrasi yok.

Tam tamına sivil toplum kuruluşu mahallede oluşur. Cami, ilkokul, nüfus kağıtlarının tutulması, mahallenin sokaklarının temizlenmesi, bekçilik hizmetlerinin yapılması ve sağlık ocağının yönetilmesi gibi. Bunları mahalleli yapamıyor mu?” (Dalan, 1999)

Atatürk’ün eğitim politikasının da bu politika olduğunu belirtir:

“Atatürk bunu böyle yapmış zaten. 1936'da bu böyleymiş. Sonradan yavaş yavaş bütün yetkiler Ankara'ya merkeze doğru götürülmüş. Ve Ankara'da kilitlenmiş. Bugün sorun Ankara'daki kilidin çözülmesi sorunu. Bu devletin yeniden yapılanması meselesi. (Dalan, 1999)

2.5. Dalan’a Göre İdeal Eğitim

2.5.1. Özlenen gençlik

“Aklı Hür, Vicdanı Hür, İrfanı Hür Bir Gençlik”

İyi bir eğitimle, ideali yakalama çabası olan bir eğitimle gençliğin ufkunun, açılacağını, Türkiye’nin önünün açılacağını vurgular.

“Gençliğimize hep doğru düzgün bir eğitim verildiğinde, bu gençlik akli çalışan, Atatürk’ün dediği gibi. ‘Aklı hür, vicdanı hür, irfanı hür bir gençlik’ olup çıkıyor.

Özgürlüğe susamış bir gençlik, soru soran bir gençlik yetiştirmesek Türkiye'nin önü tıkalı. Yetiştirirsek de, ben size söyleyeyim. Bileğimizi kimse tutamaz.

Mahkûm bir eğitim tarzına mahkûm etmişler. Türkiye bunu yırtacak. Bu çemberi yırtacak. Başka hiç çaresi yok...” (Dalan, 1999)

Eğitimin, sürekli geliştiğini, ideale varmanın mümkün olmayacağını da belirtir.

“Eğitimde ideale varmak mümkün değil. Eğitim sorunlarını dünyada halletmiş hiçbir ülke yok.

Çünkü eğitim halledildi dendiği yerde batar. Eğitim devamlı gelişen bir profil. Amerika mesela, şu anda dünyada eğitim meselesi en yüksek olan ülkelerin başında geliyor. Bizden de kötü Amerika'da eğitim. Öteki tarafta İngiltere'de Toni Blair: 'İngiltere'nin üç ana meselesi vardır. Eğitim eğitim eğitim' dedi.

Ben de diyorum ki, Türkiye'nin bir tek meselesi vardır. 'Eğitim eğitim eğitim.'

Eğitim hiçbir ülkede ikinci plana atılmıyor. Göz ardı ettiğiniz zaman dökülüyor... Mesela, Amerika'nın orta öğretimden mezun olan gençlerinin % 25'i okuma yazma bilmiyor." (Dalan, 1999)

Dalan, eğitimin, Avrupa'da çok geliştiğini, Türkiye'nin de Avrupa eğitim sistemini örnek alması gerektiğini belirtmektedir.

"İlk ve orta eğitimde Avrupa çok gelişmiş. Bilhassa Almanya, Japonya da öyle... Bizim rekabet yerimiz, coğrafya olarak Avrupa ile. Dolayısıyla bizim Türkiye'de uymamız gereken sistem Avrupa sistemi. Orada da aynı şey, düşünen insan yetiştirme kavgası var. Türkiye bunun farkında değil... Hâlâ güncel kısır meselelerle birbirimizi suçlayarak vakit kaybediyoruz...Yani Avrupa'ya nazaran eğitimde geriyiz. Amerika'ya nazaran ileriyiz." (Dalan, 1999)

Dalan, Türk Milli Eğitim sisteminin büyüklüğü nedeniyle, bunun bakanlıkça yönetilmesinin mümkün olmayacağı, birçok aksamının bundan dolayı meydana geldiği fikrini şöyle ifade eder:

"Türkiye'deki meselenin % 75- 80'ini temel eğitim oluşturuyor. Temel eğitimi binlerce yüz binlerce fazla ilkokulu Milli Eğitim Bakanlığı yönetiyor Bunun bakanlıkça yönetilmesi mümkün değil Dolayısıyla, yönetimin bir tek şartı vardır. Böl ve yönet. Her kurumun yönetilebileceği bir büyüklük vardır. O büyüklüğün dışına çıktığın anda yönetilemeyen büyüklük olur. (Dalan, 1999)

2.5.2. Girişimci insan

Özel okullarda yetişen gençlerin girişimci bir ruha sahip yetiştirilmesi gerekliliğine inanan Dalan, Devlette de nitelikli eleman çalıştırılmasının gereğini belirtir.

“Devlete gitmek hedef olunmamalı ki. Hedef, girişimci yetiştirmek olmalı. Devleti küçülteceksiniz. Yağlarından eriteceksiniz. Devlet o zaman az para verip niteliksiz çok eleman çalıştırmak yerine, çok para verip az ama nitelikli eleman çalıştırmak durumunda olur. O zaman o çocuklar devlete de gider. Saygın devlet, zengin millet yapacaksınız.” (Dalan, 1999)

Dünya’da en zor yetişen insanın girişimci insan olduğunu, girişimci insanın, ülkelerin zenginleşmesinde, devletin zenginleşmesinde büyük rol üstlendiğini söyleyen Dalan, Türkiye’nin insan kaynağını çok iyi kullanması gerektiğini vurgular.

“Dünyada en zor yetiştirilen insan girişimci insandır. Şimdi bizim okullarımızda o girişimci insan modelini hedef aldık. Yetiştiriyoruz. Bu ruha sahip çocuklar, vergi veren şirketleri kurarlar... Vergi veren şirketleri yönetirler. Dolayısıyla devletimizi zenginleştirirler. Millet zenginleşince devlet de zenginleşir. Devlet de memuruna verecek para bulur. Devletin memuruna verecek parası olur. Ama insan kaynağını çok iyi kullanması lazım Türkiye'nin... Bu ülkede, insan kaynaklarının kalitesinin artırılması lazım. Bu çok önemli.” (Dalan, 1999)

2.6. Dalan ve Eğitim Felsefesi

Merak eden, öğrenmeyi ister. Bilgiyi vermek için, merak ettirmek gerektiğini, eğitimin felsefesinin de bu olduğunu belirtir.

“Bilgide en temel kural, bilgide talebi yaratmak. Öyle bilgiyi kafasına akıtmak değil. Bilgi açlığı olmadan, bu açlığı yaratmadan ona bir şey öğretmeniz mümkün değil?”

Bilgiyi alıp kendi malı yapan çocuk, onu hayata da geçirir ve uygular. Çocukların kafasının bilgi çöplüğü olmadığını da anlatan Dalan, dilini iyi bilmek, düşünmek ve kendini ifade etmek bağlantısını da şu şekilde açıklar:

“Demek ki düşünmenin, yapı taşı kelimedir. Nasıl ki bir binanın yapı taşı tuğladır, betondur. Düşünmenin yapı taşı da kelimedir. Ne kadar çok kelime o kadar çok düşünme.”
(Dalán, 1999)

Türkiye’de eğitim sistemi felsefesinin değişmesi gerektiğini belirtir.

“Önce birinci olan felsefenin, yani kafa yapısının değişmesi... Nasıl bir eğitim yapacağız. Kimliği kişiliği öne çıkaran. Kimliği kişiliği böyle değirmen gibi öğütmeyen. “Ben de bu dünyada varım” deyip, dilini iyi konuşan, kendini ifade etmeyi bilen insan...”

Merak yaratacaksın. Çok okuyarak. Okudukça gelir o, merak yaratacaksın. Eğitim felsefesi dediniz de, işte eğitim felsefesinin temeli burada.” (Dalán, 1999)

3. BEDRETTİN DALAN ve TOPLUMSAL-SİYASAL DÜŞÜNCELERİ

3.1. Atatürk ve Atatürkçülük Anlayışı

Çanakkale Zaferi'nin en büyük olayı Atatürk'ün ortaya çıkmasını sağlamasıdır.

Ordunun başında Alman generaller olmasına rağmen, Atatürk ciddi olarak idareyi ele almış ve büyük Komutanlığını göstermiştir. Dalan, televizyon konuşmasında bunu şöyle anlatır:

“Bana göre Çanakkale savaşının bir tek güzel tarafı var. Tek bir tane güzel tarafı... Atatürk'ü yetiştirmiş. Atatürk orada, Liman Von Sanders'e rağmen zaman zaman, ciddi olarak idareyi ele almış ve gerçekten büyük bir komutan olarak parlamış.

Daha sonra, bakın bu Çanakkale Zaferi Atatürk'ü nereye kadar götürüyor? İşte apoletleri sökülmiş, idam fermanı verilmiş olarak Erzurum'a geldiğinde, resmi olarak bir general sıfatıyla bütün güç elinde olan, yetkisi bulunan Kazım Karabekir Paşa, Çanakkale'deki yaptığı başarılarından dolayı hayranlık duyduğu Atatürk'ün huzuruna gelip selam veriyor;

'Emrinizdeyiz komutanım!' diyor.

Çanakkale savaşının en büyük olayı, Atatürk'ün, ortaya çıkmasına sebep olması ve Atatürk'ün de Türkiye Cumhuriyeti devletini kurmasıdır. Atatürk olmasaydı, Türkiye Cumhuriyeti kurulacak mıydı?” (Dalan, 1999)

Türk ordusunun başında Alman generaller varken, karşı tarafında generalleri İngiliz'di. Bu konu ile ilgili Dalan şunları anlatır:

“... Karşı tarafın da generalleri İngiliz, askeri Anzak Hindu, Cezayirli vs. Yani iki tarafın da komutanları farklı, askerleri farklı. O bakımdan askere acımıyorlar. Kırdırıyorlar askeri...

Tahmin ediyorum, buradaki Alman generalin hedefi, savaşı Türk toprakları içinde yapıp, o askerleri Alman topraklarına kaydırmamaktı... Kendi ülkesinin menfaatine göre elbette öyle

yapacaktı. Senin askerini mi düşünecek? Ben de olsam aynısını yapardım. Bir şey söylemiyorum da, bu gerçeklerin böylesine bilinmesi gerektiğine inanıyorum. Yani bu gerçekler bu şekilde biline...

Alman kontrolünde girdiğimiz I. Dünya savaşından, mağlup olarak çıkıyoruz. Bağdat demiryolu havada kalıyor. Ama Haydarpaşa Garı yapılmış. Demiryolunun da bir kısmı yapılmış. Adana'ya kadar falan gitmiş...

Atatürk, işte bu I. Dünya savaşı sırasında hemen bütün savaşlara girip çıkmış. Sultan Vahdettin prens iken onunla birlikte Almanya'ya gitmiş. Bulgaristan'da ataşelik yapmış. Yani. bir dünya düzenini, dünyadaki bu makro dengeleri öylesine görmüş ki, ne Almancı, ne Rusçu ne İngilizci olmuş... Hiçbirini olmamış?

Kafaya bir tek şeyi koymuş: "Bağımsız Türkiye" Bu yukarıda saydığımız dış ülkelerin, iç birinin etkisinin olmadığı bir Türkiye. İradenin, sadece bu topraklarından çıktığı bir devlet. Böyle bir devleti kafaya tam koymuş Atatürk. Daha üsteğmenken, yüzbaşıyken koymuş..." (Dalan, 1999)

Herkesin, pastadan pay almak için girdiği topraklarımızda, Atatürk, Bağımsız Türkiye'yi kurar.

"... Demek ki herkesin eli girmiş Anadolu'ya...Dünyadaki bütün güçlerin eli girmiş... İşte böyle bir vaziyette bir irade çıkıyor. Atatürk... Ve Türk milleti de, Çanakkale zaferinden sonra arkasına dökülüyor. Ve Büyük Türkiye Cumhuriyetini kuruyorlar.

Bu, tabii ki gerçek bir ihtilal... Dünya tarihinin az gördüğü, gerçek bir ihtilal... Bana göre Türkiye'de tek bir ihtilal vardır. Ötekiler ne 1960, ne 12 Mart, ne 1980 bunların hiçbirisi ihtilal değil. Bunların hepsi idareye el koyma olayı... Ama bir tek ihtilal vardır. O ihtilal de Atatürk'ün Anadolu ihtilali.

Türk ihtilali. Evet, milli iradeyi Ankara'da tecelli ettiriyor ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kuruyor.

Bakın şimdi, Türkiye Cumhuriyetini kurduğunda, büyük Atatürk'e çok yağ çekiyorlar. Tabi, böyle başarılı insanların etrafında yağcılar hep olur. Diyorlar ki:

*'Bu yeni kurulan devletin adı **Türkiye Cumhuriyeti** olmasın?'*

*'Ne olsun? **Kemaliye devleti falan olsun**'*

Hani Osmanlı'da devleti kuran Osman Gazi, devlete kendi adını vermişti ya. Böyle bir şey olsun diyor yağcılar...

*'Yok!' diyor. Burası '**Türkiye Cumhuriyeti**' olacak diyor. Çünkü kafasındaki Türk devletini daha on beş yaşındayken kurmuş Atatürk. Manastır idadisinde okurken kafasına koymuş. Düşünebiliyor musun? İstanbul'a gelip saraylarda da yaşamıyor. Ankara'da, bir bozkırda yeni bir cumhuriyet kuruyor. Başkenti oturtuyor oraya. Yerleştiriyor... Lozan'da eksiklerimiz olmasına rağmen Lozan gibi bir belgeyi karşı tarafa imzalattırmışız.*

Eksikleri de mubah görülür. Düşünün, hepsi sekiz buçuk milyon nüfus... Yarı kel, yarı topal; gözü trahomlu, efendime söyleyeyim, okumuş nüfus % l'in altında... Çoğu okumuşlar Çanakkale'de orda burda cephelede gitmiş. Entelektüel seviyesi hemen hemen hiç kalmamış, sıfır? Böyle bir devleti nasıl kurmuş, okuyorum okuyorum, düşünüp düşünüp hâlâ anlamıyorum. Onun için, ben anlamıyorum Atatürk'ü, bir başkası da anlamıyor; yazık. Ben bütün iyi niyetimle Atatürk'ü kafama sığdıramıyorum. Nasıl olmuş bu iş? İnsan üstü hakikaten, mutlaka ilahi bir irade.'" (Dalan, 1999)

Atatürk'ü anlamak ve anlatabilmek konusunu Em. Org. Sayın BAŞER, Dalan'ın bakış açısını şöyle ifade eder:

"Atatürk'ü kalkan olarak kullanmayan, Atatürkçülüğü bir kalkan olarak kullanmadığı gibi, Atatürk'ü çok iyi bilen, Atatürk'ü okumuş ve çok iyi anlamış bir Atatürkçüdür.

Atatürk'ü anlamış olmak çok önemli bir özellik. O kadar çok aydın kişi var ki; Şikâyet eden, hep var olan aksaklıkları söylemekle vakit geçiren. Bedrettin Dalan, Atatürk'ü

anlamış bir Atatürkçü. Bana göre çok değerli bir özelliği. Ortada; somut gerçekçi, akla ve bilgiye dayalı çözüm üretmeyen değişik şekillerde birçok insan üslubu. Bana göre onaylanacak bir tutum değil. Dalan şikâyetle vakit geçiren değil, sorunları tartışırken çözümlerde üreten ve öneren bir özelliğe sahip.

Bedrettin Bey, eskileri ihatalı derlerdi. Yani çok kapsamlı düşünebilen, mesleklere mantıklı, bilgiye dayalı çözümler üreten bir insan tipi. O bakımdan çok övgüye değer bir insandır.

Atatürk'ü anlamak demek, aynı zamanda doğru ve tam anlatabilmenin temel koşuludur.

Dalan Atatürk'ü tam anlayan ve uygulamada eğitimde, gençlere yönelik çalışmaları ile anladığını anlatan bir Atatürkçüdür.

Bedrettin Dalan kendine güveni çok fazla olan bu güvenini bilgi ve diğer kişisel yeteneklerine dayandıran opportunist özelliği ile o fırsatları görmek ve zamanında değerlendirmek kişisel bir yetenektir.) bilgi ve bilgiyi kullanmayı bilmek özelliğine sahiptir. Bu bilginin gerçek güç olduğunun bilincinde olan bir kişiliktir.

Bedrettin Dalan benim ölçülerime göre Gerçek bir Atatürkçü ve Gerçek bir Türk Milliyetçisidir.”(Başer Görüşme 9)

Sayın BAŞER'e yönelttiğim sorulardan biri de, “Atatürk'ü ve Atatürkçülüğü nasıl anlatabiliriz?”di. Bu konuyu, eğitim politikasının bilimsel kurallara dayalı bir programa bağlanması gerekliliği çerçevesinde şöyle açıklar:

“Atatürk'ü doğru anlamak ve anlatabilmek önemlidir. Atatürk'ü anlamak demek; Aynı zamanda doğru ve tam anlatabilmenin temel koşuludur Bütün sorunların temelinde; Atatürk'ü doğru ve tam anlamanın, doğru ve tam anlatamamış olmamız yatıyor. Atatürkçülüğü nasıl anlatabiliriz;

Başlangıç olarak aileden başlamış olmamız gerekiyor. Küçük yaştan başlayarak çocuklara ve gençlere anlatmak için Atatürk'ü niçin sevmesi gerektiğini, niçin anlaması

gerektiğini, Atatürk düşüncesini benimseten bilimsel kurallara dayalı eğitim olmalı. Sosyolog ve psikologun da görev aldığı kurumlar etkin bir bilimsel programa bağlanmalı

Eğitim politikası olarak Atatürk'ü her yaşta hangi düzeyde ve hangi kapsamda öğreteceğini açıkça belirleyen bir politika olmalıdır.

Atatürk'ü anlatmak sadece okulların görevi olarak görülmemeli. Atatürk'ün, ulusun tüm bireylerine çok iyi anlatılması gerekir. Kadınlarımızın eğitimi, sivil toplum örgütlerini bu eğitim kapsamına dahil edip, her türlü medya imkânı kullanılarak yaygın bir Atatürkçülük eğitimi verilmelidir.

Atatürk'ü anlatmak demek; Bir birey olarak değil, Osmanlı'nın çöküşünden, Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyetin kuruluşu, devrimlerin gerçekleştirilmesi Türk Tarihi'nin en önemli olaylarıdır. Bunların başında ve önünde hep Atatürk vardır. Birde bu olaylarda olan koşullar. Atatürk'ü anlatırken olayların koşulları ile birlikte anlatılması önemlidir. Atatürk'te büyük bir tarihi özgüven var. Kendisine güveni neden, tarihi okumuş bilgisine güveniyor. Tarihi analiz ederek Türk ulusu ile neleri başarabileceğini tarihten aldığı derslerle ortaya çıkarmış. Milletine güveniyor ve kendine güveniyor. Giriştiği Kurtuluş Savaşını macera olarak niteleyip, bundan vazgeçirmeye çalışan, daha sonra hayatına yönelik tehditlere varan çabalara aldırmadan devam etmesi onun milletimize olan güveninin de tam olduğuna işarettir. Atatürk'ü anlatırken;

Atatürk'ün nasıl başarıya ulaştığının incelenmesi ve bundan bugüne ve yarınlara yönelik dersler çıkartılmalıdır.” (Başer Görüşme 9)

Dalan'ı tanıyan onunla birlikte hizmet edenler, onun Atatürk sevgisini bilirler.

“Atatürkçü imajını ondan kimse silemez. Her gün bir veya iki kitap okur. Müthiş bir tarih bilgisi vardır. Hafızası çok iyidir. Türkiye'de her sahada politikacı, idareci yetişmiyor. Yaptıkları işler meydandadır.”(Silahçı Görüşme 8)

Eski sekreteri, onun insan sevgisini, Atatürk sevgisini ve eğitimciliğini şöyle ifade eder:

“Onun sevgisi, yüreği insanları onu etrafında topluyor. Başkan aynı zamanda çevresindekileri eğitiyor. O bir başöğretmen, bazıları onun Atatürk’ü kalkan olarak kullandığını düşünebilir. Onu yakından bilen, onun yanında olan onun kalbindeki Atatürk sevgisini bilir. Onu anlayabildiğimi sanıyorum.” (Berki Görüşme 10)

Halen rektör yardımcılığı görevini devam ettiren Sayın OĞUZ, Dalan’ın Atatürk ve eğitim felsefesini şu şekilde ifade eder:

“Eğitim Felsefesi; Atatürkçü, çağdaş, ülke çıkarlarını koruyan ve olayları sorgulayan gençler yetiştirmek. Ezberci olmayan olayları araştırıp, sorgulayan gençlerin yetiştirilmesi ve bu ülkeye yararlı insanlar olarak geleceğe hazırlanmak. Dünya ile yarışan bir ülke haline Türkiye’yi getirmek”(Oğuz Görüşme 11)

Düşük maliyetle iş yapabilme özelliğini ve Atatürk sevgisini ise Sayın SERPİL şöyle açıklar:

“Maliyeti düşürme, yapılan işi hem kaliteli yapmak hem ucuza mal etmek. Opportionist (fırsatları değerlendiren) özelliklere sahip düşük maliyetlerle iş yapıp başarıya ulaşma insanıdır Dalan. Atatürk’ün o yönünü almıştır. Sayın Dalan kendini Atatürk ile özleştiriyor. Atatürk’ün üstün bir insan olduğunu inanan bir insan. Örneğin; Atatürk, annesinin ölüm haberini rüyasında görmüş olup, telgraf geldiğinde – Annem öldü değil mi? Diye cevap vermiştir. Atatürk’ü kendisi ile özleştiren bir insandır Dalan.”(Serpil Görüşme 3)

3.2. Eğitimde Atatürk Anlayışı

Atatürk’ü anlamak ve uygulamak, Sayın Dalan’ın İstek ökullarında okuyan çocuklara ve gençlere verdiği mesajlarda da görülür.

“Kökeninde saygı, sevgi ve özveri olan İstek ailesinin fikir babası, önderi Atatürk’tür. Evlatları O’nun izindedirler, dolayısıyla O’nun Türk ulusunda belirlediği ve beklediği özellikleri taşırlar. Çünkü, Atatürk demek akıl demektir. Atatürk, 20. yüzyılın sonrası Türkiye’ye Aristo’yu, rasyonalizmi, doğru düşünmeyi getirmiştir. Bütün bu özelliklerinin

yanında üreten insandır ve bu özelliğini hayata geçirmiştir. Üretkenliğini ve çağlar ötesi kişiliğini en iyi biçimde yansıtan devrimlerinin içerisinde en önemlilerinden birisi de eğitim devrimidir.

Atatürk'ün kurduğu ve hiç değiştirilmemesi gereken eğitimde birlik ilkesi darmadağın edildi. Amaç, Türk insanının düşünme kabiliyetini elinden alıp kontrol edilebilir bir noktaya getirmektir. Bu hareketin iş birlikçileri bazı ülkelerde bunu sağladılar. Ama sıra kutsal vatanımıza geldiğinde Türk ulusu direndi. İşte o direniş noktalarından bir tanesi de İstek Vakfı Okulları'dır.

“Bir tanesi” diyorum, teki değil şükürler olsun. Bu okullar tesadüfen değil, Türk evlatlarını dondurulmuş kalıplara sokmaya çalıştıkları bir dönemde düşünerek, bilerek ve hesaplı bir şekilde kurulmuştur. Dünya aynı yerde durmuyor. Daima yeni fikirler üretiliyor. Her düşüncenin bir üst düşüncesi üretilmek zorunda. Üretilmiyorsa, insanlık yerinde sayıyor demektir.

Atatürk, Türk ulusuna fikirleri donduran bir kalıp bırakmadı. Çünkü Atatürkçülük, çerçevesi çizilmiş bir düşünce, bir doktrin değildir. Sadece “doğru düşünün, çağdaş olun, çağın gereklerini yerine getirin, uygar ulusların daha da üstüne çıkın” dedi. Bu noktaya varmak için hangi vasıtayı kullanacaksınız? Tabii teknik vasıtalı, fikir vasıtalı düşünerek; asrın ve günün icabına göre davranacaksınız. Atatürk'ün öngördüğü uygarlık çizgisine yerinde sayarak ulaşılmaz.

Günü yakalamak, hatta günün önüne geçmek, hep ileride yaşamak demektir. Atatürk'ün izinden yorulsanız dahi, onun tabiriyle “ölmek var, dönmek yok”. Dönerseniz başkaları sizi kontrol eder. İnsanın en değerli vasıflarından birisi de özgür olmak, özgürlüğünü korumaktır.

Tüm vasıtalara sahip olmak için yapacağınız tek şey vardır: Aklınızı bir takım izlere takmamak, açık fikirli olmak, üretmek, kimlik sahibi olmak, ailenizle, ülkenizle gurur duymak. Atatürk onun için ‘Türk övün, çalış, güven’ dedi. Eğer övünmezseniz, ulusal kimliğinize güvenmezseniz yok olup gidersiniz. Atatürk, Cumhuriyet kurdu ama onu size emanet etti.

Şunu hiçbir zaman unutmayın ki, O'nu ve kurduğu Cumhuriyet'i yaşatmak bizim elimizde(Dalan t.y.)

3.3. Ulusçuluk Anlayışı

Kendini sayan milletleri başkaları da sayar. Atatürk ile Türk insanının Türklüğü ile gurur duyduğunu ve kurtuluş savaşında bunu açıkça sergilediğini şöyle ifade eder:

“Bu coğrafyada son 200 yıldır devamlı bir aşağılık kompleksi yerleştirilmeye çalışıldı.. Atatürk geldi bu aşağılık kompleksini kökten sildi ‘Ne Mutlu Türküm Diyene’ dedi, ‘Türk, Övün, Çalış, Güven’ dedi. Ve Atatürk devrinde Türk insanları Türklüğüyle gurur duymaya başladılar. Yeniden kendi kimliğimize, milli kimliğimize kavuştuk. Milli kimliği ayaklar altına almışlardı. Şimdi bunlardan soyutlanıp o dönemdeki bütün yoksulluğa rağmen doğru bir felsefeyle ve doğru yöne yöneldiği için Türkler, kendi kimliğine kavuştu ve kendini sayan milleti de başka milletler saymaya başladı. Atatürk'ten sonra, II. Dünya savaşından sonra özellikle Türkler yeniden son dönem Osmanlı imparatorluğunda olduğu gibi, kendi kimliklerinden yavaş yavaş koparak yeniden bir Avrupa - Amerika ayırımına sokuldu. Ve artık bir sürü Türkçe kelimeler yerine yeniden İngilizce kelimeler sokuldu Bugün Ankara'ya gidin bakın güzel gözüken binalar sadece Atatürk zamanında yapılmış aslına sadık orta Anadolu kültürünü yansıtan, hem de yabancılar tarafından yapılmış binalardır.” (Özer, 2002)

Zengin tarihimizin ve kültürümüzün yansımalarını da örnekleyen Dalan, Yeditepe Üniversite binasının Türk kültürü ve mimarisinin bir örneği olduğunu da belirtir.

“Ama Anadolu kültürü vardır. İşte bu üniversiteyi yaparken mimari kimlik olarak biz yeniden kendi kimliğimizi yakalayalım, herhangi bir komplekse kapılmadan, Amerikan veya İngiliz üniversitelerini taklit etmeden kendi üniversitelerimizi taklit edelim ki o üniversiteler 1.000 yıl önce daha Amerika keşfedilmeden 500 yıl önce Anadolu'da üniversite olarak çalışmışlar, bilim üretmişler dünyaya ve insanlığa katkı sağlamışlar. O üniversiteler 1.200 yıl önce Darüşşifa'da akıl hastalarını tedavi ederken aynı devirde Avrupa'da akıl hastaları içlerinde şeytan var diye yakılıyordu. Şimdi bu kadar zengin onur duyulacak bir tarihin, kültürün, mimarinin içinde oturan bizler gide gele kendimizden

koptuk geçtik. Ve maalesef (tenkit etmiyorum) Koç ve Sabancı üniversiteleri de bu modaya uydu, her ikisinin de mimarileri yabancı; biraz Türk taklidi var ama Türk değil. Ben de bunları gördükten sonra dedim ki ben bir üniversite kuracağım bu üniversite Türk üniversitesi olsun; mimarisiyle, hukukuyla. Ama ön fikirli birtakım şöhretli mimarlara yaptırmak yerine tamamen mektepten yeni mezun ön fikir sahibi olmayan hayalimi gerçekleştirecek 20 tane mimar kız aldım, onlara hayalimi anlattım. Onlar da bu mimariyi çizdi. Amerika'dan çok sayıda profesör geliyor ve söyledikleri ilk şey 'böyle bir üniversite Amerika'da yok' oluyor. Beni üzen tek şey şu ki işte bu üniversiteyi gezen mimar veya bu tür insanlar o kadar önyargılı hale gelmişler ki, anlatıyorum işte burası tamamen Türk mimarisi, Türk üslubu... Tam çıkarken bana bazıları ne diyorlar biliyor musunuz? O kadar güzel olmuş ki tam bir Amerikan üniversitesi. Yani Türklerin kendilerinin bir şey yapamayacağına o kadar inandırılmışlar ki. Ve bunu söyleyen insanlar profesör seviyesine gelmiş insanlar. Hakikaten üzülüyorum, işte burada bir iddia var. Biraz da insanlara bir şey öğretmek arzusu var. Gençler isterse hele hele Türk devletinin derin tarihi ve kültürü isterse kimseden kopya çekmeden, kimsenin kulu kölesi olmadan, papağanı olmadan kendi sanatını mimaride, müzikte, her şeyde en öne çıkarabilir... İşte bu kampüste, Türkçesi de var 'bu yerleşim biriminde' gerçek bir Türk sanatının, felsefesinin yeniden doğuşu. Allah'a şükürler olsun ki bu hayalim gerçekleşti.” (Özer, 2002)

Türk sanatının her alanda öne çıkartılması, evrensel düzeye çıkartılması için gençlere büyük görevler düşmektedir. Çocukluk yıllarında bunu içine sindirerek yaşaması bu günlere taşınan bir çok eser için Dalan' ilham kaynağı olmuştur. Onu yakından tanıyan Sayın UMUR, bu yönünü şöyle ifade eder:

“Bedrettin Dalan bunu çocukluk yıllarında bilmiş okumuş ve içine sindirmiştir. Bu yaşına rağmen Dünya'daki tüm gelişmeleri okuyarak, görerek takip etmektedir. Çünkü, bir Devletimiz var. Bir vatanımız var. Bir bayrağımız var. Bir de Atatürk'ümüz var.

Bunlar üzerine oynanan oyunları ancak, yeni yetişen Gençliğe Tarihimizin ve Dünya tarihinin gerçeğini doğru anlatırsak, bize oynanan oyunları bozarız.

Bunun için Bedrettin Dalan 1985 yılında ilk eğitim sürecini başlatmıştır. Aynı kararlılıkta da bugüne kadar gelmiştir. Dünya durdukça da devam edecektir. Eğitime 25 yılını veren

Vatanına, Milletine, Bayrağına, inancına bağlı Türkiye'nin geleceği ile ilgili bu kadar Eğitim Seferberliğine çaba gösteren Bedrettin Dalan'ın elli bine yakın evladı vardır. Evladına daima sevgi ile yaklaşan, evladının yanlışlarına doğrularını söyleyerek ve göstererek hata yapmasını engelleyen şefkatli bir babadır. Bedrettin Dalan bir babadır. Bedrettin Dalan Bir Ata'dır.”(Umur Görüşme12)

“Bedrettin Dalan benim ölçülerime göre Gerçek bir Atatürkçü ve Gerçek bir Türk Milliyetçisidir.”(Başer Görüşme 9)

3.4. Din ve Laiklik Anlayışı

Dalan Din ve Laiklik konusunu şöyle açıklamaktadır:

“Laiklik nedir ne değildir? Kısaca söyleyeyim. Laiklik, günlük yaşamda, devletin idare biçimini, toplumun idare biçimini anayasa ve yasalarla idare etmektir.

Anayasa ve yasalar yerine dini esasları getirirseniz, anti laik olursunuz. Yoksa inancın kısıtlanması anlamında bir laiklik zaten dünyada yoktur. Laikliği "inancın kısıtlanması" gibi tarif ediyorlar ve milleti de laikliğe karşı kışkırtıyorlar.

Tam tersine, laiklik inancı da teminat altına alır. Yani her türlü inancı, sonuna kadar korur. İnananı da inanmayım da inanç biçimine göre, din ve vicdan hürriyetince korur. Başka biçimde inanmanı da korur, İslami inancı da korur, İslami olmayan inancı da korur. Yani laikliğin esası, inanç temeline göre değil, yasaya göre devleti ve toplumu idare etmek hadisesidir.

Şimdi Türkiye’de, maalesef bir takım insanlar birleşerek bir takım kuruluşlar oluşturuyorlar. Tarikatlar, şunlar bunlar... işte, sermayesiyle, eğitimiyle, değişik organizasyonlarla planlanan alternatif devlet ile devletin yerine geçebilecek dini biçimler arıyorlar...

Problem burada başlıyor işte... Yoksa, bu ülkede, bu ülkenin yasası ve anayasası çerçevesinde yaşayan gerçek müslüman için böyle bir sorun asla yoktur. Örneğin benim adım Bedreddin.

-Ne demek Bedreddin?

-"Dini bilgisi kuvvetli olan, inancı kuvvetli olan insan" demek. Ben de elhamdulillah müslümanım...

Bu ülkede, bir takım insanlara "inanmayanlar", ötekilere "inanmayanlar" diye böyle bir ayırım yapmak, aslında İslam'a hakarettir.

Şimdi, laiklik konusunda maalesef herkes birbirine tavır alır hale gelmiş. İnsanlarımız yanıltılmış. Herkes kendi menfaatine gelecek şekilde yorumda bulunmuş. Hatta, günümüzde partiler bile bir nevi antilaik hareketlerde yarış halindedir.

İşte bu yüzden, 'Filanca tarikatın liderine yaranayım da oyları kapayım' diye herkes bir tarikatçılık sevdasına düştü. Türkiye'de devlet adamları düştü bu sevdaya... Ve bu da, tabii ki devleti yıpratıyor. Olay budur. Siyasetin, bu dairenin dışına çıkması lazım, neden?

Çünkü din hepimizin, müşterek... inanç biçimi çok kutsal... Bunu siyasal gayeler için kullanmak, ayıptır! Dine ayıptır, dine günahdır, anayasaya karşı harekettir. Ve çağdaşıktan uzak bir harekettir. Onu size söyleyeyim." (Bolat, 1998)

Türk Ordusunun anayasanın bekçisi olduğunu da vurgulayan Dalan, bunu bir örnek olayla şöyle ifade eder:

"Bu ülkenin askerleri de müslüman, bu ülkenin askerleri de inanca saygılı. Ama bu ülkenin askerleri de anayasaya bağlı, yasalara bağlıdır. Partiler bu şekilde bir bölünmüşlüğü neticesinde hareket edince, geriye kurum olarak Atatürk'ün kurduğu ordu kalıyor elbet. Ondan da önemlisi, Türk Ordusu, anayasanın bekçisi olarak belli bir görevi yerine getiriyor. Bu görevi yerine getirmek de onun anayasal görevi... Nasıl diye sorarsanız anlatayım size."

Aslında hepimizin, her kurumun görevi. Ama bir takım insanlar bir takım kurumlar görevini yapmadığı zaman, sonunda birileri o görevi üstleniyor. Burada en ağırlıklı görev, elbette ki Türk Silahlı Kuvvetleri'nindir. Zaten şu söylenmişti bildiride:

'Bu bizim anayasal görevimizdir'

Çok kişi bunun farkında değil. Peki, nerden geliyor bu anayasal görev? Bir anekdotla anlatayım.

Geçenlerde bana, 1982 anayasasını hazırlayan "profesörler heyeti"nin başı geldi. Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı. Ona bir soru sordum.

"T.C devleti sosyal ve laik bir hukuk devletidir. Şekli cumhuriyeti laik sosyal bir hukuk devleti. Değiştirilmesi teklif dahi edilemez."

Diyelim ki geldi birisi, "Teklif dahi edilemez" ama "Teklif etti..." Öyle ya, diyelim ki teklif etti... "Değiştirilemez!" ama bu teklif 550 oyu da aldı farz edelim...

Şimdi, "Değiştirilemez denilen bu yasa, değiştirilebilir mi değiştirilemez mi?"

Anayasa değiştirme çalışması, Cumhurbaşkanının da imzasından geçmez. Üçte iki değil. Hepsi, 550 milletvekilinin hepsi "Değiştirilsin!" diye oy kullandı... Haydi bakalım ne olacak?

Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı'ya sordum.

"-Olamaz böyle bir şey" dedi.

"-Yahu kardeşim farzedelim ki oldu. O zaman ne olacak? Teklif edilemez, etti... Değiştirilemez, değiştirildi... Ne olacak?"

Durdu durdu...

"Olamaz, dedi"

"Oldu farzedelim ne olacak?" dedim.

"Ordu el koyar bu konuya" dedi.

Demek ki 1982'de oylanmış o anayasanın içine bir sigorta konulmuş. Kanun koyucular bu sigortayı ihmal etmemişler... Bu durumda, olmayanı ergi metodundan, meful-ü muhalifinden giderek düşündüğün zaman, anayasanın içinde bu yasanın sigortası var...

Türk Silahlı Kuvvetleri. Görevi, anayasada hazır. Çok net bir şekilde var. "Teklif edilemez, değiştirilemez. "Teklif edilirse ne olur?" "Ordu bu işe el koyar."

Her anayasanın arkasında bir güç vardır. ABD anayasasının arkasındaki güç de, Amerikan ordusuydu. Güç olmadan anayasalar kurulamaz. Güç olmadan anayasalar tatbik de edilemez. Değil mi? Güç olmadan devlet de olmaz...

Koruyacak gücümüz olmazsa ne olur? İki günde paramparça ederler. Dışa karşı kurduğumuz ordunun, icap ettiği zaman anayasayı koruma görevi de var. Onun için Türk Ordusu büyük bir güvençtir." (Bolat, 1998)

Türk Ordusunun gerçek gücünü Türk Halkından aldığını ve Türk Milletinin Ordusu olduğunu şöyle dile getirir:

"Milli Güvenlik Kurulu da anayasal bir kurumdur. Anayasa, onu da sigorta olarak oraya koymuş. O kurum orada varken, herkes ne isterse yapsın keyfiyeti olamaz..."

Siyasal geleceği için istiyorlarsa Türkiye'yi parçalasınlar, isterse "Federasyonu tartışalım" desinler, isterse bilmem "Hilafeti getirelim" desinler. Öyle bir şey yok...

Yani siyasi hırs, tabii ki her siyasi partide, her kişide belirli oranlarda olacak. Zaten o olmazsa siyaset olmaz. Çaba göstermez insanlar. Ama püf noktası nedir? Her şey anayasasının içinde, rejimin içinde ahlaki ve vicdani olacaktır. O sınırları aştığımız zaman birileri sizi sınırın içine sokar. Türk devletinin de buna gücü var... Türk ordusu, Türk milletinin ordusudur. Yani bir kralın, bir imparatorun, bir padişahın ordusu değil. Türk

ulusunun yapısı olarak da bu ordu milletin ordusu. Şu holdingin bu holdingin ordusu da değil.

Yapısı olarak da inceleyin orduyu... Subayları tek tek inceleyin. % 90'ı orta halli, standart vatandaşın çocuğu olarak doğup büyümüş, eğitim görmüş ve subay olarak ordudaki yerini almıştır. Yani, Türk ordusu milletiyle inanılmaz bir şekilde bütünleşmiştir.

Bugün neresinden bakarsanız bakın, bizim ordumuz % 80 - 90 popülaritesi olan, yani halk tarafından sevilen bir güçtür.” (Bolat, 1998)

Tehlikenin Din duygusunu kullanarak devleti ele geçirmek ve toplumun yaşam biçimini zorla değiştirmeye kalkışmaktan kaynaklanacağı fikrini de şu şekilde açıklar:

“Milli Eğitim kadrolarında öyleleri var ki, bunlar o buldukları makamda, o koltukta, bu tür cemaatlerin parasal desteğiyle bulunuyorlar. Buldukları forsu o sayede edindikleri için, ister istemez o kadrolara bağlı görünüyorlar. Yoksa gönülden bağlı olduklarından falan değil. Bunları ben çok iyi tanıyorum.

Gönülden müslümana kimin ne diyeceği var. Ben de gönülden müslümanım. Bana kimin ne diyeceği var yani. Bunun tehlikesi nerden çıkıyor. Bu din duygusunu kullanarak devleti ele geçirmeye, toplumun yaşam biçimini zorla değiştirmeye kalkışmalarından ileri geliyor. Yoksa gerçek müslümana kim ne diyebilir ki... Gerçek müslüman olsun, başımızda yeri var.

Yani demek ki olayın kritik noktası olarak, işin sermaye tarafına bakacaksın, o kaynağı kuruttuğun zaman, bu tür eğitim kurumları da kendiliğinden devlete mal olur. Başka hiçbir şey söyleyeme gerek yok.

Ne kadar müslümansak o kadar Atatürkçüyüz, o kadar Atatürk ilkelerine bağlıyız, inşallah yurdumuz onun izinde giderek, onun işaret ettiği çağdaş medeniyetin üstüne geçecek yolları arar ve bulur...” (Bolat, 1998)

3.5. Batılılaşma ve Teknoloji Anlayışı

Teknolojide dışa bağımlılığımızı ve sakıncalarını şöyle belirtir:

“Teknoloji bugün artık dünyaya dikte eden, neticeyi tayin eden güçtür, ekonomiyi yönlendiren güçtür... Dolayısıyla Teknolojik Bağımsızlığı olmayan devletlerin ulusal bağımsızlığı olamaz. Eğer Türkiye’de iddia Teknolojik Bağımsızlığımızın olmadığı ise ne yazık ki ulusal bağımsızlığımızın da olmadığını inkar edemeyiz. Bugün Savunma Sanayiinin araç ve gereçlerinin % 80’i ithaldir. Sadece savunma açısından baktığımızda dahi Türkiye’nin bu alanda bağımsız olduğunu söylemek mümkün değildir. Şimdi benim bildiğim bir konu var, son 10-15 yıldır bu teknolojik bağımlılıktan kurtulmaya çalışıyoruz. Ben pek kurtulduğumuzu söyleyemeyeceğim. Konuya en kritik noktadan girdim Savunma sanayinden... Dolayısıyla Biyoteknoloji Savunma Sanayii’nin yanında daha önemsiz gözüküyor. O da çok önemli ama gelecek için önemli, o konuya da daha sonra gireriz. Ama Savunma sanayi her an gerekli, çok güncel bir konu, varoluşumuzun temeli; saldırıya karşı kendimizi koruyacak imkan ve kabiliyetlerdir.” (Özer, 2002)

Savunma sanayi teknolojisinin öncelikle kendi kaynaklarımızdan üretilmesi gereğini de şu şekilde dile getirir:

“Ben öncelikle Türkiye’de Savunma Sanayi teknolojisinin üretilmesi ve mümkün olduğu kadar kendi kaynaklarımızla bu teknolojinin üretilmesinden yanayım. Bunun için de mutlaka ve mutlaka Amerikan Savunma Sisteminin yaptığı gibi, milli Savunma Bakanlığına ait bütçenin bir kısmının mutlaka araştırmaya ayrılmış olması gerekir. Amerikan Savunma Sanayiinde, Savunma Bakanlığında bu oran % 7’dir. Amerikan ordu bütçesini düşünürsek bu % 7 Türk ordusuna ayrılan bütçeden fazladır. Şimdi rakamlar ortaya koyulduğu zaman ortada bir sıkıntı oluyor, ama her şeye rağmen kesinlikle şuna inanıyorum Türkiye iyi bir planlamayla, bilgi üretmek için, sadece askeri kurumlar için değil sivil kurumlar, üniversiteler ve devlet kurumları ve ordu kendisi beraber bir planlamayla 10-15 sene içinde Türkiye % 80 kendi % 20 dışa bağlı hale getirmeli, ayrıca %50-51 yaparsa o da iyi...

Dünya'daki teknoloji geliştirmesi Savunma Sanayiinde bugün en yüksek noktada, özellikle Amerika'da. Savunma Sanayi için teknoloji geliştirme hassasiyeti, orada elde edilen değerler ondan sonra ekonomiye de aktarılır. Savunma Sanayi bir yandan sivil sanayinin motoru oluyor, diğer yanda bulunan teknolojik bilgiler ekonomide sivil hizmetler için kullanılıyor. Dolayısıyla ekonomiye müthiş bir ivme kazandırıyor. Savunma Sanayi tek başına yeter. İsrail ve Amerika son 50 yıldır Savunma Sanayi araç ve gereçlerini ithal yoluyla karşılasaydı bu gün milli geliri Türkiye'nin arkasında olurdu. Demek ki dünyayı yeniden keşfetmeye gerek yok o ne yapıyorsa aynısını yapın. Amerika'da teknolojiyi geliştiren kurumlara muafiyet sağlıyor ayrıca bunlar aracılığıyla devlet bütçesine katkı sağlıyor. Neticede o üretilen bilgiyi de kendi milli ekonomisine, milli savunmasına kullanıyor. Dolayısıyla devlet bu bilgi üreten kurumlara projelere doğrudan doğruya katkı sağlıyor. Sadece Savunma Sanayi'nin bütçesinin bir kısmının ayrılması değil vergi muafiyetiyle devlet bütçesinden özel kurumların araştırma bölümlerini kuran kurumların araştırma kısmında sarf edilen paranın bir kısmını veya yarısını devletin sağlaması gerekir.

Türkiye'de böyle gerçekten uluslar arası şöhrete sahip değişik değişik konularda teknoloji geliştirme komisyonları kurulabilir. Projeler yıllık olarak bir yıl evvelden onlara önerilir, ve o komisyonların verilecek kararı doğrultusunda bu fonlar dağıtılır. Sadece dağıtmakla da kalınmaz...” (Özer, 2002)

Teknolojinin insanlar üzerindeki etkilerini de şöyle anlatır.

“Medeniyet tarihindeki alışılmış kalıplar yıkılmaya başladı ve insanların bu alışılmış kalıpların yıkılması neticesinde korkuları meydana çıkmaya başladı. İnsanlar inanç yönünden veya felsefi yönden boşlukta kaldılar ve bu boşluk insanlarda süratli bir şekilde kendi içine kapanma veya korku nedeniyle tarikat ve şeyhlere yaslanma eğilimini güçlendirdi. Teknolojinin gelişmesiyle beraber gerek Avrupalı gerek Amerikalı gerekse İslam dünyasında aşırı dinci hareketlerin yükseldiğini görüyoruz. İnsanlar ters tarafa düştü, bunun için teknoloji gelişirken teknolojinin insan üstünde, insan ruhunda ve sosyal davranışlarını nasıl etkiler ve bu etkilere karşı nasıl sosyo-psikolojik tedbirler alınabilir ki insanların ciddi bir kısmını radikalizme kaptırmayalım. Burada en büyük sorun teknolojinin uyandırdığı temel etik sorununun çözülmesi. Ve eğer insanlar bu tedbirleri

almazlarsa bir süre sonra bu devletlerin sorunu olur. Amerika'da ve Avrupa'da yeni bir akım çıktı teknolojinin kendisini din olarak kabul etmeye başladılar, scientology. Bu fevkalade tehlikeli bir hadise olmaya başladı ve buna inanan insanlarda ciddi radikal insanlardır. Avrupa şimdi bu scientolojiyle mücadele kararı aldı ama bunda geç kaldı. Demek ki bilim ve teknoloji ilerlerken bunun insan ruhunda ve toplum üzerindeki etkilerini de beraber düşünmek gerekir. Özellikle hukuk alanında bilim ve teknolojiye paralel olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Mesela, hava araçları yokken havacılık hukuku yoktu, basın yokken basın hukuku yoktu... Şimdi uzay hukuku çıktı. İnsanlar uzaya gitti uzay hukuku gelişti ama tam olarak oturmuş değil. İnternet çıktı İnternet hukuku yolda. İnsanlar neden hukuku bunların içine sokuyorsunuz diye tepki gösteriyorlar. İyi de internet çıktı diye teknolojiyi kullanırken başkalarına hakaret etmek zorunda değilsin. Şimdi teknolojinin öyle hiç hukuksuz, kayıtsız şartsız kullanılması insanlığa bir anlamda yarar getirir ama bir anlamda da zarar getirir. İnsanlık teknolojinin yarar getirecek kısmını almalı, zarar getirecek kısımlarını hukukla ve felsefeyle törpülemeli yoksa sonsuz bir teknoloji kavramına insanlığı yerleştirdiğimiz zaman bir süre sonra insanlar donuklaşır. (Özer, 2002)

Teknolojik gelişmelerin insanlığa yarar getirdiği gibi zararlarının da olacağını, alınması gereken önlemleri de şöyle sıralar:

“Ben teknolojik gelişmelerin tehdit oluşturacağını kabul eden tarafta değilim. Kendimde teknolojiyi din haline getirmeden takip eden ve seven bir insanım. Teknoloji bir zarurettir, eğer teknoloji olmasaydı, insanlar tekerleği icat etmeseydi bugün maymundan farkımız olmazdı, değil mi? Dolayısıyla teknolojinin gelişmesinden korkan bir insan değilim. Yeter ki teknoloji gelişirken aynı teknolojiyi yapan insan teknolojinin zarar verecek yönlerini ne törpülesin? Teknolojiyi eğer bir araç değil de amaç haline getirirseniz o zaman insanlık için fevkalade tehlikeli bir hale gelir. Mesela su hayattır, ama suyu çok fazla içerseniz boğulursunuz, teknoloji de öyle. Teknoloji insan hayatını toplum hayatını kolaylaştıran bir olgu. Teknoloji bunun için var ama aynı teknolojiye aşırı bağlanmak toplum hayatını yozlaştırır. İnsanların fazla yaşaması konusuna gelince, insanlık doğduğundan bir yana Allah'ın emri olarak sonsuz yaşamayı arzu ediyor çünkü ihtiyaçlar hiyerarşisinde insanın birinci temel isteği yaşamını devam ettirmek. Dolayısıyla insanın ölümsüzlüğü araması hakkıdır, bu temel içgüdüyü koyan güç, tanrı, sistem veya ne dersiniz deyin o bunu böyle

istemiş. Çok uzun yaşama isteği veya sonsuz yaşama isteği, teknolojiyle buna ulaşma isteği son derece hümanist bir yaklaşım. Buraya kadar tamam, ama bu insancıl yaklaşımı kalkıp insanların zararına kullanmak kötü... Mesela, araba insanların bir yerden başka bir yere gitmesini kolaylaştıran harika bir buluş, ancak arabayı o kadar günlük hayata soktuk ki utanmasak apartmanın ikinci katına arabayla çıkacağız, dolayısıyla ayaklarımızı neredeyse kullanmıyoruz. Siz de ben de kiloluyuz arabamız olmasaydı eğer mevcut kilomuzun yarısı olmayacaktı, dolayısıyla araba fazla kilo kazandırdığından dolayı uzun yaşamamızı engelliyor, şişmanların uzun yaşamadığı bir gerçek. Şimdi uzun yaşayacağım diye insana öyle yanlışlıklar yaptırırsın ki toplumu öldürürsün. Bunları çok iyi ayırt etmek ve farkını koymak gerekir. Aynı şey bilgisayarda da yapılmaya başlandı. Bilgisayar, bilginin çabuk ulaşılabilirdiği ve çok insana cevap veren bir alet. Ama öyle gençler var ki Türkiye'de ve dünyada bilgisayarın başına oturuyorlar ve 24 saat kalkmıyorlar. Bilgisayar gibi soğuk bir aletle arkadaşlık yapan bir insanın topluma hiçbir faydası yoktur. Sosyal hayatın dışına çıkan birtakım sanal bilgilerle, sanal dünyayla yaşayan, sanal insanlar çıkıyor. Arabadan daha büyük bir tehlike budur. Toplumu tehdit ediyor, geleceğini insanlığın. Uzun yaşam isteği ise doğuştan gelen bir haktır. İnsanların bugün ortalama yaşı 61, ama eğer mümkün olursa 161 yaşına kadar yaşamak isterim. Uzun yaşamayla ilgili 5.000 sayfa kitap okudum, hala da okuyorum, bu benim içimden gelen doğal bir arzu, Tanrı'nın içime koyduğu Tanrı'sal bir olgu. İnsanlar sonsuzluğu bulamaz ama uzun yaşamı bulacaklar, yani önümüzde ki 100 yıl içinde insanlığın ortalama yaşı 120'ye çıkacak ve o günün 75 yaşındaki insanı doğru beslenme ve doğru gıdayla bugünün 45 yaşı gibi görecek. Daha şimdiden bu teknolojiyi kullananlar 2 sene önce 62 yaşındaki bir bayana normal şartlarda çocuk doğurtular. Şimdi bu konuda büyük gelişmeler var, olacaktır ve doğaldır. Büyük İskender zamanında insanların yaşam ortalaması 25'tir. Bugün 4 katı, 75'e çıktı.

Tanrı bütün toplumlardaki insanları doğal bir silahla donatmış, veya buna sistem deyin fark etmez. Kendini tanıyan, kanıtlayan bir doğal grup insan. İnsan kendini tanıdıktan sonra kendi dışındaki uzayı, evrimi tanımaya başlıyor. Biz bu doğal sistemin içindeyiz ama kendi ortamımızın dışına çıkmak zorundayız. Biz şu anda 3 boyutlu bir varlığımız ama dördüncü boyutun olmadığını nasıl iddia ederiz, en azından matematiksel olarak vardır. Madem ki matematiksel olarak tanımlanabiliyor demek ki fiilen de vardır. Ama bizim

Aristo mantığıyla bugüne kadar geçirmiş olduğumuz mantıksal evrim bizi 3 boyuta hapsetmiş. Kural bu, yani gelecekteki çalışmalarda günün birinde bu boyutu aşmamız gerekiyor. Nasıl ki denizdeki balığın bizden haberi yoksa biz de 4. boyutun imajına yetemiyoruz, canlandıramıyoruz. Ama bir gün gelecek insanlar 4. boyuta yetişecek. Bunun için uzun ve geniş bir evrim hadisesi içinde insanın genetiğine ulaşmak, ahlaki mi değil mi! Allah'ı gücendirir mi, gücendirmez mi! Tanrı mistik olarak bunu yapmamızı istemiyorsa zaten buna izin vermez, yapabiliyorsak demek buna izin veriyor. Bir tek ahlaki değeri var bu işin, yaptığımız her teknolojik gelişme sistemi bozmayacak, sistemle barışık olacak şekilde olmalıdır. Sistemi bozan, barışıklığı bozan her şey gayri ahlakidir. Gayri insanlıkla yaparsan Allah da bundan hoşlanmaz. Sistemi anlayan, kavrayan ve ilerleten her şey makbuldür.” (Özer, 2002)

3.6. Dalan ve Türkçe Üzerine

Bir milleti millet yapan ana unsurlardan en önemlisi dildir. Duyguların sözcüğe yansıdığı ve değişik milletlerin değişik sesler çıkararak kendi dillerini oluşturduğunu da vurgulayan Dalan, dilin geçmişten geleceğe bir köprü oluşturduğunu şöyle açıklar:

“İnsanlara sadece şekilde yansımıyor. Ruhsal yapıya da yansıyor genetik. Bilim yavaş yavaş bu konuyu da çözmeye başladı. Yani genetik olarak, soyut şeyler de kazanılıyor.

Soyut veya ruhsal yapı dediğimizin kavramların içinde dil de var. Ve nasıl ki soyut kavramlar genetik olarak kazanılıyorsa, dil de genetik olarak kazanılıyor.

Dil, milleti millet yapan ana unsurlardan en önemlisi. % 40'dir. Dili olmayan millet olamaz. Kendine mahsus dili olacak. "Aynı milletten değişik dinde insan olabilir ama, farklı dil kullanan aynı millet olamaz.

Dil nedir? Oraya bakalım. Dil tarihsel gelişim içinde ilk insanlarda dil yokmuş. Beden dili kullanıyorlar el kol hareketi. Her beden hareketini bir sesle tespit etmeye başlamışlar. Böylece sesler oluşmuş. O sesler sözcüğe dönüşmüş. Daha sonra duygular da sözcüğe dönüşmüş ve dil oluşmuş. Değişik değişik milletler, değişik değişik sesler çıkararak kendi dillerini

oluşturmuşlar. Demek ki dil aynı zamanda milletlerin karakterini de ifade ediyor. Bugünü değil, geçmişini de ifade ediyor. Geçmişten geleceğe giden bir köprü. Kuruyor.” (Dalan, 1999)

Bir milletin bozulmasını istiyorsan, dilini bozacaksın, düşüncesini de şu şekilde belirtir:

“Dil bir iletişim aracıdır. Hem kimlik aracı hem iletişim aracı. Kimlik aracı milleti birbirine bağlayan bir araç. Aynı zamanda milleti birbirine bağlayan bir karakter aracı. Aynı zamanda bir iletişim aracı.

Şimdi Sun Tzu gelmiş geçmiş en büyük strateji uzmanlarından birisi. Çinli general. 3000 yıl evvel diyor ki:

"Düşmanını bozmak istersen, ordusunu değil dilini boz. Bu çok enteresan bir laf. O zaman tespit edilmiş. Bugün de geçerli bir laf. Milletin dilini bozduğunuz zaman, milletin birbirini anlayamama hadisesi girer. Birbirini anlayamadığı zaman insanlar da birbiriyle kavga eder. Birbirlerini anlayabildiklerinde anlaşması kolaylaşır. Yani Sun Tzu şunu demiş:

"Sen milletin dilini boz. Senin onlarla kavga etmene gerek yok. Onlar nasıl olsa birbirleriyle kavga ederler. "Çinli general. Sun Tzu'nun çok önemli sözü. Düşmanını bozmak istiyorsan, ordusunu değil dilini boz. Çok önemli bir laf. Daha sonraları Romalılar zamanında Galyalılar, Romalılara kök söktürüyor. Bu Roma tarihinde, dört ciltlik, Gibon'un tarihinde var.

"Bu Galyalıları nasıl adam ederiz? Vahşi adamlar, geliyor, bizi dağıtıyorlar."

Bu konuyu oturup enine boyuna tartışıyorlar. Senatörün biri diyor ki;

"Biz bunları yenemeyiz. Bunların çocuklarına Latince öğretelim."

Bu teklifi kabul ediyorlar. Ve hediyelerle falan Galya köylerine gidiliyor. Galyalıları, Latince öğretiyorlar. Ve belli bir süreç içerisinde hepsini İtalyanlaştırıyorlar. Sonunda meşhur Oktavyus'un ordusu, yani Galyahların ordusu, tâ Mısır'a gelerek fethediyorlar. Dil fevkalade önemli bir şey. (Dalan, 1999)

Bir ulusun kültürünü yok etmek için aralarındaki iletişimi yok etmenin, bunun da dille olacağını vurgular.

“Demek ki siz bir milletin, ulusal kültürünü yok etmek istiyorsanız, onların arasındaki iletişimi kaldırmanız lazım. Bu da dille oluyor. Az konuşan, doğru konuşmayı unutmmuş, kelime hazinesi düşük olan bir toplum yaratacaksınız. bunu TÖMER yayınladı geçen sene. Yapmış bu araştırmayı. İlkokulu bitirinceye kadar Türk evladı maksimum 5 bin kelime öğreniyor. İngiliz evladı 75 bin kelime öğreniyor. Düşünebiliyor musunuz fukaralığı?

Mesela diyelim ki dağda bir çoban "sevgi" kelimesini hiç öğrenmemiş. Sevgiyi nasıl hisseder tam olarak? Siz bu soyut ve somut kavramları çoğaltıp da düşünme kabiliyetini çoğaltmazsanız, o toplumdan matematikçi fizikçi çıkar mı? Dil bir takım aydınların kendi arasında konuştuğu kelimeler midir? Ki Osmanlıca'da olmuş bu. Saray Türkçe'si... Veyahut da dil, tümüyle milletin, orta halli vatandaşın güncel konuşması mıdır? Milletin anladığı dil midir?

Tabii ki doğrusu, % 1 - % 2'lik aydın gurubunun kendi arasında geliştirdiği konuştuğu dil değildir. Buna ilim dili denir. Doktorun kendi alanında konuştuğu dil vardır. Mühendisin kendi alanında konuştuğu dil vardır.

Her alanın kendine uygun bir literatürü vardır. Ama dil, % 90 halkın milletin kullandığı kelimelerden oluşur. Eğer dili siz, toplumdan milletten uzaklaştırırsanız. aydın kesimle millet arasına uçurum girer. Uçurum girdiği zaman da o milletin istikbali kararır.

Neden? Çünkü milletin istikbalini eninde sonunda yine aydınlar oluşturuyor. Eğer aydınlar kendilerini milletin dilinden soyutlarsa top yekun bir çöküş başlar.

Osmanlıyı çökerten önemli hususlardan biri de bu dil meselesidir. Saray diliyle halk dili meselesi.” (Dalan, 1999)

Bir toplumda aydınların geliştirdiği dille, dili okuyan millet arasın da kopukluk olmaması gerektiğini şu şekilde ifade eder:

“Neticede dili okuyan milletle, dili geliştiren aydınlar arasında büyük kopuklukların olmaması lazım. Ve maalesef bugün bu kopukluğu başka yerden yaşıyoruz. Osmanlı’da aydınlar, nasıl ki Fransızca, Arapça ve Farsça kelimeleri fütursuzca, yani aşırı zorlayıp halkla arasını açmış. Bugün de birtakım aydın geçinenler aşırı Türkçe adıyla fütursuzca kelimeler türetiyorlar. Onların yaptığı aşırı Türkçe de değil. Aşırı Türkçe’ye kurallarını koymak şartıyla ben katılıyorum. Bunların ki aşırı Türkçe bile değil. Kendilerine göre kurallar koyarak Türk gramerine de, Türk müzikalitesine de uymayan kelimeler uydurmak suretiyle dil yaptığını zanneden yazarlar var. Bu yazarlarla Servet-i Fünun edebiyatçıların arasında hiç fark yok.

Bu tarzda bir anlayış yine çöküntüye sebep olur. Ve maalesef biz Servet-i Fünun edebiyatından, hatta ondan da ileri böyle yozlaşmış Arapça ve Farsça kelimelerden kurtulalım derken, yozlaşmış bir Türkçe’ye doğru hızla kayıyoruz. (Dalan, 1999)

Türkçe’nin türeilmeye uygun bir dil olduğunu ve bunu yaparken de kendi grameri, kuralları içinde yapmak gerektiğini açıklar:

“Demek ki kaynağımız halkta yaşayan bir Türkçe olacak. Yunus Emre’nin Türkçe’si, bugün halkla yaşıyorsa sebebi budur. Türk dili ön ve son eklerle hakikaten türeilmeye uygun bir dil. Eklemeli diller grubunda. Dolayısıyla Türk dilini eğer siz genişletmek istiyorsanız, kendi üslubu ve kendi gramer kaideleri içinde ve birden bire de çok yaparak değil, zaman dilimi içersinde sindire sindire müdahale yapacaksınız.

Birden bire bunu yaparsanız ne olur? Nesiller arasında kopukluk meydana gelir. Anneyle baba, dedeyle tonun birbirini anlayamaz hale gelir. Nifak sokarsınız milletin içine. O nifak da milleti yeniden aşağı çeker.

Dilde yapılacak operasyonların çok dikkatli yapılması lazım. İnsana yapılan müdahale nasıl hassas bir konu ise, dile yapılacak müdahale de öylesine hassasiyet isteyen hesap isteyen bir konu. Bunu paldır küldür yapanlar, yapmak isteyenler var maalesef. Bu çok yanlış bir anlayıştır. Dili bozarsanız milletin karakterini bozarsınız, milli birliği bozarsınız.

Dilde sadeleşme konusunda ben öz Türkçeciyim. Ancak dünyadaki her dil başka dillerden kelimeler almış. Mesela İnavilizce'nin içinde aşırı derecede Arapça var. Farsça da var.

Mader - Okunuşu "madır" = Farsça'dan gelme.

Camel - Okunuşu "kemil" = Arapça'dan gelme.

Yani İngiliz kalkıp da "Bu Arapça" diyerek, "deve"" kelimesini atarak başka bir kelime uydurmaya kalkmıyor.

Benim adım mesela, Arapça'sı "Badr'aldin" dir. Sonradan "Bedreddin" olmuş. Türkçe bunu almış, sonlarını kendi ses uyumuna çevirerek, "Bedrettin" yapmış, "d" harflerini, "t" yapmış. Aynı şekilde "Muhammed" kelimesini almış. "Mehmet" yapmış. "Mehmet" Türkçe bir kelimedir artık. Arapça değildir. "Ahmet" de Türkçe. Şimdi kalkıp bu ismi çocuklarıma vermeyeyim denilmez. Bunlar artık Türkçe kelimedir. Ben onu almış, kendime uygun hale getirmişim çünkü. Tıpkı insan, bir sürü besini yer. ama vücut onu sindirir ve her vücut kendi kanını kendisi yapar. Aynen kelimeler de öyle...

Dil de farklı dillerden kelime alır, kendi gramerine uydurur ve artık o kelime o dilin malı olur. Bizden Yunanlılar da, bütün Balkan dilleri de Türkçe'den kelime almıştır. Böyle bir bağınazlık göstermemişlerdir. Dilde bağınazlık göstermemek lazım. Ama bir konuda bağınaz olmak lazım. O da dilin grameri. Yapısı. Dilin yapısını bozmaya, bozdurmaya hiç kimsenin hakkı yok... (Dalan, 1999)

Teknolojinin gelişimi ile Türkiye'yi bekleyen tuzağı ve bu konuya dikkat edilmesini şu şekilde ifade eder:

"Bu arada Türkiye'yi korkunç bir tuzak bekliyor. Ben bunun altını çiziyorum. Değişik dergi ve gazetelerde, değişik televizyon konuşmalarında altını çiziyorum. Burada bir kere daha altını çiziyorum. "Eğer Türkiye istikbalini kazanmak istiyorsa, medeniyet yarışında ben de varım, demek istiyorsa diline sahip çıksın."

Genetik olarak kazanılan soyut kavramların içinde dil de var demiştik. İşte Bizim Türk milletinin evladı da, kalıtım olarak yedi göbek, yetmiş yedi göbek Türkçe öğrenerek gelmiş.

Dolayısıyla onun konuşma merkezinde Türkçe'ye uygun bir beyin yapısı oluşuyor. Şimdi siz o beyin yapısını kalkıp, küçük yaştan itibaren o yabancı dille doldurmaya başladığınız zaman beyni bozdunuz bir kere. Anladınız mı?

Beyni bozduğunuz anda, ileride o, ne doğru düzgün Türkçe konuşmasını öğrenir. Ne doğru düzgün İngilizce konuşmasını... Önce çocuğa, bir kere onun doğasındaki dili doğru düzgün öğreteceksiniz. Ondan sonra, başka bir dili öğrenmeye o çocuk zaten hazır.

Bugün, birtakım soyut somut kavramları, çocuğa kendi dilinde öğretmeden başka lisanı öğretmeye kalktığınızda inanın ortaya facia çıkıyor. Bunu, benim tanıdığım arkadaşlarımdan birisi çocuğuna uyguladı. Şimdi maalesef, psikolog psikolog dolaşıyorlar.

Dolayısıyla çocuğa kendi dilini çok iyi öğretmeden yabancı bir dili öğretmeye kalkışmamak lazım. Ha belki eğlence kabilinden beş on kelime öğretebilirsiniz.

Yabancı dili doğru düzgün olarak öğreteceksiniz. Ama yabancı dili, "yabancı dil" olarak öğreteceksiniz. "Resmi dil" olarak değil. Bütçeden de o dili finanse etmeyeceksiniz. Finanse ederseniz eğer Türk dilini finanse edin... Bu büyük bir çarpıklık tabi.

Yalnız bu konuda minare eğrilmiştir. Bunu doğrultmak çok zordur. Tabi ki her Türk vatandaşı, mümkünse dağdaki çoban dahi İngilizce öğrensin. Almanca öğrensin. Bu konuşmamda da sakın yabancı dile karşı bir tutum var zannedilmesin. Dünya global bir köy haline geliyor. İletişim aracı dil dedik. Dil öğrenelim ki dünyada menfaatimizi arturalım. Bilim ilerledikçe kelime yetmez. Orada kelime türetirsiniz. Ama bilimin eğitimini İngilizce yaptığınız için, üretilen kelimeler de İngiliz dilinden oluyor. Türk diline bilimsel bir kelime girmiyor. Eğer bilimde ileri gitmek istiyorsanız, dilde de ileri gitmek zorundasınız.

Eğer Osmanlı 600 sene ilim dili olarak Arapça ve Farsça'dan kelime almak yerine Türkçe'yi geliştirmeyi düşünseydi, bugün Türkçe kelime belki 200 bini geçerd. Bu kelimeleri siz Türk diline kazandıramazsanız. elli, yüz, iki yüz sene sonra bir bakarsınız Türk dili çoban dili olmuş

çıkmiş. O zaman Türk kökenli bir insandan filozof da çıkmaz, düşünen adam da çıkmaz, ilim adamı da çıkmaz.

Türk dili dünyanın, türetilmeye en uygun dili. Bilgisayarlarla yapılmış bu işlem, bir-buçuk milyon kelime üretiliyor. Beş yüz bini eş anlamlı çıkıyor. Geriye bir milyon kelime ediyor ki, bugün İngilizce en fazla, yüz yetmiş bin kelime. Yani Türk dili. ön ve son eklerle türetilmeye çok uygun.

İkincisi, dünyada matematiği en yüksek olan dil... İstisnası hemen hemen yoktur. Bunu ben söylemiyorum. Amerikalılar bilgisayar ilim adamları, bilgisayar mühendisleri söylediler. Bilgisayar lisanına en uygun dil yine Türk dili.

Dolayısıyla eğer Türk dilini doğru düzgün konuşursanız, dünyada bütün matematikçiler. Türk dilini konuşanlardan ortaya çıkar.” (Dalan, 1999)

Türkçe'nin müziksel bir dil olduğunu da ses uyumları ile şöyle açıklar:

“Başka bir şey daha söyleyeyim. Bu konu çok önemli. Türk dili dünyada müzikalitesi en yüksek olan dildir. Büyük ses uyumu, küçük ses uyumu. Ve sessiz harflerin uyumu olmak üzere, üç ses uyumu olan dünyanın tek dilidir. Bu uyum başka hiçbir dilde yoktur.

Emin olun ki, Türkçe'yi iyi konuşun, Türkçe başlı başına bir müziktir. Müzik dili değil, müziktir... "Müzik", biliyorsunuz, matematiksel kurala göre seslerin sıralanmasıdır. Bu dil de matematiksel bir uyum içindedir. Konulmuş kuralı var. Dolayısıyla bir müzik dilini kullanıyoruz da kimse farkında değil. Şu güzel dilimizi hiçbir dile feda etmeyelim.

Bir şey daha söyleyeyim. Yabancı dille eğitim yapıyorsunuz. Ama bakın, bu çocukların çoğu Anadolu'dan gelmiş. Çoğu onsekiz yaşından sonra öğreniyor yabancı dili. Ama işin garibi, derse yetişebilmek için bir yıl gibi çok kısa bir sürede öğreniyor. Oysa en az. üç dört yıl üzerinde çalışılması lazım...

Haliyle soyut somut kavramlar kafasına tam oturmamış oluyor. Bir de dersine Türk vatandaşı bir hoca geliyor, Türk vatandaşı çocuğa İngilizce ders anlatıyor. Çocuk

şimdi bakıyor. "Dili mi öğrensem, dersle ilgili kavramları mı?" İkisi tam tamına oturmuyor beyinde. Anlatabildim mi?

Yeditepe üniversitesinde biz de İngilizce eğitim yapıyoruz. Elbet, ehil ellerce yapıyoruz eğitimi. Ama bir şey daha söyleyeyim. Türkiye’de Türk Dili ve Edebiyatı bölümü olan yegane özel üniversite yine Yeditepe Üniversitesi’dir...” (Dalan,1999)

3.7. Dalan ve Sanat Anlayışı

Bedrettin Dalan’ın sanatla ilgisi, kurmuş olduğu Yeditepe Üniversitesi’nde hemen göze çarpar. Binanın beton zemini Dalan’ın kendi çizdiği Türkmen Halısı motifleriyle bezenir. Sanatsal uyum Üniversite de bir bütündür. Üniversite kapısına ve tanıtım broşürünün altına yazdırdığı şu sözler Dalan’ın Türk Dünyasına ,Türk Sanatına ve Atatürk’e verdiği önemi de açıklar:

“Atatürk rönesansını devam ettiren üniversite.” Bugünün öğelerini kullanıyor; ama asıl sanatsal anlayışı geçmişe dayanıyor. Kampus, 12.asır Selçuklu medrese(üniversite) mimarisine uygun olarak yapıldı. Kendi üniversitemin koordinatör mimarlığını kendim yaptım. Selçuklu mimarisi beni eskiden beri etkilemiştir. Daha önce birçok cami ve medresenin yurdunda kaldım, yani hayatımın on bir yılı medreselerde geçti. Dolayısıyla; Yeditepe Üniversitesi’nin mimarisini oluştururken sonradan öğrendiğim bir şeyi değil, yaşadığım bir şeyi gerçekleştirdim. Selçuklu medrese mimarisi üniversiteyi dış dünyadan soyutlar. Yuvarlak, dikdörtgen veya sekizgen bir mekanda, tek giriş kapısı ve etrafi yurtlarla çevrili olan bir yapıdır. Öğrenci oraya girdikten sonra bilime yönelik çalışır. Yeditepe Üniversitesi de bu şekildedir. Üniversitenin etrafındaki yurtlar aynı zamanda duvardır. Tek giriş kapısı ise hem kontrolü sağlar; hem de üniversite, güzel sanatlar ruhunu o kapıya döker. Mümkün olduğu kadar o kapıyı görkemli yapar ki; insanlara, "sen bir bilim yuvasına giriyorsun, bilim çok yüce bir kavramdır" mesajını verirsin. İçeride her şey insani boyutlara indirgenir. Her noktaya gün ışığını taşıyan bir mimari tarzı vardır. Duvarları son derece kalındır. Bu nedenle bina içleri yazın çok serindir, kışınsa sıcaktır. Biz, bunu, bugünün teknolojisiyle daha da geliştirerek yaptık. Üniversitenin duvarları; sesi, ısıyı, radyasyonu geçirmeyecek şekilde yapılmıştır. Yeditepe Üniversitesi bir kopya değil, kendi kültürünün üzerine oturtulmuş bir sanat eseridir. (Tanıtım PR&P, 2000)

Dalan sanata verdiği önemi şu sözlerle dile getirir:

“Sanat bir toplumu, bir ulusu, guruh olmaktan kurtarır.” Ayrıca ona göre, **“Sanat bir ülkenin, ulusun refahına giden yolu hazırlar.”** (Hızlan, 2004)

Doğan Hızlan 2004’te yazdığı köşe yazısında bu özelliği şöyle anlatır:

“Bedrettin Dalan benim için çok değişik bir kişiliktir. Yaptığını anlatırken cezbe kapılan, karşısındakini de kaptıran yanı beni etkiler. Üniversiteyi gezerken, aşağıdaki aydınlık holde bir halı deseni birden gözlerimi tabana yöneltmemeye sebep oldu. Bu, Bedrettin Dalan’ın çizdiği, taşlara işlenmiş bir Türkmen halısı deseni idi. Rengârenk taşlarla işlenmişti.

Tabanın üzerinde yürürken ona bakmadan geçemezsiniz, Türk dünyasından bir esintiyi hissedersiniz. O salonda zaman zaman sergiler yapılmış, dün de o mekânda **Sındırgı Halıları** sergileniyordu. İkisinin arasındaki sanatsal uyuma da değinmeli. **Dalan**’ın halı ve halıcıkla ilgisini bilmezseniz, bu sizi şaşırtabilir ama bilenler bu eseri onun yaptığını hemen anlarlar. **Yeditepe Üniversitesi** öyle bir üniversitedir ki, her taşında kurucusunun zevki, emeği, gustosu vardır. Onun için kurumunu da, işini de çok seviyor.

Üniversitenin tanıtım broşürünün altındaki söz şu: **‘Atatürk rönesansını devam ettiren üniversite’**. Öğrencinin ders dışında yaşadığı ortam da, ona bir yaşama biçimini önermelidir. Kantiniyle, yemek salonlarıyla bu da gerçekleştirilmiş.” **Tiyatroya** verdikleri önemi yakın bilenlerdenim. Uygulamalar için de iki tane 120’şer kişilik cep salonları var. Büyük gösterilerin yapılabileceği, yapıldığı büyük salonun kapasitesi ise 1200 kişi. **Güzel Sanatlar Fakültesi**’nde resim, heykel, tasarım dışındaki diğer bölümleri de gezdik. Heykel atölyesinde, resim atölyesinde çalışan öğrencilerin odaları hoşuma gitti. Hepsi; çalışırken yeşilin dünyasına bakıyorlar. Grafik, animasyon, seramik bölümlerini de katarsak, fakültenin bir bütüne ulaştığı anlaşılıyor. Bir eksikleri var; konservatuvar. Gelecekte onu kurmak için çalışıyorlar.

*Belki de bunun ilk başlangıcı, 45 kişilik, üniversite mensuplarından, öğretim üyelerinden oluşan Türk müziği korosu. Saz sanatçıları dışardan geliyormuş, koroyu **Mithat Yılmazel** yönetiyor.” (Hızlan, 2004)*

Bedrettin Dalan’ın sanatla olan ilişkisi çevresi ile olan iletişimine de yansır. Çalışanları ile diyalogtan daha ziyade bir uyum ve armoni içindedir. Kısaca yaşamını sanat haline getirmiş, çalışanları ile aile oluşturmuştur. Yine Duygu Giray ile görüşmesinde bunu şöyle dile getirir:

*“En önemlisi Atatürk’ün izinden bir milimetre bile sapmamak. Saptığım zaman kimliğimin kaybolacağını hissediyorum. Aileme gelince de onlarda bende birbirimiz için tabii ki olmazsa olmazız. Ben Atatürk’ün onlarda benim izimde. Diyalog iki insanın karşılıklı konuşmasıdır. Bizde diyalog diye bir şey yoktur. Ben bir taraf onlar bir taraf değildir. Biz bütün olarak bir aileyiz. **Çalışanlarımla diyalogda yoktur,monologda yoktur ama muhteşem bir armoni vardır.**” (Giray, 2006)*

Şiire olan merakının daha ilkokul yıllarında başladığını, çocukluk yıllarını anlatırken bahsetmiştik Dalan’ın bu özelliğini, Sayın SERPİL şöyle anlatır:

“Şiir merakı vardır. Gençliğinde kendi yazdığı şiirleri vardır. Şiir zevki iyidir ve seçicidir. Divan şiiri merakı vardır. Özellikle de Fuzuli’yi sever. Meraklıdır. Sistematik olarak aklı erer. Türk Halk Müziği ve Klasik Türk Müziği kulağı benden daha iyi. Şarkı söyler.”(Serpil Görüşme 3)

Bedrettin Dalan’ın diğer bir yönünü sizlere anlatmadan geçemeyeceğim. Çok iyi bir müzik dinleyicisi. Taş plaklardan oluşan koleksiyonunda kimler yok ki. Zara’lı Halil, Celal Güzelses (Atatürk’ün de yakından dinleyip Şark Bülbülü ismini bizzat kendisinin verdiği sanatçı), M. Nurettin Selçuk, Yeni nesilden Melahat Gürses, Adnan Mungan, Münif Utandı(M. Nurettin dinleyerek yetişmiş)...

Bir öğle saatinde ziyaretine gittiğimde yemeğini yiyor, bir taratanda yanındaki gramofondan taş plakları dinliyordu. Ara ara müziğe eşlik eden başkan (herkes ona öyle hitap ediyor) çevresindeki konuklarını dinliyor, onlara sordukları konularda da bilgiler

veriyordu. Müzik eserlerini dinlemekteki (orijinalliyini bozmadan ilk halindeki şekli ile) zevki, Atatürk'le özdeşleştiğini bir kez daha gözler önüne seriyordu. Hüseyin'i makamını çok seven Dalan'ın, Türk Halk Müziği ile de ilgisi açıkça görülüyordu. Okullarda müzik eğitiminin nasıl olması gerektiğini kendilerine sordum. Müzik eğitimcisi olarak benim de katıldığım düşüncelerini şu şekilde açıkladı:

“Çocuklarda ve gençlerde müzik eğitimi, önce müziği dinlemekten ve bilmekten, duymaktan geçer. Okullarda duygu ve ruhu geliştirici eğitimin verilmesi, daha sonra nota yazısına geçilmesi ve müziğin matematiğinin verilmesi, müzik ifadesinde daha etkili olur” demiştir *“Önce kulağın duyurunun ve ruhun geliştirilmesi gereklidir”* diye belirtir. (Dalan Görüşme 2)

Türk Halk Müziğine ve Türk Sanat Müziğine olan ilgisi(Bana da müzik öğretmeni olduğum için, bağlama çaldırıp türkü söyletmişti) her fırsatta yanına gelen öğrencilerinden, müzik yapanlardan türkü ve şarkılar dinlemesi ile kendini gösterir.

Güzel sanatlar Fakültesinin içinde Gastronomi bölümünü kurması, gastronominin bir kültür olayı ve sanat olduğu düşüncesini, birçok insanın hayatında çok önemli bir yer tutan yeme alışkanlığını ve mutfak zevklerini en iyi şekilde işlemek için açtıklarını belirtir.

3.8. Türk Ordusunun Yeri ve Önemi

Türk Ordusunun, Türkiye'nin konumunu çok iyi değerlendirdiğini belirten Dalan, siyasetin de bunu becermesinin, Türkiye'nin saygınlığını arttıracığını açıklar:

“Türk ordusu politik çalkalanmaların çok ötesinde, Türkiye'nin jeopolitiğini iyi bilip, gerek akademideki gerek kendi içindeki durum muhakemelerini devamlı yaparak, Türkiye'nin jeo-stratejisini her kademedede iyi takip ediyor; onu biliyorum...

Siyaset bunu beceremiyor Türkiye'de... Eğer siyaset de bunu becerse, Türkiye, çok daha iyi çok daha saygın bir yere gelecek... (Dalan, 1999)

Belediye Başkanlığı döneminde birçok Dünya liderleri ile bir arada bulunan Dalan, Bir liderin, kendi ülkesine olan saygısı ne kadar büyükse diğer liderler ve ülkeler yanında o ülkenin, o kadar büyüdüğünü, şu sözlerle açıklar:

"Dünya Belediyeler Birliği"nin Başkan Yardımcısıydım. "Dünya Büyükşehir Belediyelerinin de Genel Başkanıydım. Yani Paris'in Londra'nun, Newyork'un içinde bulunduğu bir sistemin Genel Başkanıydım. Jack Chirack. "Dünya Belediyeler Birliği" başkanı olduğum zamanda benim üyemdi. Arkadaşımdı... Yani onun gibi bir çok lider tanıyorum...

Kendine, kendi ülkeneye saygı gösterdiğin miktarda büyüyorsun. Onları çok büyük görüp, kendini küçük gördüğün zaman kafana basıp eziyorlar. Bastırıyorlar.

Türk siyasetçisi artık, Atatürk'ün evlatları olarak Türkiye'nin gücüne inanmak zorunda. Kendine inanmak zorunda. Kendine saygı göstermek zorunda.

Ama şurası da bir gerçek ki, o saygıyı görebilmek ve gösterebilmek için Türk ekonomisinin belinin doğru olması, bükülmemesi lazım. Maalesef. 1983'lerden sonra belimiz de büküldü..." (Dalan, 1999)

4. DALAN VE TÜRKİYE'DE BUGÜNKÜ SİYASET

4.1. Dalan ve Türkiye'de Siyaset

Türkiye'de siyasal kilitlenmenin nedenleri, geçmişe dayalı olarak milli ve manevi değerlerin siyasete, politikaya alet edilmesi konularını, Dalan, şu görüşleri ile dile getirir:

“Türkiye'nin tablosunu çiziyoruz.

Bu tablonun içinde 1960'tan sonra politikada artık icazetli politikacı dönemi başladı. Bu da hiç abartılı laf değildir. Öyle "A" partisi, "B" partisi. "C" partisi için değil, herkes için, her parti için geçerlidir. Onu size söyleyeyim. Bazı partiler Avrupa'dan icazet almaya başladı Türkiye'de, bazıları Amerika'dan icazet almaya başladı. Bazıları Amerikan yanlısı olmaya başladı, bazıları Alman yanlısı, Fransız yanlısı...

Yani ülkede toprağın sesi, yine boğulmaya başladı. Tıpkı 1910'lu yıllarda olduğu gibi... Türkiye şu anda, bu süreci yaşıyor, onu söyleyeyim.

Ve, işin en çarpıcı tarafını söyleyeyim. Belki, bu toprağın sesi olan milliyetçilik hareketi de, bir partinin dar açısı içine sıkıştırılarak, sanki "O partiden olanlar milliyetçi, olmayanlar milliyetsiz" gibi lanse edildi. Din olayı da bir partinin içine sokuldu. "O partiden olanlar Müslüman, olmayanlar sanki gayrimüslim" havasına sokuldu.

Oysa bu ikisi de kutsal değerlerdir. "Milliyetçilik" her Türk için, her partili için geçerlidir. Bana göre kutsal değerdir... Bizim geçmişimizdir... Var oluşumuzdur... Kimliğimizdir... Türk milliyetçiliği, herkesin içinde olması gereken bir hadise. Müslümanlık da öyle Ama maalesef, Türkiye böyle milli ve manevi değerlerin siyasette rezil edildiği dönemlerden geçti. Politikaya alet edildiği dönemlerden geçti.” (Dalan, 1999)

Soru soran, kimlikli ve kişilikli aydın kişilerin 1950'li yıllardan sonra giderek yetişmemesini, Milli eğitim politikasına bağlayan Dalan ,kendi öğrenciliğinde yapılan sınavla bunu anlatır:

“Atatürk’ün yaptığı bu eğitim devrimi var ya, 1950’li yıllardan itibaren rasyonel düşünce, bilimsel düşünce yavaş yavaş tersine çevrildi Türkiye’de... Soru soran, kimlikli kişilikli aydın insan yetiştirme olayı, kademe kademe tersine çevrildi. Ben hiç unutmuyorum. 1953 yılında ben ilkokul beşinci sınıftaydım. İlk "test imtihanı" deneme olarak bizde yapıldı.

Bizim zamanımızda soru soran, cevap veren, akli çalıştıran eğitim tarzı vardı. Yani Atatürkçü eğitimin rüzgarı bizi de kavradı. Ama bizden hemen sonraki 1968 kuşağına bu yetişmedi. Onlar "test sınavı" ile mezun olmuş, ilk liseli gençlerdir.

Eğitim politikasının ezbere dayalı olmasının, 1968’li yıllarındaki gençleri ikiye böldüğünü de belirten Dalan, o yılları şöyle açıklar:

"test sınav sistemi" çocukları ezberci bir hale sokan, dogmaya çok rahat kaptıran ve hazır hale getiren bir sistemdir. Çünkü bu sistemde öğrenci, kafa çalıştırmak yerine bilgiyi ezberliyor. Dolayısıyla herhangi birisi, ona bir bilgi aktardığı zaman, hiç tereddüt etmeden o bilgiyi doğru kabul ediyor. Kafa çalıştırmıyor ki..."

Ondan sonra bir baktınız, 1965’li 1968’li yılların gençleri, ikiye bölündüler. Gençleri çok rahat bir şekilde ikiye böldüler. Yarısı sağcı yarısı solcu oluverdi. 1970’den sonra gelen seneler, daha bir öfkeli çıktılar... Birbirlerine kaptırdılar, birbirlerini öldürmeye başladılar... 1980 yılına geldiğimizde, günde yirmi otuz insanımız, sırf fikir için birbirini öldürmeye başladılar... Ne zaman ki 12 Eylül darbesi oldu... Bu darbeden sonra, bir baktık, solcular da Avrupa’da sağcılar da Avrupa’da... "Hani solcuydun kardeşim? Rusya’ya kaçsana!.. Nerede kaldı, solculuğun? Hani, Doğu Almanya’ya kaç, Rusya’ya kaç..."(Dalan,1999)

Ülkedeki karışıklığın dış güçlerce desteklenip gerçekleştirildiğini bir kez daha vurgular.

“Bizim bütün solcular kimisi İsveç’te kimisi Norveç’te kimisi Almanya’da kimisi Fransa’da... İngiltere’ye kaçan da pek olmadı. Ama genellikle Avrupa’ya kaçtılar. Fransa’ya da kaçan var Bir baktık o günün kavgacı sağcılarının sesleri de genellikle Almanya’dan çıktı. Şimdi akla şu soru gelmiyor mu?

"Demek ki 1980 öncesinin solcularının da sağcılarının da esas ağa babaları Avrupa'yı."

"Bunları, yani solcuyu da sağcıyı da... Avrupa niye beslemiş?"

Cevabı gayet basit. Çünkü Avrupa'da 1945'ten sonra Almanya silahları bıraktı. Ama tamamen Amerikan şemsiyesi altında, hiçbir askeri harcama yapmadı. Japonya da öyle...

Üstelik Ruslar tarafından, Almanların fabrikaları da sökülüp Rusya'ya götürüyor. Fakat Almanların yetişmiş insan gücü her şeye rağmen var. Adamlar tuttular eski fabrikanın yerine en modern şekilde yeni baştan işe başladılar. Askeri harcama da yok. Birden bire 'Alman mucizesi' dedikleri başarıyla ekonomilerini kurtarıp, düze çıkarttılar. Adenaur mucizesi. Ben o sıralarda, 1960 yılında Almanya da staj da yaptım, onu söyleyeyim. Aslında, o sıralarda ortaya çıkan Alman mucizesinin arkasında biraz da Amerikan pistonu var. Onu da söyleyeyim... Amerikan desteği var. Yani zannedildiği gibi o iş tek başına Alman mucizesi değil." (Dalan,1999)

Avrupa'nın menfaatleri beraber götürmek için değişik milletlerin içinde olduğu bir imparatorluk oluşturduğunu da örnekleyerek açıklar:

"Bugün Avrupa imparatorluğu denince akla resmen ekonomi imparatorluğu gelmeli... Kültürel imparatorluk gelmeli... Bu da, değişik milletlerin içinde bulunduğu bir bütünden oluşuyor. İşte imparatorluk budur... Menfaatleri beraber götürmek. Tabi tek kişinin idaresinde değil, bir Avrupa meclisinden yönetilmek... Sözü edilen imparatorluğun farkı bu... O işi nasıl yapıyor, nasıl paylaşıyorlarsa paylaşıyorlar... Her işte öyleler... Türkiye'nin meselelerindeki tutum ve davranışlarına da şaşırtıyoruz.

Bir bakıyorsunuz Apo'yu İtalya koruyor. Bir bakıyorsunuz İsveç'te Kürt enstitüsü açılmış... Veya PKK'cıların bir kısmı orada yuvalanmış. Onlara İsveç bakıyor. Bize de nota çekiyor... Veya bizi Avrupa mahkemelerine veriyor. Bir bakıyorsun Fransa'da Kürt enstitüsü açılmış.

Bir bakıyorsun Almanya'ya yanaşıyoruz... Bir bakıyorsun Fransa'ya yanaşıyoruz....

"Aferin, Jack Chirac böyle konuştu" falan diyoruz..."(Dalan,1999)

Güneydoğu Anadolu'nun, petrol bölgesinin önemli bir noktası olduğunu vurgulayan Dalan, buradaki bölücülüğün de arkasında meşhur petrol pastasının bölüşüm meselesinin bulunduğunu açıklar:

"Hepsi boş bir meseledir. Bugün Güneydoğu Anadolu, önceden de anlattığımız gibi petrol bölgesinin fevkalade önemli bir noktası. Dolayısıyla, Doğu Anadolu'yu kontrol eden kim olursa olsun, dünyadaki hangi süper güç olursa olsun, oraya kim hakimse, bütün petrol yollarına, petrol rezervlerine ve de ticaret yollarına hakimdir..."

*Yeni bir makale okudum. Dünyadaki en uzun ömürlü petrol rezervleri Kuzey Irak'ta. 150 yıllık petrol var Kuzey Irak'ta... Amerika'da İngilizce yayınlanmış makale. Dünyanın en önemli en zengin petrol rezervleri Kuzey Irak'ta... . Kazakistan'dan da Bakü'den de çok... Suudi Arabistan'dan da?... En önemli rezervler orada. Bu, şimdilik kullanılmıyor. Diğerleri bitecek ondan sonra kullanılacak. Orası rezerve tutuluyor... **'Güneydoğu da Kürt meselesi yok petrol meselesi var.'***

Demek ki, buradaki bölücülüğün arkasında, meşhur o pastanın... Petrol pastasının bölüşüm meselesi var. Ha, bu sefer Avrupa entegre olarak, bir bütün olarak girdi bölüşüme... Bölüşümde Avrupa bir bütün olarak var... Almanya, Fransa falan, tek başına değil.

Nitekim bunun böyle olduğunu yakında gördük... Irak harekatı oldu. Irak'taki harekatta Avrupa'nın hiç sesi çıkmadı. Bir tek yerin sesi çıktı... İngiltere'nin. İngiltere harekata Amerika ile birlikte katıldı. Çünkü İngiltere, II. Dünya harbinden sonra Amerika'nın Avrupa'daki ileri karakolu..."(Dalan,1999)

Türkiye'nin I.Dünya savaşı öncesi tablosu ile Şimdiki tablosunu da karşılaştıran Dalan, aradaki benzerlikleri şöyle açıklar:

"I. Dünya savaşının öncesinde, eğitimimiz de dahil olmak üzere Türkiye'ye eller girmişti ya... İşte o eller sil baştan yeniden Türkiye'ye uzanmış durumdadır. Bir bakıyorsunuz,

organize edilmiş falanca cemaatin okulları... Bu okullar, yabancı bir devletin kontrolünde organize edilerek, askeriye'nin içine kadar giriyorlar, askeri mekteplerin içine kadar...

Askerler de bunları, hep altı aylık periyotlarla yakalayıp yakalayıp atıyorlar... Bunların hepsi din kisvesi altında, bir takım yabancı servislerin organizasyonları... Yoksa bir kişinin yapacağı basit organizasyonlar değil...

Ne Apo olayı, ne de askeriye'nin içine giren o dinci görünümü, aslında dinci olmayan, hıristiyan kontrollü hareketler, Utah'tan bir yerden çok iyi takip ediliyor. Türk ordusu bunu çok iyi takip ediyor.”(Dalan,1999)

4.2. Türkiye’de Siyasi Kilitlenme Nedenleri

Türkiye’deki siyasi kilitlenmenin, meclisin,gerçek milli iradeye teslim edilmemesinden kaynaklandığını açıklayan Dalan, konuya şöyle ışık tutar:

“Bugün Türkiye’deki en önemli sorun, bence meclisin iyi çalıştırılmaması sorunudur. Meclisin, gerçek milli iradeye teslim edilmemesi... Ve de milli iradenin, yönetenleri, meclis vasıtasıyla iyi denetleyememesi. Sorun budur, Kilitlenme temelinde sistemin antidemokratik olması yatar. Kilitlenme ondan çıkıyor. Çünkü, herhangi bir denetim mekanizması olmayınca, isteyen istediği yanlışı yapabiliyor.

Bakınız, Türkiye’de bir kişi başbakan olduğu zaman, ekonomik olarak Türkiye’nin en zengin adamından daha güçlü oluyor.

Başbakan olduğun zaman meclise de hakim oluyorsun. Meclis başkanı orada sembolik, göstermelik bir başkandır. Göstermelik yani... Buna karşılık meclisin gerçek başkanı Başbakandır. Meclis gündemini, danışma kurulu tayin eder. Orda da Başbakan tarafı çoğunluk olduğu için, otomatik olarak, meclisin gündemini de Başbakan tayin etmiş olur. Dolayısıyla meclise gelecek olan ve meclisten geçecek olan kanunları o tayin eder... Dolayısıyla meclisin gerçek başkanı Başbakandır.”(Dalan,1999)

Amerika'daki başkanlık sisteminin, Anakent belediyesindeki uygulanış şeklini Türkiye'ye ilk getiren ve uygulayan Dalan, bu sistemi şöyle açıklar:

“Türkiye'deki başkanlık sistemini ben şahsen kurdum. Yani anakent belediyesindeki başkanlık sistemi, Amerika'daki başkanlık sisteminin tamamen belediye çapında uygulanış şeklidir.

Bir anakent belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilir. Belediye meclisi de doğrudan halk tarafından seçilir. Ama başkan, belediye meclisinin içinden adam alarak herhangi bir meclis üyesini genel sekreter yapmaz. Genel sekreter yardımcısı yapmaz.

Genel sekreter de vardır anakent belediyesinde, genel sekreter yardımcısı da... Onların da yardımcıları vardır. Fakat bunlar hep tayin edilmiş bürokratlardır.

Yine aynı şekilde, anakent belediye encümeni de meclisin içinden çıkmaz. Memurdurlar. Böylece, yasama ile yürütme tamamen birbirinden ayrıdır.

Amerika'da da bu böyledir. Amerika'da, Başkanın bizdeki anlamda bir bakanı yoktur, 'honorary secretary' fahri vekil 'secretary of State' dolayısıyla 'Devlet sekreteri' diyorlar bunlara. Bunları da başkan tayin eder. Yani tayin edilmiş memurlardır

Meclis ve senato yürütmeyi kontrol eder. Ama Başkan, meclis ve senatoya asla dikte edemez.” (Dalan,1999)

Türkiye'deki sistemi de karşılaştırarak şöyle açıklar:

“Türkiye'de yasama, yürütme, yargı hepsi tek elde toplanmış. Artı... Siyasi partilere dönelim. Siyasi partilerde de tüm yetki genel başkanın elinde toplanmış. Genel başkanın istemediği bir adam, kolay kolay merkez karar kuruluna seçilemez. Genel başkanın istemediği bir adam kolay kolay seçim listelerine giremez... Dolayısıyla Türkiye'deki partilerde demokrasi hayatta yoktur. Partilerde demokrasi olmayınca, Büyük Millet Meclisinde demokrasi zaten olmaz.” (Dalan,1999)

Buna göre, Türkiye'de demokrasi falan yoktur. Seçilmiş liderlerin diktatörlüğünde, demokrasi görünümlü bir oyun oynanmaktadır Türkiye'de...

“Tekrar ediyorum... Milli iradenin bir nevi genel merkezler tarafından gasp edildiği bir demokrasi oyunu oynanıyor Türkiye’de... Son gerçek demokrasi, tıpkı Atatürk’ün en zor şartlarda, Birinci Mecliste, meclisin en kritik şartlarında yapılmıştır.”(Dalan,1999)

4.3. Avrupa Birliği ve Türkiye

Avrupa Birliğinin oluşumunun çok eskilere dayandığını ve bunun Napolyon’un fikri olduğunu belirten Dalan, tarih bilgilerine ve araştırmalarına dayanarak konuyu şöyle analiz eder:

“Aslında Avrupa imparatorluğu fikri çok eskilerden beri var. Bu fikir Napolyon’dan başlıyor. Napolyon’un bütün gayesi tek Avrupa’yı kurmaktı. Ama savaşarak... Moltke’nin fikri de tek Avrupa’yı kurmaktı. Ama o da savaşarak. Diğer yapılan savaşların ana fikri de tek Avrupa’yı kurmaktı...

Yani şu demiryolu hattının kurulması, gerçekten I. Dünya savaşının çıkmasının temel sebebidir. Yani Ortadoğu’nun paylaşım meselesi... Burada iki konu var. Birincisi ticaret yoluna sahip olmak. Çünkü ta tarihin 2000 sene evvelinden gelen İpek yolu Türkiye üzerinden geçiyor. Bağdat yolu da oradan geliyor.

İkincisi, Ortadoğu’daki kaynaklara sahip olmak. Madenlere sahip olmak. Yani ikisi de birbirinden az önemli değil. Ticaret yoluna sahip olmak da çok önemli. Madenlere sahip olmak da çok önemli...”(Dalan,1999)

Ortadoğu’daki kaynaklara ve ticaret yollarına sahip olmak için, Osmanlı’nın batırılmasını hızlandırmaya çalışan Avrupa, topraklarımız üzerinde ve Osmanlının içinde karışıklık yaratmaya başlar. Dalan bunu, tarihi perspektiften şöyle sıralar:

“Bu iki önemli faktörü de ele geçirmek için, Osmanlı’yı bir an önce batırmaya karar veriyor, bu batışı hızlandırmak için de Osmanlı’nın beş tane yumuşak karnını buluyorlar.

Nedir bunlar? Osmanlı'nın içinde "milliyetçilik ateşi" yakıyorlar. Hatta İngilizler bu yumuşak karınları önceden tespit edip, kendi başına uygulamaya başlamışmış bile...

*ikinci yumuşak karın "**Kürt meselesi.**"*

Türkiye'de bu mesele ta 1860'larda 70'lerde ortaya çıkartılıyor. Hatta ilk Kürt komiserliği, İngilizler tarafından Bağdat'a kuruluyor. İşte bu kışkırtmaların sonunda 1890'lı yıllarda Kürt aşiretleri isyan ettiriliyor.

O zaman, II. Abdülhamit padişah. II. Abdülhamit, isyan eden Kürt aşiretlerine karşı, diğer Kürt aşiretlerini kullanarak, meşhur Hamidiye alaylarını kuruyor. Böylece o tehlikeyi orada bloke ediyor.

Yani Kürt meselesi yoktur diyenlere bazıları kızıyor ama hakikaten Kürt meselesi yoktur Türkiye'de. Kürt-Türk diye hiçbir ayırım söz konusu olmamış. Ama ne zaman ki orada bir petrol meselesi çıkmış, Kürt aşiretlerini ayaklandırmak üzere 1890'lı yıllarda, O'Neil diye bir adam gönderiliyor.

Hakikaten iddia etmiyorum ama, nasıl ki kemer ortasındaki kilit taşını alırsan kemer çöker. Türkiye böyle bir kilit noktada. Türkiye dünya siyasetinde çok kilit bir yerde.

*Başka bir unsur olarak da "**Ermeni meselesi**"ni ortaya çıkartıyorlar. Yine bu plan ve program içersinde... Bunlar komple teorisi falan değil. Bunda da yine İngiliz ve Ruslarla müştereken, Ermeniler organize ediliyorlar Taşnak ve Hınçak partileri kuruluyor. O zamana kadar Ermeniler bizimle inanılmaz bir kültür bütünlüğü içinde. Din farkının dışında kültürel olarak adeta birleşmiş, kaynaşmış...Kültürel olarak tamamen birleşmiş. Bugün Amerika'da yaşayan Türkiye'yi hiç görmemiş Ermeni bile, hâlâ Türk yemekleri yapar ve de Türkçe konuşur. Bir anımı anlatmak istiyorum burada:*

"1975 yılında İspanya'ya gitmiştim. Orada bir gösteriye gitmiştik. Gösteri ara verdiğinde bir kadının geri dönüp bize baktığını fark ettik. Konuşmalarımızdan bizim Türk olduğumuzu anlamış olacak ki geri dönüp bize bakmıştı. Bakmakla da kalmayıp dedi ki:

-Siz Türksüz?

-Türk'üz.

"Ah gardaşlarım!" diyerek boynumuza sarılıp öyle bir ağlaması vardı ki o hasret anını hiçbir kelimeyle anlatamam. "Ana dilimi unutmuşam" diye ah çekiyordu...

Kimmiş o kadın biliyor musun? Meğer dedesi ninesi oralara Yozgat'tan gitmiş. Orada, Marsilya'da doğmuş. Öz be öz Anadolu Türkü gibi konuşuyor...

O kadar zaman Türklerle beraber kardeş gibi yaşamış, hakikaten bir kültürel entegrasyona gitmiş olan milleti, vay efendim bir kışkırtmışlar, birbirine sokmuşlar... Öyle ki, bu birbirine girmenin neticesinde Osmanlı, mecburen bir kısmını o muhataralı, problemli yerden güneye doğru hareket ettirmiş. Tehcir hareketi olmuş. Bir yerden bir yere hicret hareketi... Yani göç... Hatta, bu intikal hareketi iyi yapılmadı diye, yani Ermeniler iyi korunmadı diye Boğazlayan kaymakamı da kurşuna dizilmiş(cezalandırılmış). Türkiye'de, yani dünyada bir Ermeni jenositinden bahseden insanlar tarih bilmiyor.

Jenosit denilen bir olay, Hitler'in yaptığı gibi, bir devletin planlı programlı olarak bir ırkı yok etme gayretidir. Bizde hiçbir zaman Ermenilere karşı böyle bir şey olmamıştır.

Halktan halka böyle bir şey olmuş mu? Evet olmuş... Peki başlatan kim? Maalesef o dönemdeki Ermeni insanlarımız... Ama onun da arkasında yine kışkırtma hareketi var. Yine Ruslarla İngilizler var. Hem eğer böyle bir jenosit varsa, baş sorumlusu da kışkırtıcı olarak sensin. Sen de onu kabul et!"

Ki yok böyle bir şey. Onu size söyleyeyim. Onun içindir ki Osmanlı da tam otuzbeş tane ermeni kökenli nazır vardı. Osmanlı'da Ermeniler, "kavmi sâdıka", yani sadık millet ismini almış. Ama petrole ulaşabilmek için, onları da kışkırtmayı başarmış İngilizler.

Dördüncü unsur da şöyle... Hani, Almanlar artık devlete tam manasıyla yerleşmişler. Devleti artık İttihat ve terakki vasıtasıyla tam kontrol altında tutuyorlar.

Almanca "**Enver'in şehri**" manasına gelen "Enver-land" diyorlar İstanbul'a... O kadar Alman siyasetinin güdümünde ülke... Ama dördüncü yumuşak karın olarak da, "**Bu İttihat ve Terakki partisinin karşısına yeni bir parti kurduralım**" diyorlar. Hem de bu partiyi padişahın kız kardeşinin, yani ablasının oğluna kurduruyorlar. Prens Sabahattin'e...

Onun yardımcısı da Lütfü Tozan ki, İngiliz nişanı olan bir adam. Yeni bir partiyi, Ahrar partisini kuruyorlar. Bakın bu partinin umdelerini de şöyle sıralıyorlar. Çok basit...
Diyorlar ki:

- Ülkenin tümündeki etnik grupları gruplandırarak ve bunlara otonomi vereceğiz.

- Ekonomide ise, liberal politikalar izleyecek, federal bir devlet yapısına gideceğiz...

O Ahrar partisiyle Sevr'in temelini kuruyorlar orada anlatabildim mi? Hani geçen birkaç sene öncesinde de federalciler çıkmıştı Türkiye'de. Neyin ne olduğunu görüyorsunuz değil mi?

Ve maalesef Türkiye'de tarih bilmeyen bir takım insanlar, kalkıp Ahrar partisini göklere çıkartıyorlar. Hatta, Paris'te mezarını ziyaret etmişti Türkiye'de bir politikacı. Ama Fransız kruvazörüne binip kaçan insanlardı onlar. Yani, kendi tarihine kendi kültürüne bu kadar yabancılaştırmış bir toplumda yaşıyoruz. Maalesef, maalesef... Bunları bilerek yaptıklarını zannetmiyorum ama, bilmedikleri de bir gerçek.

Ondan sonra Osmanlı 1840'lardan itibaren yenileşme, çağdaşlaşma kavgası vermeye başlıyor.

Bu yenileşme hareketlerine karşı bir grup insan İstanbul'da rahatsız... Menfaatler kaybedilmiş. İşte o yumuşak karnı da deşmek için, "**din elden gidiyor**" diye bir slogan çıkartıyorlar.

O sıralarda Kıbrıs, 90 yıllığına İngilizlere kiralanmış. Ve Kıbrıs'ta bir Nakşibendi şeyhi buluyorlar. Adı meşhur, Derviş Vahdeti. Ana dilinden daha iyi İngilizce biliyor... Bunu İstanbul'a getiriyorlar.

Önce bir dergi çıkarttırıyorlar. Adı Volkan.

*Ondan sonra bir de dernek kurduruyorlar. İttihat-ı Muhammedi cemiyeti. Bu iki unsurla isyanı başlattırıyorlar. Ve İstanbul'da alaylılarla mektepliler arasında çıkan kavgada kan gövdeyi götürüyor. Alaylılar mektepli zabıtları kesiyorlar. Olay bu... Demek ki bir unsur da **"din faktörünü kullanıyorlar ve din faktörü yoluyla Alman tesir sahasının önüne geçmeye çalışıyorlar."***

Aslında bir başka açıdan şunu söyleyebiliriz rahatlıkla: "Gericiler, ilerici subayları kesiyorlar." Bu doğrudur. Ama şöyle de diyebiliriz, "İngiliz taraftarı gericiler, Alman taraftarı ilericileri kesiyor"

31 Mart Vakası'nda İstanbul'da kan gövdeyi götürüyor. Sonunda, işte Selanik'ten Hüseyin Hüsnü paşa komutasında bir hareket ordusu geliyor. Atatürk de gelen o hareket ordusunun içinde... O gök gözlü adam, çok ciddi çalışmalar yapıyor. Yani beş koldan Osmanlı'yı batırmaya geliyorlar ve Osmanlı'yı batırıyorlar. Tabii, Osmanlı'yı sadece İngilizler batırmıyor. Almanlar da batırıyor. (Dalan, 1999)

Dalan Avrupa'nın şu andaki durumunu da şöyle gözler önüne serer.

"Bugün Avrupa imparatorluğu denince akla resmen ekonomi imparatorluğu gelmeli... Kültürel imparatorluk gelmeli... Bu da, değişik milletlerin içinde bulunduğu bir bütünden oluşuyor. İşte imparatorluk budur... Menfaatleri beraber götürmek. Tabii tek kişinin idaresinde değil, bir Avrupa meclisinden yönetilmek... Sözü edilen imparatorluğun farkı bu..." (Dalan, 1999)

4.4. Dalan'a Göre Türkiye ve Musul-Kerkük Politikası

Türkiye'nin konumu nedeniyle, Kuzey Irak hesapların çok iyi yapılmasının gereğini şöyle vurgular:

"Türkiye, Brezenski'nin kitabında da belirttiği gibi jeo-stratejik bir yerde ya... "Ben bu jeo-stratejik konumu aleyhime değil lehime nasıl kullanırım?" diye düşünmelisin. Eğer kötü

kullanırsan, o pozisyonda altında da ezilirsin. Onu söyleyeyim. Yani ben Türkiye’de bu hesapların iyi yapıldığına kani değilim.

Ama tekrar söylüyorum, Türk Ordusu bu hesapları 1991’de iyi yaptı. "Bir koy üç al" hadiselerinin karşısında Türk ordusu, Türkiye’nin milli menfaatlerini önüne koydu ve gösterdi.

"Orda bizim milli menfaatimiz yok. Olsa hep beraber gidelim."

Musul Kerkük misak-i milli sınırları içinde zaten. Ama dünyanın bu büyük konjonktürü içinde, bu büyük paylaşım meseleleri içinde, sen uyanık davranıp Musul ve Kerkük’ün içine gireceksin. Avrupa ve Amerika’da sana "Buyur kardeşim, al senin olsun" diyecek öyle mi? Zaten kavga o paylaşım için çıkıyor." (Dalan,1999)

1991’de Türkiye’nin Kuzey Irak’a girmemesini de onaylayan Dalan bunun açıklamasını şöyle yapar:

"Türkiye bir büyük maceranın içine girip de evlatlarını yeniden kaybetmedi. Zaten 30 bin vatan evladını PKK olayında kaybetmişiz. Belki 150 bin kişiyi de Kuzey Irak’ta kaybedebilirdik. Ordunun soğukkanlı değerlendirmesi ve hakkını yemeyelim, o günkü başbakan Yıldırım Akbulut’un dirayetli davranması neticesinde, o zaman böylesi bir maceranın altına girmedik. Burada bunun altını da çizerek söylüyorum." (Dalan,1999)

5. DALAN ve TÜRK EKONOMİSİ

5.1. Türk Ekonomisini Etkileyen Sebepler

Siyasete amatör bir ruhla girdiğini de belirten Dalan, yıllar sonra siyasete neden tutunamadığını araştırmaya koyulur. Ve 1983 sonrası, Türkiye'nin tablosunu şu şekilde anlatır:

“1983'teki olayda, askeri bir darbenin ardından politika tekrar açıldı. Ben de, işte ekonomide endüstride hizmetleri olmuş, parası pulu olmuş bir insan olarak, ANAP'ın 30 kurucusundan biri olarak, "Siyasetin bir kenarından tutayım" düşüncesiyle, amatör bir zihniyetle politikaya girdim. Ama elime yapıştı kaldı o siyaset... Kaç sene yaptık... Zaman geçip, bu siyasetin tokadını yedikten sonra da "Yahu biz bu tokadı nereden ve neden yedik?" diye bir araştırmaya girdik ki. neler çıktı altından neler... Bir sürü şey çıktı altından.”(Dalan,1999)

Cumhuriyetin kuruluşundan, 1983'e kadar olan dönemde dış borcun 13 milyar dolar civarında olduğunu belirten Dalan, 1983'ten, 1998'e gelindiğinde bu borcun on beş yılda 100 milyar dolar civarına çıkmasını da bazı olaylara bağlamıştır.

“1983'de, askeriye, yönetimi sivil iktidara devrederken %100'lük enflasyonlar %25'lik seviyelere inmiş. Dış borç da 13 milyar dolar civarındaydı.

Şimdi 1983'ten geldik 1998'e... 15 yıl... Bakın, 1923'ten 1983'e kaç yıl? 60 yıl değil mi? 1983'ten bu yana da 15 yıl...

Cumhuriyet hükümetleri, 60 yılda, 13 milyar dolar dış borç yapmış. Almışlar ödemişler vs... Tamamı 13 milyar dolar dış borçlan olmuş... Cumhuriyet hükümetlerini tamamı...

1983'ten, 1998'e kadar geçen 15 yılda ise dış borç 100 milyar dolar olmuş... Şimdi bunun bir orantısı var mı kardeşim? Bunlar gerçekler... Rakamsal gerçekler. Bakın çarpıcı bir şey söylüyorum... 60 yılda, tüm Cumhuriyet hükümetleri 13 milyar dolar borçlanmış. Yani, 1983'te 13 milyar dolar borç devralıyoruz. 15 yılda borcu 100 milyar dolara çıkartıyoruz.

Demek ki 1983'ten sonra, işin çivisi kopuyor... Yani aşağı yukarı, ekonomik bağımsızlığımızı tümüyle yitirdiğimiz son 15 yıllık bir facia dönemi yaşıyoruz. Bu facianın başlangıç tarihi de 1987'dir”(Dalan, 1999)

Türk ekonomisinin iyi giderken bazı olaylara bağlı olarak bozulmaya başladığını şu şekilde açıklar:

“1983- 1987 arasında, hem kalkınma endeksleri, hem, diğer bütün ekonomik göstergeler son derece iyi... Enflasyon fazla artmıyor... Kalkınma hızı iyi... Her şey doğru düzgün giderken, 1986'nın ikinci yarısıyla. 1987'nin başında iki şey oldu. Birisi Turgut Özal'ın ameliyatı olayı... Diğeri referandum hadisesi.

Turgut Özal rahmetli, Demirel'in siyasete girmesinden çok korktu. Tümüyle gerçek bu... Yani onu hem sayar, hem sever, hem de çok korkardı.

O referandum olayı ve Anavatan partisinin referandum konusundaki tutumu, tümüyle talihsiz bir olaydır. Ama ben ona hiç katılmadım. Onu da söyleyeyim... Referandumda kesinlikle ona karşıydım. Ve Turgut beyle, rahmetliyle o yüzden çok çatıştık.

Her neyse... O olaydan sonra, tümüyle popülist bir ekonomik model geliştirildi... Ardından har vurup harman savrulmaya başlandı. Tıpkı düyun-u umumiye öncesinde olduğu gibi, çikita muz dahil, yabancı mallar tümüyle ithal edilmeye başlandı... Bir ithalat çılgınlığı aldı yürüdü. Az çok ihracat da vardı onu söyleyeyim. Ama onun içinde hayali ihracatın da önemli bir payı vardı..

Ve dışarıdan borç alınarak bir ucuz cennet yaratılmaya çalışıldı Türkiye'de. Ucuz mallar gelsin ki, enflasyonu yukarı çıkartmayalım. Dışarıdan gelen ucuz mallar Türk halkının beğenisini kazansın... Hükümeti idare edenlerin beğenilmesini sağlasın.

Bütün bunlar borç parayla yapılmaya başlandı. Reel parayla, yani Türkiye'nin kazandığı parayla değil... Böylece.Türkiye'nin iç ve dış borçları birden bire artmaya başladı. Kısa zaman sonra, ithalatın getirdiği o ucuzluk bitti. Yüksek faizler ortaya çıktı.

Çünkü devlet, harcamalarını bankalardan temin etmeye başlayınca bankalarda para kalmadı. Bankaların kaynağını doğrudan doğruya devlet kurutmaya başladı...

Netice, Türkiye 'de enflasyon, "Maliyet enflasyonu" olarak yeniden hızlandı ve arttı. Ve Türkiye, bir yüksek enflasyon, bir yüksek faiz sarmalına girdi. Türkiye. 1987'den bu yana bu sarmalın içinde... Ve bu sarmal, tabii fakiri daha fakir yaptı. Sosyal sınıf olarak, hemen hemen orta direği yok etti. Tarımda da gerileme oldu. Birçok şeyde gerileme oldu. Bazı şeylerde de ilerleme oldu... Mesela turizmde ilerleme oldu. Ama Türkiye, her yıl hızla artan oranlarda borçlanmaya devam etti." (Dalan,1999)

5.2. Türkiye'de İslami Ekonomi Modelinin Ortaya Çıkışı

Dalan, Faizsiz Bankacılık Sistemi ve İslami Ekonomi Modelini de şu şekilde açıklar:

"Bu arada, yüksek faiz ve yüksek enflasyon sarmalı, Türkiye'de yeni bir siyasal ve ekonomik sistem doğurdu. Oda şu... Rahmetli Turgut Özal'ın başbakan olup, daha güvenoyu almadan ilk imzaladığı kanun hükmünde kararname, faizsiz bankacılık sistemidir. Yani İslâmi bankacılık sistemi. İslami bankacılık sisteminden sonra, yüksek enflasyon ve yüksek faizin girişiyile beraber muazzam bir olay çıktı ortaya... İslami ekonomi modeli çıktı..."

O da şu... Bu İslamcı, dinci firmalar, inançları gereği hayat boyu bankalardan faiz almamışlardı. Düşük enflasyonda faizler de düşük olduğu için, bunların herhangi bir faiz gelirleri yoktu. Zaten "haram" düşüncesiyle faiz geliri de almazlar. Dolayısıyla giderleri de yoktu..."

Ama enflasyon yükselip, paralelinde faizler yükselince bu dinci sektör muazzam bir para kazanmaya başladı. Dinci olmayan laik kesimin firmaları, yüksek faizden dayak yediler. Çok kötü dayak yediler. Çünkü o enflasyonunun karşısında ödedikleri faiz korkunçtu. Çoğu battı, sıkıntıya girdi. Malını ucuz ucuz satmak zorunda kaldı..."

Derken, hiçbir şekilde faiz almadıkları için İslami kesimin fabrikaları, gelen bu tokattan hiçbir şekilde dayak yemediler, anlatabildim mi? Yani faiz altında kalmadılar.

Tam tersine, "murabaha" veya "ribâ" dediğimiz sistemle, gizli faiz yani vadeli satış yoluyla karlarını ikiye üçe katladılar. Çoğu zaman da, işte "dârü'l harp" ilan ettikleri devlete vergi vermedikleri için, Türk ekonomisi, 1987 hatta 1986'dan itibaren dinci ekonomiye muazzam para kaydırıldı. Bu, benim hesaplarıma göre aşağı yukarı bir 50 milyar dolardır.

Bazıları, "Parası Arabistan'dan, İran'dan geldi" falan diyorlar. Bu iddiada bulunanların içinde ekonomi okumuş profesörler bile var... Bunlar ekonomi gerçeğini bilmeyen insanlar. Bu paralar Türk ekonomisinin içinden çıktı. Türk ekonomisinin yapısı, yüksek faiz ve yüksek enflasyon sarmalında, emme basma tulumba gibi, dinci ekonomiye doğru süratle para kaydırıldı. Ve ondan sonra bir baktın işte "dinci holdingler", "dinci ticarethaneler."

Bu şekilde para kazanan bir kesim de bu parayı tamamen harcamadı. Seçim zamanında, önceden fukaralaştırılmış, beli kırılmış orta direğe sempatik görünmek için, maddi manevi katkılar sağladı.

Bir baktınız, Türkiye'nin siyasal yapısı da, sosyal yapısına, ekonomik yapısına paralel olarak değişmeye başladı. Bu değişim, bir anlamda Avrupa'nın da istediği değişimdi. Ama orada başka bir irade ortaya çıktı... Ve, 28 Şubat süreci devreye girdi." (Dalan,,1999)

5.3. Dalan ve Pazar Kavgasında Türkiye'nin Yeri

Bütün mesele, milli eğitim ve milli hedefler... Ve o milli eğitim içinde evrenseli yakalamak. Yani bir katı milliyetçilik anlayışı zaten dünyada bitmiş. Atatürk de zaten öyle olmamış. Ama evrenselliğe varmak için önce milliyetçilikten geçeceksin. Kendi kimliğine, kendi karakterine kendi örf ve adetine; toprağına ve pazarına sahip çıkacaksın.

"Pazar kavgası var bugün. Bütün dünyada olan her şeyin arkasında bir ekonomik olay var. Şimdi bu pazarlara giden yollar da Türkiye'den geçiyor. Doğu pazarına da batı pazarına da, petrol pazarına da.

İşte petrol bölgeleri, Musul, Kerkük I. Dünya savaşından sonra Türkiye'nin dışına atılıyor. Azerbaycan, Bakü... Oralar atılıyor. Dikkat edersen, petrolerin dışında kalmışız değil mi?... Neden böyle olmuş peki? Çünkü Lozan'da haritayı çizenler İngilizlerin petrol

mühendisleri de ondan... Çünkü bizim 1920 yılında hiç, bir tane petrol mühendisimiz yok. Bir iki tane mühendisimiz var, onlar da inşaat mühendisi falan. Onlar da ordu gereksinimleri için... Ama maden mühendisimiz hiç yokmuş biliyor musunuz. Tek bir tane bile...

Neticede tabi ki bilmiyorlardı neft yağını. Bilmeyince de o haritaların öyle çizilmesinin anlamını da çözemeyeceklerdi... Ben hep hayıflanırdım. "Dört bir yanımız petrol denizi iken: bize bir tek petrol kaynağı da mı vermemiş Allah?" derdim. Meğerse adamlar o haritayı kendi arzularına göre bilinçli olarak hazırlamışlar. Petrol yataklarını dışarıda bırakmışlar Musul Kerkük bizim olacakken. Şeyh Said olayını çıkartıyorlar. Atatürk ona hazırlanmış. Misak-ı milli sınırları içersinde Şeyh Said olayı çıkınca devletin gücünü o tarafa harcamış. Maalesef Kerkük tarafına gücü yetişmiyor. Atatürk'ün bir büyük tarafı da şu. Atatürk bir cesur adam. bir irade adamı. Ama gücüyle riskleri hep dengelemiş. Hesaplanmış, riske atılmış ama delilik asla yapmamış. Delilik yok onun hayatında. Örneğin, belki konuşurlar hep:

"Kendi doğduğu şehri. Selanik'i niye almamış?"

O günün şartlarını düşünürsen. I. Dünya savaşından çıkmış, yorgun, ekonomisi sıfır bir durumdayız.... Bu Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu, hakikaten bir destandır. Bu destanı yazan da Atatürk ve arkadaşları... Şehitlerimiz, gazilerimiz. Övülmenin ötesinde insanlar. (Dalan,1999)

5.4. Gümrük Birliği Etkisi

Türkiye'nin Gümrük Birliğindeki konumunu da şöyle örnekler:

"Bugün Türkiye, artık IMF'nin dışında bir şey yapamaz hale geldi, onu söyleyeyim. Bu demek, "IMF bize illa ki kötü yolu gösteriyor" demek değil. Ama biz kendi yolumuzu niye bulamıyoruz ki? Niye, halen incikle boncukla, parfümlerle şunlarla bunlarla sıfır gümrükle ithalat yapıyoruz?"

Avrupa 'ya sattığımız 70 ise aldığımız 100... İşin garibi, biliyorsunuz Türkiye'deki siyasetçiler bunu tutup, bir de millete başarı diye yutturdular. Neymiş, Avrupa gümrük birliğine girmek bizim hayrımıza olmuş. Biz zamanında bunun yanlış olacağını söyledik. Ama o sırada yine bize, "Vatan haini misin?" diyenler çıktı.

Ama bugün Avrupa, Yunanistan 'ın arkasına sığınarak, Türkiye'nin Gümrük birliğinden dolayı kaybettiği telafi bedellerini, vermiyor değil mi? - Vermiyor. Gerekçe de Yunanistan 'ın vetosu.... Yunanistan 350 milyonluk Avrupa 'da 11 milyonluk nüfusu olan bir yer. Evet onun da veto hakkı var ama, istedikleri zaman onu istedikleri gibi, istedikleri şekilde adam ederler. Biraz taviz de oraya verir ve problemi çözümlerler. Maksat, bu parayı vermek istemiyorlar.

Avrupa bu işlerde oylarını işine geldiği gibi kullanıyor. Sebebini sorunca da birbirleriyle paslaşıveriyorlar. Çünkü neden? "Bu bölgede, bizim bölgemizde Amerikancı politika takip eden bir ülke istemiyoruz" diyorlar.

Bizim Amerika ile olan münasebetlerimize, belki doğası gereği olarak çok da ters değilim. Yani diğer bir deyişle, Pro Amerikancı değilim ama, ters de değilim. Onu da söyleyeyim."
(Dalan,1999)

Dalan, milletlerin, menfaatlerinin kesiştiği noktada birbirleriyle dost olduğunu, "Türkiye'nin patronu Türk Halkının kendisidir" düşüncesi ışığında açıklar:

"Doğası gereği siyaset yönünden, Amerikan politikalarının içine biraz fazla girdik. Başbakanlarımız Amerika'yı patron olarak görürlerdi. Hatta rahmetli Özal Amerika için "Büyük patron" lafını kullanırdı. Tabi ben böyle laflardan çok eziklik duyuyorum. Türkiye'nin patronu olamaz. Türkiye'nin patronu Türk halkının kendisidir.

Türkiye Cumhuriyetinin, Cumhurbaşkanı da Başbakanı da bizim devletimizin büyüğüdür. Amerika başka devlet. Ne kadar büyük olursa olsun o da bir devlettir. Eşit şartlarda konuşulması lazım.

Ben Türkiye'nin başbakanının veya Cumhurbaşkanı'nın bir başka devletin başkanı veya devlet adamı için "büyük patron" demesini hiçbir zaman kabullenmem... O zaman kabul etmedim. Bugün de kabul etmem, yarın da kabullenmem, açık söylüyorum.

Hâ, dostumuzdur... Ama milletlerin ebedi dostluğu yoktur. Hiçbir milletin yok. Ebedi menfaati var. Türk milletinin menfaatinin Amerika ile kesiştiği noktada Amerika ile, Almanya ile kesiştiği noktada Almanya ile dostuz." (Dalan, 1999)

6. DALAN'A GÖRE TÜRKİYE'DE BUGÜN ÇIKIŞ YOLLARI

6.1. Meclisin Milli İradeye Sahip Olması İçin Yapılması Gerekenler

Milli iradenin mecliste yer alması için yapılması gerekenleri ve partiler yasasındaki değişikliği aşağıda şöyle sıralar:

“Türkiye’de meclisin, gerçekten milli iradenin, yüce iradenin teşekkül ettiği ve yaşandığı bir yer haline getirilmesi lazımdır. Peki, ona nasıl ulaşacağız şimdi? Ona ulaşmanın yolu, partiler yasasının değiştirilmesinden geçmektedir.

Bir kere, acilen genel merkezin diktasını kaldıracaksın. Yetkilerini budayacaksın. Alınan kararları da, eski adıyla "Şurây-ı devletin", yeni adıyla "Danıştay'ın" murakabesine, kontrolüne, onayına tabi tutacaksın. Devletin eylemleri nasıl bir onaydan geçiyorsa, parti merkezinin aldığı karar da, muhakkak bir parti onayından geçmesi lazım.

Demek ki, genel merkezlerin yetkisini budayacaksın. Listeleri genel merkezden değil, mutlaka ön seçimden geçireceksin. Ama %5’lik, %10’luk bir bölümü de, belirli kıstasları korumak şartıyla, politika yapamayan ama en az yüksek tahsil mezunu, uluslararası bir üne kavuşmuş, Türkiye'nin yönetimine ve demokrasisine katkı sağlayacak insanları da getireceksin. Onlarda da fayda var. Ama kısıtlı bir şekilde. Onu da koyacaksın partiler yasasına. Ön seçimi de hakim denetiminde yaptıracaksın, bir genel başkanı hiç kimse değiştiremiyorsa, o demokrasi zaten bitmiş demektir. Anlatabildim mi?...

Bu bir... İkincisi; seçim yasasını değiştireceksiniz. Dar bölge iki kademeli seçim sistemi getireceksiniz. Dar bölgede seçilen kişi mutlaka % 51 oya sahip olur. Ve dar bölgeden seçileni, halkın tamamı tanır. Oyunu da % 51 olarak ona atmıştır.

Bu şekilde halktan destek alarak seçilmiş bir adam, meclise gittiğinde, genel başkanın kulu kölesi olmaz. Milletın kulu olur.” (Dalan,1999)

Yönetimlerde ki başarının yetki dağıtımına bağlı olduğunu da şöyle dile getirir:

“Çalışmayan bir devlet mekanizması var. Bu mekanizmanın derhal ve süratle açılması lazım. O da Ankara'nın yetkilerinin, mümkün olduğu kadar aşağılara, tâ mahalle muhtarlığına kadar dağıtılması lazım.

Demokrasiye de, oradan mahalle muhtarlığından başlatacaksınız. Muhtarlıktan, meclise, tâ başkanlığa kadar giden, hiyerarşik kademeye sahip olacak demokrasi... Bu kademeyi de çok akıllı, uslu, çağdaş, bilimsel verilerin içinde yerleştirirsiniz. Bunu yerleştirdiğiniz zaman Ankara, memleketin bütün sorunlarının çözüldüğü ve dolayısıyla bütün trafiğin kilitlendiği bir kavşak olmaktan çıkar.

Yani mesela, mahalle muhtarını seçimle getirin, ona belli bir bilgi ve eğitim şartı getirin. Ama ona bütçe de yapın. Mahallenin camisi, efendim sağlık ocağı, efendim ilkokulu bu bütçenin içinde olsun. Bir de o mahalleye bağlı sokaklarla adreslerin, nüfus idaresiyle koordineli, doğru düzgün bir şekilde tutulması lazım... Bunlar mahallede yapılmayacak şeyler mi?

Türkiye olarak, Atatürk'ün, 1936'da 1580 sayılı büyümeyle ilgili yasayı çıkardığı zaman, getirdiği demokratik anlayışın yarısında bile değiliz zamanında hızlı çalışan bir kamu yönetimi lazım... İşlerin yerinden çözüldüğü bir yönetim lazım... Ankara'nın makro hedefler koyan, denetleyen ve makro işler yapan bir fonksiyonu olması lazım. O fonksiyonu yerine getirebilmek için Ankara'ya on tane bakanlık yeter de artar bile.

Şimdi böyle bir demokratik ve hızlı çalışan, efektif çalışan Türkiye'de, ben size söyleyeyim, devletin harcamaları küçülür. Devletin sırtından, sosyal harcamalara yapılan bir sürü paralar, yani emeklilik için yapılan paralar; efendime söyleyeyim... Açık söyleyeyim, kötüye kullanılan paralar... Rüşvete kullanılan paralar... Bütün bunlardan devlet kurtulsun...

Bir de akıllı uslu, doğru düzgün yapılan bir özelleştirmeye, zamanında ve adil yapılan, uygun yapılan bir özelleştirmeye paralar dış borçların kapatılmasına harcansın, Türkiye bu kördüğümünden çıkar.” (Dalan,1999)

6.2. Kimlikli Lider Arayışı

Türkiye'nin kimlikli liderini aradığını Salih Karataş'la yaptığı röportajda dile getiren Dalan, "Türkiye onu (Liderini) bulduğu zaman dikilir" demektedir. İçinde bulunduğumuz durumu yine Gözcü gazetesinde de yayınlanan aynı röportajda şöyle açıklar:

"Sorun kimlik hadisesi. Bütün bu sorunların üstesinden gelmek için Türkiye'nin yapması gereken tek şey kimliğimizi sorgulamamız... Şu anda kimliğimizden duruşumuzdan memnun muyuz yoksa neyi değiştirmemiz lazım. İlk değiştirmemiz gereken şey çocuklarımıza tarih kitaplarında okuttuğumuz hep edilgen hep Batı'ya mahkum ve bilimin, teknolojinin hep Batı'dan çıktığı yalanına son vermeliyiz. Tarih kitaplarından, batı medeniyetini üstün, Türkleri de alçak medeniyet diye gösteren şu alçak tarih anlayışını kaldırmamız gerekir. Ondan sonra da Dünya ile eşitlikçi bir kimlik ortaya çıkarmalıyız. Atatürk bunu başardı. Daha evvelde vardı bu kimlik ama maalesef Atatürk'ün arkasından yok ettiler. Türkiye sanki ayakta tek başına duramayacak bir millet ve devlet haline getirildi. Türkiye başta Amerika olmak üzere bazı ülkelerin yardımıyla ayakta durabilecek bir millet ve ülkeye dönüştürüldü. Peki bin yıldır Anadolu başkasının yardımıyla mı ayakta kalabildi. Bu soruyu herkes kendine sormalı. Yani bu kimliği hemen halletmezsek, siyasetle halledemeyiz." (Karataş, 2006)

Milli iradenin her güçlüğü yeneceğine olan inancını ise şu şekilde dile getirir:

"Türkiye'deki bu sakat siyaseti, mevcut siyasetçiler kendileri değiştirmezlerse, merak etmesinler, değiştirecek bir milli irade bu toprakta oluşuyor. Ben bunu görüyorum. Görmeyenler kör ama, görüyorum.

Eğer ki, bunlar bir birleşme fırsatını bulurlarsa, Türkiye'de bunların başına da birisi geçer. Ben veya sen veya birisi... İyi bir birisi geçer. Ve Türkiye, yeniden büyük Türkiye ihtilaline gebe olur.

Yani Atatürk'ün ihtilali gibi Anadolu ihtilali gibi değişim olur... Bunun adı büyük değişim. Büyük değişime gebe Türkiye. Çektiğimiz sancular bunun sancısı. Atatürk;

"- En zor günde azizim Ruşen, her şeye rağmen bir nura doğru gidiyoruz" diyor ya, ben de samimiyetle söylüyorum:

"- Her şeye rağmen Türkiye bir nura doğru gidiyor." (Karataş, 2006)

6.3.Türk Ordusunu Güçlendirme Politikası

Türk Ordusunun saygınlığını bütün Dünya'ya ispat ettiğini, Türk Ordusunun Anayasanın koruyucusu ve Türkiye'nin zenginliklerini koruyan bir güç olduğunu, bir kez daha Dalan, şu sözlerle vurgular:

"Türkiye'nin bugün gerçekten Orta doğuda ve dünyada gerçekten saygı değer bir başka gücü var. Ordusu var. Ordu. aynı zamanda, nasıl ki dünya orduları, örneğin bir Alman ordusu, bir Amerikan ordusu kendi milli menfaatlerinin koruyucusu ise, Türk ordusu da, hem anayasasını, yani düzenini korumak durumunda; hem de Türkiye'nin zenginliklerini koruyan bir güç olmak durumundadır.

Yani ordu şöyle bir bağırdı, bak ne oldu? Suriye Apo'yu daha fazla dayandıramadı bünyesinde. Ordunun bir haykırışı, Apo'yu kaçtırttı. Dayanamadı... Yani bizdeki mevcut politika, ordunun gücünü de tam olarak bilmiyor, kullanmıyor.

Çok önemli bir şey söylüyorum. Orduyu Türk milleti niye besliyor? Laf olsun diye değil. Milli menfaatlerini korusun diye... Elbet gerektiği zaman... İşte, Türk siyasetçilerinin, ordunun caydırıcı gücünden yeteri kadar istifade etmiyor, ordunun bu gücünü yeteri kadar kullanmıyorlar diye düşünüyorum. O "tâbi" politikalarından dolayı... .

Türk ordusu kendi içinde çok tutarlı. Çok esaslı kuralları, gelişmiş görenekleri, örfleri; yetenekleri, araştırmaları var. Bunları ben biliyorum. O taraftan da çok arkadaşım var. (Dalan, 1999)

Türk ordusunu güçlendirirken, savunma araç gereçlerini elde ederken izlenen politikanın Türk Ekonomisini de güçlendiren politika olması gerektiğini şöyle sıralar:

“Milli savunmanın, ekonomik boyutlarının da. hem ordu hem siviller tarafından çok iyi takip edilmesi lazım. Yani dünyanın en iyi ordusunu kurarsınız ama bu sefer kaynak tüketirsiniz. Demek ki Türk ordusunun savunma araç ve gereçlerini elde ederken, savunma konseptlerini oluştururken Türk ekonomisini zayıflatan değil, tam tersine güçlendiren bir mantığa getirilmesi lazım ki, Türk ordusunun yönetenleri bugün o kafadalar, biliyorum. Fakat orduda çok büyük açığımız vardır. Türk ordusunun savunma konseptleri içinde yerli tedarik yüzdesinin, giderek çok dikkatli bir şekilde artırılması lazım.

Ve, Türk sanayicisini işverenini devamlı teşvik edip yerli oranı artırmak lazım... Sadece ekonomik olarak değil, biliyorsun askeri yatırımlar, endüstriler aynı zamanda sivil ekonominin, sivil maksatlı gelişimlerin, teknolojilerin bir itici motoru haline geliyor.

İşte Amerikan ordusu, bunu ekonomisine aktarıyor. Türk ordusunun bunu muhakkak yapması lazım. Yani askeri maksatlı araç gereçler imal edilirken, sivil maksatlı endüstriye de, o teknolojiden katkılarda bulunarak, bir süre, ekonomide yeni yeni araç gereçlerin oluşmasına, koordineli bir şekilde katkı sağlaması lazım. Bunlar yapılacak Türkiye’de.”
(Dalan,1999)

6.4. Avrupa Birliği Politikamız, Onurlu Devlet Duruşu

Türkiye’nin bugününe Emekli Orgeneral Sayın BAŞER, şöyle açıklar::

“Türkiye tarihinin kritik bir döneminden geçiyor. Hem dış, hem iç siyasi durumlar olarak, eski devirdeki gibi değil. Ulusların birbirleri ile iletişimi teknoloji ile birlikte içli dışlı hale gelmiştir. Hiçbir ülkenin tek başına dünyada yaşamını sürdüreceğini iddia edemem, bu kesin. Bu gün uluslar arası ilişkilere baktığımız zaman Onurlu Devlet duruşu sergileyebilmek için bir ölçüde güçlü olmak gerekiyor. Bu güç sadece ekonomik güç değil. İşgal ettiğimiz coğrafi alan, Dünya yüzeyindeki önemi, Halkımızın ulusal birlik, eğitilmişlik düzeyi, özgüveni, ulusal bilinç bunların hepsi ulusal gücü oluşturan öğelerdir. Ulusal güç öğelerinin hesaba katılması gerekir. Türkiye, bu açıdan baktığımızda, birçok ekonomik ve sosyal sorunlarına karşın çok güçlü bir ülkedir.

Önemli olan asıl gereksinim bu gücü uluslar arası ilişkilerde ve içerdeki sorunların çözümünde ustalıkla kullanılabilecek yöntemlere sahip olunmasıdır

Bu konuda da Atatürk'ten ve onun yanında yer alan dava arkadaşlarından alınacak sayısız dersler vardır. .”(Başer Görüşme 9)

Türkiye'nin kendi içinde demokratik düzeni kurmasıyla ,insan haklarının kendiliğinden geleceğini belirten Dalan, Avrupa Birliğine girişimizi ve Türkiye'nin duruşunu Duygu Giray'la yaptığı bir röportajında şu şekilde açıklar:

“Onurlu bir duruş gerçekten Avrupa'yı sallar. Onların bize gerçekten on katlı ihtiyacı var. Bunu kimsenin unutmaması gerekir. Kapıları kapatsak ne Ortadoğu kalır ne de başka bir şey onlar için. Boğazları sıkışır boğulurlar. Biz Avrupa'nın boğazının üstüne oturmuşuz.”

“Tarihteki sosyolojik köklere baktığımızda,bizim bu mantıktaki AB'ye entegre olmamız mümkün değil,getirdikleri yasalar ve kurullarla da matematiksel olarak o kültürdeki halkların referandumla bizi içlerine almaları yüzde sıfır ihtimal. Olmayacak bir duanın arkasından koşarak kendi ulusal gururumuzu bu kadar incitmeye ne gerek var!Atatürkçü çizgiden saptırılmış bir milli eğitim, kişileri sürü psikolojisine sokmuş ve bu bütün millete şu an da mal edilmeye çalışılıyor. Bir yere kadar sonunda her şey düzelecektir. Atatürk bize özgüveni vermeye çalıştı ama bizde almamaya gayret ediyoruz.” (Giray,2006)

Siyasete tekrar girme konusunda şuanı değerlendiren Dalan, bu konudaki fikirlerini açık yüreklilikle bir televizyon konuşmasında dile getirir.

“Karanlığın en koyu olduğu zaman, sabahın en yaklaştığı andır. Bizim sabaha yaklaştığımızı görüyorum. Bu kadar şeyler konuştum. Kimse beni Türkiye'nin geleceğinden karamsar, Türkiye'nin geleceğinden ümitsiz- falan görmesin. Ben herkesten fazla ümitliyim.

Ama bir aydınlık noktası çıkarken, bize bir görev düşerse, istersen makinistlikte, istersen tren bekçiliğinde, her yerde görev alırım. Hiç kaçmam. Ben görev adamıyım. Ama yeter ki, görev olsun.” (Dalan,1999)

Türkiye'nin jeopolitiğini ve Türkiye'nin önemini aynı televizyon konuşmasından deşifre ederek Ünal Bolat şu şekilde kaleme almıştır:

“... Türkiye imkan açısından, çok imkan vaat eden, jeopolitiği de imkan vaat eden bir ülke. Ama 'Arkadaş bu toprakların sahibi benim. Bu toprakların sağında ve solundaki jeopolitik imkanların bekçisi de benim. Onun bir hakkı var. O hakkı da gel kardeşim paylaşalım. Ama ben senin kölen değilim. Sen de benim efendim ve patronum değilsin. Gel menfaatlerimizi birleştirelim. "Diyebilecek bir politik güç lazım. O politik güç de nereden doğuyor biliyor musun? İşte millet iradesinden. Bakın, şu Türkiye'yi yöneten politikacılarımızın arkasına, gerçek milli iradeyi koyduracak bir meclisi teşekkül ettirelim... Tek söylediğim bu... Antidemokratik değil tam tersine yüzde yüz demokratik bir şey söylüyorum. O gücü alan idareci, yönetici, gerçekten yönetici olur. Ve dünya siyasetinde de Türk başbakanının yeri olur. Gelin onu sağlayalım.” (Bolat,1999)

Dalan'ın yöneticiliği, politik şahsiyeti ve kişisel profilini Sesar(Siyasi, Ekonomik, Sosyal Araştırmalar ve Strateji Geliştirme Merkezi) Başkanı İsmail Yıldız şu şekilde özetler:

“Yönetenleri yönlendirenler vardır. Yönlendiren kişileri yönlendiren beyin ise Bedrettin Dalan'dır. Bir süreci başlatabilir, yönetebilir ve sonlandırabilir. O bir süreç imalatçısıdır. Türkiye'de birçok alanda bir süreç imalatçısıdır. İstanbul'da yeni kentleşme olgusunu mimarıdır. ANAP'ın yerel yönetimlerdeki örnek gösterdiği kişidir. ANAP'ın yerel yönetimlerdeki başarısının sembolüdür. Modern çehresinin İstanbul'daki ve Türkiye'deki en önemli simalarından biridir. Merkez sağda kalmasını sağlayan en önemli isimdir. Özal'ın en çok korktuğu (Genel başkan olacak diye) isimdir. Tedbir almaya çalıştığı isimdir. Yabancı bir bankanın Türkiye analizi raporunda Dalan'la ilgili bir bölüm vardır.

-Köylü ile kentliyi, zenginle fakiri, laik ile İslamcıyı ve Türkiye'deki farklı sosyal grupların, farklı ekonomik grupların ortak bir payda altında toplayan en önemli politik şahsiyettir, diyor.

-Türkiye'nin karşılaştığı dini ve etnik sorunların üstesinden gelebilecek, sentezi üretecek birikimi toplumun katmanlarına dağılmasını sağlayacak ilişkiler ağına sahip kişidir.

-Türkiye'deki herkesimin kendisinden bir şeyler bulabileceği kişisel profile sahiptir Dalan.

-Din olgusunu en iyi anlayan ve anlatabilenlerden birisidir.

Bedrettin Dalan Çağdaş Dedekorkut'tur.”(Yıldız Görüşme 2006)

Siyasete yeniden giriş düşüncesini , Duygu Giray'a Dalan iki cümleyle şöyle açıklar:

“Siyaset Türkiye'de tamamen çamur haline geldi ve çamurda da iyi bir yüzücü yüzemez.

Onun için ben çamurlu sahada yüzmeyi düşünmediğim için çekildim.” (Giray,2006)

7. BEDRETTİN DALAN, İSTEK VAKFI ve TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNE KATKILARI

7.1.Vakfın Kuruluş Amacı

Bedrettin Dalan, Vakfın kuruluş amacını, **Türkiye’yi Atatürkçü çizgide tutmak**, olarak çok net bir şekilde açıklar:

“İSTEK Vakfının kuruluş amacı çok net ve kesindir: Türkiye’yi Atatürkçü çizgide tutmak için kurduk. Çünkü daha 1985’lerde Türkiye’nin genel olarak Atatürkçü çizgiden çıkartılmak istendiğini biliyorduk. Özellikle okullarımızdaki, Türkiye’nin devlet okulları dahil, düşünüen insan yetiştirme yönündeki aczini görüyorduk. Düşünen insan yetiştirmenin temel şartlarından birisi kendi ana dilini çok iyi kullanan, Türkçe’ye hakim, düşüncede derinliğe ulaşmış, sebep sonuç ilişkilerini bilen insan yetiştirmektir.”

Liselere baktığımızda, 1960’lardan itibaren yavaş yavaş Türkçe’deki müfredat programlarından kompozisyon, felsefe, sosyoloji ve mantık derslerinin kaldırıldığını görüyoruz. Yani düşünmeyi teşvik eden sistemleriyle de arkaya bırakıldığı gibi bir de çoktan seçmeli test usulü sınav sistemleri de gerek ÖSS giriş sınavlarında gerekse liselerde okutmak suretiyle tamamen ezberci bir neslin, yetiştirildiğini gördüm. Dolayısı ile bu ezberci neslin netci itibari ile çok bilgili ama sorun çözemeyen, sorun yaratan dolayısı ile edilgen bir nesil olduğunu gördüm. Edilgen bir nesil edilgen bir milleti, edilgen bir millet de edilgen bir devleti doğurur. Dolayısı ile Türkiye’nin siyasi bağımsızlığı kökten kaybolur. Türkiye’yi kontrol altında tutmak isteyen büyük hegomon güçlerin desteği ile ve de içerden buldukları iyi niyetli veya beraberce hegomon güçlerle çalışan kimselerle Türkiye’nin eğitim sistemleri tamamen sömürgeci bir eğitim sistemine sokulmuştur. Buna karşı direnmek üzere, Atatürkçü bir nesil yetiştirmek yani düşünüen, sorun yaratmayan ve sorunları çözebilen insanlar, kendi kimliklerine, aile kimliklerine, ulusal kimliklerine sahip sebep sonuç ilişkilerini kurabilen etkin bir toplum yaratan insanlar yetiştirmeyi amaçladık.

*İşte bunun için İSTEK Vakfını kurdum. Kuruluş gayesi buydu. Özetle; **Vakfın amacı, Atamızın işaret ettiği uygarlık seviyesinin üstüne Türkiye’yi çıkaracak nesiller yetiştirmek.**” (Y.H.D,2003)*

7.2. Vakfın Kuruluş Dönemi

İstek Vakfı Genel Müdürü Sayın URAL ,vakfın kuruluşunu şu şekilde açıklar:

“Vakfımız 5 Nisan 1985 yılında, eğitim ve kültür faaliyetlerinde bulunulması amacıyla kurulmuştur. Tatbikattaki Vakıf türü Yeni Vakıflardır. Takriben 22 yıllık maziye sahip İSTEK VAKFI bu süre zarfında Anaokulu, İlköğretim Okulu ve Lise seviyesi ile eğitim ve öğrenim yapan sekiz adet Vakıf okuluna sahip olduğu gibi, 1996 yılında da Yeditepe Üniversitesini kurmuştur. Vakıf okulları gittikçe büyüyen öğrenci ve öğretmen sayısı, geliri ve dağıttığı burs, yaptırdığı yaygın indirimlerle vergi yasaları karşısında ve tatbikatında önemli zararlara ve yasal ucüma(saldırılarına) maruz kaldığı cihetle 1995 yılı Ağustos ayında kurduğu İstek Eğitim Hizmetleri Anonim Şirketine okulları devretmiş olup halen sekiz adet okul bu şirketçe yönetilmektedir. Yani Vakfın kurduğu ancak ayrı tüzel kişiliğe haiz biri üniversite, diğeri Lise bazında olan iki ayrı hükmü şahıs tarafından yürütülen eğitim kurumlarına sahiptir.

Vakıflar Yönetim kurulu Başkan dahil dokuz kişiden oluşmuştur. Bu yönetim kurulu vakıf üniversitemizi temsil ve idare edecek mütevelli heyeti üyelerini seçer. Ancak Vakıf Yönetim kurulundan üniversite Mütevelli heyetine sadece iki kişi seçilebilir.

Vakıf Yönetim kurulu

1-Bedrettin Dalan

2-Namık Kemal İşler

3-Aydın Doğan

4-Osman Çağlar

5-Öner Baylan

6-Türker Sandallı

7-Hüseyin Halit Erkan

8-Fahrettin Doğan

9-Erol Aksoy

Yeditepe Üniversitesi Mütevelli heyetine seçilenler; Bedrettin Dalan ve Aydın Doğan'dır.

Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Heyeti

1-Bedrettin Dalan

2-İnan Kıraç

3-Zuhal Çokar

4-Yavuz Caneri

5-Jak Kamhi

6-Bülent Ulusu

7-N. Ülker Turgut

8-Aydın Doğan

Dalan hakkında son diyeceğim şudur: yukarıda belirttiğim hususlar karşısında sözlerimi, hissiyet ve görüşümü belirtmek isterim. Şöyle ki Bedrettin Dalan gibi insanların önce vatanımızda sonra İSTEK camiasında sayılarının artmasını temenni etmekteyim.”(Ural Görüşme 5)

Vakıf, Mezarlıklar Müdürlüğünün Perşembe pazarındaki binasının üst katında çalışmaya başlar. İstek Vakfı okulları'nın ilk adımı Çiftehavuzlar'da atılır. Semiha Şakir, kaba inşaat halindeki okula adının verilmesi ve tamamlanması şartı ile Vakfa bağış yapar ve 1985 yılında Semiha Şakir Lisesi inşa edilerek 1985-1986 öğretim yılında eğitime başlanır. Semiha Şakir Lisesi bitince, Vakfın da aynı binaya taşınması uygun görülür. (**Bkz. Resim 15, Semiha Şakir ile**)

Vakfın büyümesi ile merkezi önce Balmumcu'ya, daha sonra Acıbadem'e taşınır. 1996 Yılında Yeditepe Üniversitesi değişik alanlarda eğitime başlar. Vakıf Milenyuma Kayışdağı'nda Yeditepe Üniversitesinin 26 Ağustos Yerleşimini tamamlaması ve eğitime başlaması ile ilk adımı atar.

7.3. Vakıf Okullarının Gelişim Aşamaları

İlk Kor Göztepe – Çiftehavuzlar'da yakılır. 1985 yılında Semiha Şakir Lisesi inşa edilerek 1985 - 1986 öğretim yılında eğitime başlanır. Sonra sırası ile;

Büyükkada'da Cemil Fahri Aral tarafından eşi Beyhan Aral anısına yaptırılmaya başlanan Beyhan Aral Lisesi tamamlanarak, 1985-1986 öğretim yılında,

Üsküdar - Burhaniye Mahallesi'nde Belde Lisesi 1986-1987 öğretim yılında.

Florya - Şenlik Mahallesi'nde Bilge Kağan Lisesi 1986-1987 öğretim yılında,

Gazi Osman Paşa - 50. yıl Mahallesi'nde Kaşgarlı Mahmut Lisesi 1987 - 1988 öğretim yılında,

Sarıyer - Tarabya'da Kemal Atatürk Lisesi 1987-1988 öğretim yılında,

Kartal - Rahmanlar Mahallesi'nde Uluğbey Lisesi 1987-1988 öğretim yılında,

Kadıköy - Acıbadem'de Acıbadem Lisesi, Acıbadem İlkokulu ve Acıbadem Anaokulu 1989-1990 öğretim yılında,

Beşiktaş Balmumcu'da Atanur Oğuz Lisesi 1989-1990 öğretim yılında,

Büyükkada'da Beyhan Aral Fen Lisesi 1993-1994 öğretim yılında,

Bilge Kağan İlköğretim Okulu, Kemal Atatürk Güzel Sanatlar Lisesi, Belde Güzel Sanatlar Lisesi 1996-1997 öğretim yılında,

Atanur Oğuz İlköğretim Okulu, Barış İlköğretim Okulu, Belde İlköğretim Okulu, Kaşgarlı Mahmut İlköğretim Okulu, Kemal Atatürk İlköğretim Okulu ve Uluğ Bey İlköğretim Okulu 1997-1998 öğretim yılında,

Kemal Atatürk Anaokulu ve Uluğbey Anaokulu 1998-1999 öğretim yılında,

Barış Anaokulu 1999-2000 öğretim yılında, eğitim ve öğretime açılır.

Belde Anaokulu 2000-2001 öğretim yılında, eğitim ve öğretime açılır.

Atanur Oğuz Anaokulu 2001-2002 öğretim yılında, eğitim ve öğretime açılır.

Kaşgarlı Mahmut Anaokulu 2001-2002 öğretim yılında, eğitim ve öğretime açılır.

Beykoz Konakları Anaokulu 2001-2002 öğretim yılında, eğitim ve öğretime açılır.

Bu gelişim hep sürecektir. Nitekim 2001-2002 eğitim yılında iki Fen Lisesi ve Eğitim Fakültesinin açılması planlanmıştır. Vakıf Resmi Senedinin 16'ncı maddesi hükmü uyarınca da tüm mal varlığının tek varisi Milli Eğitim Bakanlığıdır.

7.4.İstek Vakfı İlkeleri

Atatürkçü düşüncenin, Türk toplumu için tek alternatif ve tükenmeyecek umut kaynağı olduğuna inanan İSTEK(İstanbul Eğitim ve Kültür Vakfı), ilkelerini de büyük düşüncelerden alır. Vakıf, ulusal kültürümüzü Atatürkçü düşüncenin ışığında sunarak, öğrencilerini aşağıdaki ilkeler doğrultusunda eğitir:

Yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmak,

İnsan ve vatandaşlık haklarına saygılı olmak,

Barıştan yana olmak,

Çevreyi koruma konusunda duyarlı olmak,

Gerçekçi olmak,

Araştırmacı, bilimsel ve düşünce sahibi olmak,

Girişimci olmak,

Çok yönlü olmak,

Sanatsal beğeni ve estetik anlayış sahibi olmak,

Öğrenimin daha sonraki aşamalarında ve meslek seçiminde gerekli olacak bilgi ve beceri ile donanmak,

Kendisiyle barışık, üretken ve uyumlu bir kişilik sahibi olmak.

7.5. Vakıf Okullarının Hedefleri

Mütevelli Heyeti Üyesi Sayın TURGUT, İstek Vakfı okullarının hedeflerini şu şekilde açıklar:

“İstek Vakfı okulları, geleceğimizin teminatı çocuklarımızı Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda şahsiyetli, kendini ifade edebilen, haklarını savunup koruyan, kültürüne saygılı ve yaşatacak, dünya ile entegre olmuş, hızlı gelişen teknolojiye ayak uydurabilen bireyler olarak yetiştirmek için kurulmuştur. Tüm Türk halkına eğitim alanında hizmet etmektedir.”(Turgut Görüşme 6)

İstek Vakfı Okullarının hedeflerini, Dalan bir röportajında şöyle anlatır:

“Atatürk’ün Türkiye’ye getirmek istediği çağdaş uygarlık seviyesine çıkmak için bütün vasıtaları kullanmak ve ülke insanlarını Atatürk’ün istediği yönde ilerletmek. Tabi bunu böyle söylediğimizde başta eğitim önemlidir ve Eğitimin ana amacında kişiye kimlik kazandırmaktır. Kimliksiz,kendine güvenmeyen,ezik,edilgen bir insanın ne kadar bilgisi olursa olsun, o bilgiyi hayata geçirecek kadar cesareti olmaz...Önemli olan o bilgiyi kullanmak ve üretim yapmaktır. Bunu pazara çıkarmadığın zaman refah ve zenginlikle gelmez. İşte Türkiye’nin bence en büyük sorunu budur. Bilgiye ulaşmış ama bunu kullanmayı bilmeyen insanlar yetiştiriliyor. Özellikle yabancılarla karşılaştıkları zaman, diyaloga 1-0 mağlup başlıyorlar. Gidişat da haliyle mağlubiyet oluyor. Bu gerçekler doğrultusunda, bizim bu vakıf okulları olarak temel hedefimiz bilgiye ulaşmış ya da bilgiye ulaşan yolları çok iyi bilen, ezberci olmayan, üretken, girişimci ve dünyanın her yerinde Türk olduğunun farkında olan insanlar yetiştirmek.” (Giray,2006)

Hedeflere ulaşma noktasını ise Dalan, Yeditepe Üniversitesi Haber Dergisinde şöyle dile getirir:

“İSTEK Vakfı, kendi kurulmuş amaçlarını inatla takip ediyor. Amaçlarına bir anlamda ulaştı ama bir anlamda da ulaşmadı. Çünkü İSTEK Vakfının Türkiye’de eğittiği çocukların toplamı 15 bin mezundur. Ama Türkiye’de 15 bin mezun Türk toplumunun genelinde denizde bir damla. Biz burada İSTEK Vakfını kurarak ülke genelinde bir örnek teşkil etmeye çalıştık. Maalesef bu örnek olma hadisesi, Türkiye tarafından yeteri kadar değerlendirilemedi. Değerlendirilse idi, İSTEK Vakfı amaçlarına ulaşmış olurdu. İSTEK Vakfı kendi dar çerçevesinde amaçlarına ulaştı ama ulusal anlamda ulaşamadı” (Y.H.D,2006)

8. BEDRETTİN DALAN ve YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

8.1. Üniversitenin Kuruluş Amacı

Üniversitemiz, Türkiye'nin birçok alanda öncüleri olan seçkin, başarılı, uzman akademik ve yönetsel kadroları ile Atatürkçü düşüncelerin ışığında, onun ilke ve inkılaplarına tam bağlı laik, çağdaş, araştırmacı ve yenilikçi, temel kültür konularına ve teknolojiye hakim, dünya kültürüne erişmiş, kendi özbenliğini güçlendirmiş gençler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

8.2. Üniversitenin Kuruluş Dönemi

Üniversitemiz, İstanbul Eğitim ve Kültür (İSTEK) Vakfı tarafından 4142 sayılı Yasa ile 1996 yılında kurulan Yüksek Öğretim Yasası çerçevesinde kamu tüzel kişiliği, mali ve idari özerkliği olan bir vakıf üniversitesidir. Kurucusu Bedrettin Dalan'dır. Yeditepe Üniversitesi, çağdaş eğitim program ve uygulamalarıyla bilgi çağına dönük bir eğitim yapmaktadır. Üniversitemizin ana yerleşimi "26 Ağustos Yerleşimi"adını taşımaktadır. Dış Hekimliği Fakültesi dışındaki tüm lisans ve yüksek lisans eğitimi 2000/2001 Akademik yılından beri 26 Ağustos Yerleşiminde yapılmaktadır. Dış Hekimliği Fakültesi ve Uygulamalı Hastahanesi Göztepe'de, Bağdat Caddesi üzerinde bulunan binasında eğitim vermektedir. Tıp Fakültesi hastahanesi ise E-5 Karayolunun üzerinde Bostancı'da 2005-2006 Akademik yılında hizmete girmiştir. Üniversitemizin 26 Ağustos Yerleşimi, İstanbul'un Anadolu yakasında Kayışdağı'nın eteklerinde kendine özgü mimarisi ile 125 bin metre karelik bir alana yerleşmiştir. Ziyarete gelenleri adeta büyüleyen 26 Ağustos Yerleşiminin mimari konsepti, Üniversitemizin kurucusu Bedrettin Dalan'a aittir. Selçuklu mimarisinden esinlenerek yapılan 26 Ağustos Yerleşimi'nde herbiri 5-8 katlı bina ve bu binaları çevreleyen iki ayrı öğrenci oteli bulunmaktadır. Binaların içine, yüksekliği 22 metreye ulaşan büyük kapılardan girilmekte; bol ışıklı avluları ile tipik Selçuklu mimarisinden günümüze aktarılan modern yapı özelliğini

taşımaktadır. Binaların dış yüzü, Anadolu'dan getirilen doğal taşlarla kaplıdır. Üniversitenin sembolü, Selçuklu mimarisine özgü, kadın ve erkeği temsil eden çift başlı kartaldır. Bu sembolü, Yerleşimin ana giriş kapısında ve binaların çeşitli yerlerinde görebilirsiniz. 26 Ağustos adı ise Türk tarihinin önemli olaylarının olduğu tarihtir.

Yeditepe Üniversitesi Rektörü Sayın SERPİL, kendisiyle yaptığım görüşmede Üniversitenin kuruluşunu ve Dalan'ı yıllar öncesinden tanıdığı için bu konuyla ilgili bir anılarını şöyle anlatır:

“Sayın Bedrettin Dalan’la 1996 yılında tanıştım. Marmara Üniversitesinde görev yapıyordum. Emekli olduktan sonra Sayın Dalan’ın isteği ile buraya geldim. Kendisi ile pek bir arada olmasak ta, Marmara Üniversitesinde derslere girerken tanışmıştık. Orada da iyi bir hocaydı.

Çocukları çok sever, özellikle 5, 6 , 7 yaşındaki kız çocuklarını çok sever. Gençlerle nasıl anlaşığı konusuna gelince, zaten onun hızına ulaşmak mümkün değildir. Kendisi zaten gençtir. Gençlerin eğitimi konusunda ileriye dönük hayalleri vardır. Gen teknolojisi ve tıp ile ilgili hayalleri vardır.

Üniversite büyük bir gelişme göstermekte yabancı öğrencilerimizin sayıları gittikçe artmaktadır.10 yıl sonra öğrencilerimizin yarısı Türk yarısı yabancı olacaktır.

Üniversitenin kuruluşunu gelince; Acıbadem lisesi'nin üstüne 2 kat çıkılmış Kartal'da Lise'nin üst katı üniversite olarak açılmış. Ek kontenjandan aldığımız hocalarımız var. Oradan, buradan topluyoruz hocaları.

Yeni açıldığında bu durum da. Enteresan bir anımı anlatayım size;

Bir gün oturuyoruz, beraber. Saat 9-00 – 9-30 civarı. Karşılıklı sohbet ediyoruz.

Ben dedim ki;

“-Şimdi de gelse de burslu öğrenci alsak üniversiteye. İhtiyacı olan, iyi bir Eğitimi olan. Mesela Hakkari Yüksekova’dan biri gelse almaz mıyız?”

“-Tabi ki alırız”. Dedi O sırada sekreteri Saadet hanım içeri girdi.

“-Bir öğrenci sizinle görüşmek istiyor efendim” dedi.”-Üniversite yi kazanmış fakat durumu zayıfmuş”.

“-Al içeri”

“-Nereden geldin?” Dedi

“-Hakkari Yüksekova’dan. Burs istiyorum,” dedi

Bu öğrencimiz Niyazi Kına’dır. Bu enteresan bir anı olarak hatırladığım bir kişi. Daha sonra bu öğrenci Üniversiteyi okudu. İki master bitirdi. Askerliğini yaptı. Şuan da burslu çocuklara üniversitede Les sınavı kursları veriyor.” (Serpil Görüşme 3)

Sayın SERPİL, Dalan’ın en büyük yeteneklerinden birini şöyle dile getirir.

“Siyaset onun işi değil, fakat Maliyet düşürmek, mühendislik unsurlarını kullanarak, pazarlık yaparak maliyetleri asgariye indirmek ve kaliteli iş yapmak onun en büyük yeteneğidir. Türkiye’de bu onun rakibi yoktur.” (Serpil Görüşme 3)

Tarih bilgisini mühendislikle birleştirerek olaylar ve sonuçlarına çok kolay ulaşmanın yine Dalan’a ait özelliklerden birisi olduğunu şu şekilde belirtir:

“Tarihsel bilgisi çok etkileyici ve geniştir. Bu bilgiyi günümüzde de inceleyerek tarihsel maliyetlerle ilgili indirgemeyi tarihte de kullanmaktadır. Yani mühendisliği tarihe uyguluyor.” (Serpil Görüşme 3)

8.3. Üniversitenin Gelişim Aşamaları

Üniversite Rektör yardımcısı ve Okuldaki öğrencilerin annesi Sayın OĞUZ, varmak istedikleri noktayı ve Dalan'ın Eğitim Yöneticiliğini kendisi ile yaptığım görüşmede şöyle anlatır:

“Başkanın ve Rektörümüz Prof. Dr. Ahmet Sepil'in beni Yeditepe Üniversitesi yönetiminde ısrarla görmek istemeleri sonucu, 2000 Ağustos ayında kampüse geçilirken emekliliğime hak kazanmadan 16 Ağustos 2000 itibariyle Yeditepe Üniversitesi'ne öğrenci dekanı olarak geçtim. Daha sonra da rektör yardımcısı oldum. Başkanın deyimiyle öğrencilerin okuldaki anneleri benim. Başkanla her karşılaşmamızda otururken, yemek yerken, hep birlikte yeni şeyler öğreniyorum. Gözlemleri çok kuvvetli. Problemleri doğru biçimde çözüme çok çabuk ulaşıyor.

Çok okumak, hızlı düşünmek, tecrübeli olmak, hafızasının iyi olması, en başta zeki olması ve etrafında sürekli değişik insanlarla görüşmesi, her kesimden insanlarla sürekli oturup konuşup diyalog içinde olmasına bağlıyorum.

Eğitim Felsefesi; Atatürkçü, çağdaş, ülke çıkarlarını koruyan ve olayları sorgulayan gençler yetiştirmek. Ezberci olmayan olayları araştırıp, sorgulayan gençlerin yetiştirilmesi ve bu ülkeye yararlı insanlar olarak geleceğe hazırlanmak. Dünya ile yarışan bir ülke haline Türkiye'yi getirmek.” (Oğuz Görüşme 11)

Yeditepe Üniversitesinin vizyonunu ,Sayın OĞUZ kısaca şöyle açıklar:

“Üniversitesinin vizyonu; kendini geliştiren, Dünya ile yarışçı, yeniliklere açık, araştırmacı, çağdaş gençler yetiştirmek. Ve onlara gerekli olan altyapıyı öğretim üyeleri ve teknolojik altyapıyı sağlamaktadır. Bir işte başarılı olmak için; o işi sevmek gerekir. Yaptığınız işi severek yaparsanız, daha kolay yapar, başarılı olursunuz.” (Oğuz Görüşme 11)

Dalan'ın eğitimdeki başarısının nedenini ise şöyle açıklar:

“Başkanda yaptığı her işi severek yapıyor. Üstelik gençleri ve insanları, çocukları daha da çok seviyor. Ondan Üniversitemiz başarıya koşuyor.

Yönetici olarak; onun havasının nasıl olduğunu hemen anlarım. Bir kere çok cesur ve cesaretli bir yönetici.

Hem yönetici, hem eğitici, hem de siyasetçidir. Siyasetten hiçbir zaman kopmamış ve yakından takip etmiştir. Kişilerin kendisine anlatım ve konuşması tarzı çok önemlidir.”
(Oğuz Görüşme 11)

Yeditepe Üniversitesinde lisans eğitimi 2004-2005 eğitim yılında 11 fakülte, 1 Yabancı Diller Yüksekokulu, 1 Meslek Yüksekokulu’nda 54 değişik programda yürümektedir. Yüksek lisans düzeyinde ise Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri, Eğitim Bilimleri, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ve Sağlık Bilimleri alanında eğitim vermektedir. Lisans ve önlisans eğitimleri, Kayışdağı’nda 26 Ağustos Yerleşiminde, Göztepe’de Diş Hekimliği Fakültesi ve Uygulamalı Hastanesinde, lisansüstü eğitimi ise Kayışdağı 26 Ağustos Yerleşimi ve Göztepe Yerleşimi’nde yapılmaktadır. Üniversitede aşağıda sıralanan bölümler yer almaktadır:

Bölümler

Diş Hekimliği Fakültesi

- Diş Hekimliği

Eczacılık Fakültesi

- Eczacılık

Eğitim Fakültesi

- İngilizce Öğretmenliği Bölümü
- Matematik Öğretmenliği Bölümü
- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü
- Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü

Fen Edebiyat Fakültesi

- Antropoloji Bölümü
- Felsefe Bölümü

- Fizik Bölümü
- İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
- Matematik Bölümü
- Psikoloji Bölümü
- Tarih Bölümü
- Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Güzel Sanatlar Fakültesi

- Endüstri Tasarımı Bölümü
- Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
- Grafik Sanatlar Bölümü
- İç Mimarlık Bölümü
- Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü
- Peyzaj Mimarlığı Bölümü
- Plastik Sanatlar Bölümü
- Sanat ve Tasarım Bölümü
- Sanat Yönetimi Bölümü
- Tiyatro Bölümü

Hukuk Fakültesi

- Hukuk Bölümü

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

- İktisat Bölümü
- İşletme Bölümü
- İşletme Bölümü (Almanca) / (Deutsch)
- İşletme Enformatiği Bölümü (Almanca)
- Kamu Yönetimi Bölümü
- Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü (Fransızca)
- Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü (İngilizce)

İletişim Fakültesi

- Gazetecilik Bölümü
- Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
- Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

- Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü
- Reklamcılık Tasarımı ve İletişimi Bölümü

Mühendislik - Mimarlık Fakültesi

- Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
- Biomedikal Mühendisliği Bölümü
- Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü
- Genetik ve Biyomühendislik Bölümü
- Kimya Mühendisliği Bölümü
- Makine Mühendisliği Bölümü
- Mimarlık Bölümü
- Sistem Mühendisliği Bölümü

Tıp Fakültesi

- Tıp

Ticari Bilimler Fakültesi

- Bankacılık Ve Sigortacılık Bölümü
- Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri
- Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü
- Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık Bölümü
- Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü

Yabancı Diller Yüksekokulu

- Mütercim-Tercümanlık Bölümü

Meslek Yüksekokulu

8.4. Üniversitenin Bugünkü Durumu ve Hedefleri

Bedrettin DALAN, Yeditepe Üniversitesinin hedefini kısaca şöyle özetler:

“Üniversitemizde öğrencilerimizi çağdaş bir yaklaşımla eğitebilmek, sürekli değişmekte olan çevremizde ve iş hayatında başarılı olabilmek için gerekli tüm yetenekleri kazandırmak hedef alınmıştır. İngilizce en yeni bilgisayar uygulamaları ve İnternet iletişimi ile öğrenmenin yanı sıra akademik dünyanın ve iş dünyasının uzman profesyonellerinden gerekli tüm bilgi ve yetiyi kazanacaklardır.

Mezunlarımız sadece Türkiye'nin değil dünyanın her yerinde aranan profesyoneller olacaklar ve ülkemizi 21. yüzyılda en iyi şekilde temsil edeceklerdir.

Gelişme ve refaha ulaşmakta ulusumuzun yüce önderi Atatürk'ün ilkeleri ve bilimin aydınlatıcı ışığının en etkili yol olduğu unutulmamalıdır.”(Y.H.D, 2003)

Dalan, yaşam felsefesini, başarıya giden yolları ve bundan sonra ki hedeflerini shopvizyon dergisinde yer alan röportajında şöyle noktalar:

“Kesinlikle çok hayallerim var. Çünkü hedefe ulaştım diyen insan ölümü çağırır. Ben bitik bir insan değilim. Daha hayatımın yarısında hissediyorum kendimi ki asıl yapacaklarım bundan sonrası için. Şu ana kadar hep bilgi birikimi yaptım. Bu bilgi birikimimi artık geriye kalan ömrümün yarısında doğru ve yararlı bir şekilde üretime geçireceğim. Bakın Yahya Kemal BEYATLI diyor ki: ‘Yürü hür maviliğin müsaade ettiği son hadde kadar, insan alemde hayal ettiği müddetçe yaşar.’ Demek ki hayal biterse, hayat da biter.”

Başarılı oldum diyebilmek için daha hayallerimin yüzde seksenini tamamlamış olmam gerekir. Ben başarı yolunda giden bir insanım” (Giray,2007)

KAYNAKÇA

Altunışık, R.,Coşkun, R.,Bayraktroğlu, S.,Yıldırım,E., 2004, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, Sakarya

Aydın, M., 2000, **Çağdaş Eğitim Denetimi**, Hatipoğlu Basımevi, Ankara.

Aytürk, N., 1999, **Yönetim Sanatı**, Emel Matbaacılık, Ankara

.....1923, **Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri -II**

Baransel, A., 1979, **Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi**, 2.Baskı, İşletme, İktisat Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Barutçugil, İ., 2002, **Bilgi Yönetimi**, Kariyer Yayınları,İstanbul.

Başaran, İ.E., 1983, **Eğitim Yönetimi**, Gül Yayını, Ankara.

Başaran, İ.E., 1985, “**Örgütlerde İş Gören Hizmetlerinin Yönetimi**”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları, No:139, Ankara.

Başaran, İ., E., 2004, **Yönetimde İnsan İlişkileri**, 3. Baskı, Nobel Basımevi, Ankara

Başaran, İ., E., 1994, **Türkiye Eğitim Sistemi**, 2. Baskı, Nobel Basımevi, Ankara.

Başaran, İ. E., 2000, **Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul** , 4.Basım, Ankara

Baysal,A.C.,1987, **Davranış Bilimleri**,İ.Ü.İşletme Fakültesi,İstanbul.

Bayrak, M.O., t.y. **İstanbul Tarihi**, İnkılap Kitabevi Yayın San.A.Ş.

Bennis, W., and Nanus, B., 1985 **Leaders**, Herper&Row Inc., New York.

Bolat Ü., 1999, **Bedrettin Dalan, Türkiye’de Eğitim ve Gençlik**, İstanbul

Bolat, Ü., 1998, **Bedrettin DALAN, Türkiye’de Siyasal Kilitlenme ve Çıkış Yolları**, Televizyon Konuşmaları, İstanbul.

Bolat Ü., 1998, **Bedrettin Dalan, Türkiye’de İrtica Ve Cemaat Kuşatmasında Eğitim**, İstanbul

Bolat Ü., 1999, **Bedrettin Dalan Türkiye’ye Uzanan Eller**, Televizyon Konuşmaları İstanbul..

Büyük Kulüp Dergisi,17 Ekim 2006

Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu, 1985

Ceylan, A., 1997, “**Liderliğe Kurumsal Yaklaşımlar**” Deniz Harp Okulu 21.Yüzyılda Liderlik Sempozyumu, 5-6 Haziran, İstanbul.

Çelik, V., 2003, **Eğitimsel Liderlik**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Cumhuriyet Gazetesi, 1984

Dalan,B.(t.y).**Dünya’da Dalan** Yayınlanmamış Çalışma.

Doğan, E., 2002, **Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi**, Academyplus Publishing

Dorsay,A., 1989, **Cumhuriyet Gazetesi**..

Eren,B., 2006,Alem Dergisi

Eren, E. 1996, **Yönetim ve Organizasyon**, Beta Basım, İstanbul.

Eren, E., 2004, **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, Beta Basım.

Erden, M., Akman, Y., 1996, **Eğitim Psikolojisi**, Arkadaş Yayınları, Ankara.

Eryılmaz, B., 2005, **Kamu Yönetimi**,Erkam Matbaası,İstanbul.

Forbes Dergisi, Türkiye, Kasım, 2006

Giray.D.,2006, **Portreler**,Shopvizyon, İstanbul.

Hızlan,D., 2004,Hürriyet Gazetesi.

Karataş,S. 2006, **Türkiye'ye Uzanan Eller**,Gözcü Gazetesi

Karip, E., 1998, **Dönüşümsel Liderlik**, Eğitim Yönetimi Dergisi, 4(16), 443-446

Koçel, T., 1989, **İşletme Yöneticiliği**, Beta Yayınevi, İstanbul.

Milli Eğitim Temel Kanunu, 24 Haziran 1973, **Kanun No:1739**,Kabul Tarihi: 14/6/1973
Sayı:14574, Resmi Gazete, Ankara

Özden, Y., 1999, **Eğitimde Dönüşüm, Eğitimde Yeni Değerler**, Pegem A Yayıncılık,
2.Baskı, Ankara.

Özer,E., 2002, **Biyotek**,Biyoteknoloji Basın, Yayın ltd.ş., İstanbul

Redhouse Sözlüğü, 1997, Redhouse Yayınevi, İstanbul.

Sabuncuoğlus, Z., 2005, **İnsan Kaynakları Yönetimi** ,Uygulamalı Alfa Aktuel Basım
Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Bursa

- Shackleton, Viv. 1995, **Business Leadership**, Roudlege Company, New York
- Sönmez, Ş., 1996, **Eğitim ve Siyasette Hasan Ali Yücel**, Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Tekin, H., 1982, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Mezen Yayınları, Ankara.
- Turgut, M.F., 1982, **Program Değerlendirme, Cumhuriyet Döneminde Eğitim**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul
- Türkoğlu, A., 1983, **Fransa, İsveç ve Romanya Eğitim Sistemleri: Karşılaştırmalı Bir Araştırma**, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Varış, F., 1988, **Eğitim Bilimine Giriş**, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 159, Ankara
- VİE Harvard Business Rew,2001, **Örgütsel Öğre**
- Yalçın, S., 1999, **Personel Yönetimi**, 6.Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul.
- Yeditepe Haber Dergisi ,Mayıs-Ağustos, 2005
- Yeditepe Üniv. İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım PR&P dergisi, Aralık 2000
- Yeditepe Üniversitesi Haber Dergisi,Nisan-Haziran,2003
- Yeditepe Haber, 2006,Mart.
- Yeşilyaprak, B., 2005, **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**,Dokuzuncu Baskı, Pegem Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H., 1993, **Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayınevi, Ankara

.

İnternet Kaynakları

<http://stu.inonu.edu.tr/~e040040002/ramazan-zulfiye.htm>

<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/144/ozturk.htm>

Kadak, Ş. www.Sabah.com.tr,27.01.2005

http://www.yeditepehastanesi.com.tr/misyon_vizyon.asp

www.haberler.com/istek-vakfi-nin-22-kurulus-yil-donumu-haberi.

Görüşmeler

Görüşme 1 (İstek Vakfı Mütevelli Heyeti Bşk. Bedrettin DALAN, görüşme Meral ŞEN, Yeditepe Üniversitesi Rektörlük Binası, Kasım 2006)

Görüşme 2 (İstek Vakfı Mütevelli Heyeti Bşk Bedrettin Dalan, görüşme Meral ŞEN, Yeditepe Üniversitesi Rektörlük Binası, Aralık 2006)

Görüşme 3 (Yeditepe Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Ahmet SERPİL, görüşme Meral ŞEN, Yeditepe Üniversitesi Rektörlük Binası Aralık-2006)

Görüşme 4 (Gümüşsuyu Şirketi Patronu Necmettin Öztemir, görüşme Meral ŞEN, Gümüşsuyu Şirketi, Aralık 2006)

Görüşme 5 (İstek Vakfı Genel Md. İlder URAL, görüşme Meral ŞEN,16 Ocak 2007)

Görüşme 6 (Vakıf Genel Kurul Üyesi, Denetçisi, Kurucu Temsilcisi, Hukuk Müşaviri, Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi Av.Ülker TURGUT, görüşme Meral ŞEN, İstek Vakfı Binası,16/Ocak/2007)

Görüşme 7 (Eski Cumhurbaşkanı, Em. Org. Kenan EVREN, telefon görüşmesi Meral ŞEN, 01/Aralık/2006)

Görüşme 8 (Em.Zabıta Md. İsmet Sİlahçı, görüşme Meral ŞEN, Yeditepe Üniversitesi Mühendislik Bölümü Binası. Aralık/2006)

Görüşme 9 (Em.Orgeneral Edip BAŞER,görüşme Meral ŞEN, Atatürk ve İnkılap Tarihi Bl.Bşk.lığı,Aralık-2006)

Görüşme 10 (Eski sekreter Sevgi BERKİ, görüşme Meral ŞEN, Rektörlük Binası, Aralık-2006)

Görüşme 11 (Yeditepe Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Sedefhan OĞUZ, görüşme Meral ŞEN, Rektörlük Binası, Ocak-2007)

Görüşme 12 (Koruması Coşkun UMUR, görüşme Meral ŞEN, Yeditepe Üniversitesi Güvenlik Bşk.lığı, Kasım/2006)

Görüşme 13 (Sesar Başkanı İsmail YILDIZ, görüşme Meral ŞEN, Vakıf Binası, 20/Aralık/2006)

EKLER

EK 1- İstanbul Sular İdaresi

EK 2- Yeditepe Üniversitesi

EK 3- Resimler

EK 4- Dünya'da Dalan

EK 5- Özgeçmiş

EK 1.

2. İSTANBUL SULAR İDARESİNİN GÖREV ALANLARININ CENİŞLETİLMESİ:

Resmi Gazetenin 11 Aralık 1980 gün ve 17187 sayılı nüshasında yayımlanan 34 sayılı Milli Güvenlik Konseyi Kararına dayalı 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının 9 Şubat 1981 gün ve 57 sayılı bildirisi gereği 24 çevre belediyesi 16 şubat 1981 tarihinden itibaren İstanbul Belediyesine bağlanmış ve istanbul Belediye Başkanlığı'nın 13.2.1981 gün ve 26 numaralı bildirisi ile de bağlanan çevre belediyelerinin su hizmetleri 16.2.1981 tarihinden itibaren İstanbul Sular idaresi Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 11 Mart 1981 gün ve Genel Sekreterlik 7130-304-81 sayılı Emri ile 22 köy de istanbul Belediyesi ne bağlanarak bu köylerdeki su üniteleri de Sular idaresi Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.(İ.B.B faaliyet raporu)

3- İSKİ'NİN KURULUŞU

Yukarıda bahsedilen kararlar gereğince İstanbul Belediyesine katılan çevre Belediyeler ve köylerin kanalizasyon tesisleri de Belediye Mecraları Müdürlüğüne devredilmişti. Su ve Kanalizasyon hizmetlerinin tek elden yürütülmesini teminen 23.11.1981 gün 17523 sayılı Resmi gazetede yayınlanan 2560 sayılı yasa ile istanbul su ve Kanalizasyon idaresi (İSKİ) Genel Müdürlüğü (İstanbul Sular İdares ile Belediye Mecralar Müdürlüğünün birleştirilmesiyle)İstanbul Valiliği denetiminde olmak üzere kurulmuştu.

Bilâhare 1.6.1984 gün ve 3009 sayılı yasa ile, İstanbul Büyük şehir Belediyesinin Su ve Kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İSKİ-İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlanarak gerçek hüviyetini almış ve İstanbul halkına verdiği hizmeti geliştirmek üzere faaliyetlerini hızlandırmıştır. 21.6.1983 gün ve 6760 sayılı kararname ile Kocaeli iline bağlı Gebze ve Darıca Belediyeleri su ve Kanar hizmetleri de İSKİ'ye bağlanmıştır. İSKİ'nin ana görevleri şu şekilde tarif edilmiştir:

-içme, kullanma ve sanayi suyu ihtiyaçlarını her türlü yeraltı ve yerüstü kaynaklardan sağlamak ve dağıtmak.

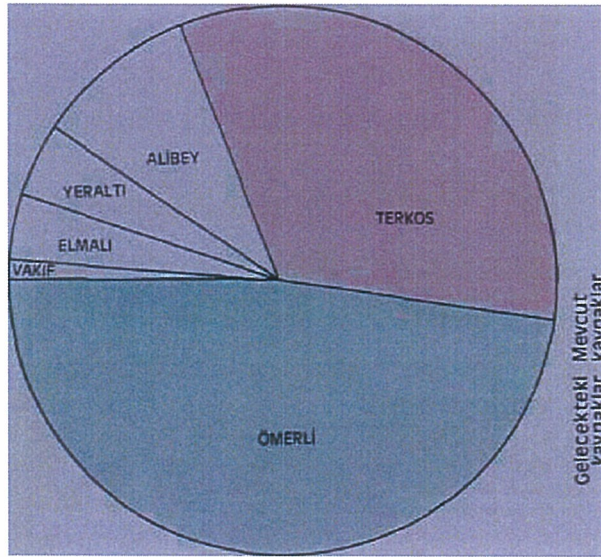
-Kullanılmış sular ile yağmur sularını toplamak, uzaklaştırmak ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırmak.

-Su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve sanayi atıkları ile kirletilmesini önlemek.

-Kaynaklarda suların azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek.

-Bu görevleri yerine getirmek için her türlü teknik, idari, hukuki tedbiri almak.
(İ.B.B faaliyet raporu)

SU KAYNAKLARI

MEVCUT VE MÜSTAKBEL SU KAYNAKLARI				
Kaynak Adı	Emnivetli verim			
	198	198	198	198
Terkos Gölü Alibey Barajı vakıf Bentleri	329	329	329	329
Yeraltı Suyu Elmalı Barajı Ömerli Barajı	107	107	107	107
	13	13	13	13
Büyükçekmece B. Darlık Barajı Küçük Çekmece B. İsaköy Barajı		274	274	274
			274	274
TOPLAM	1	1	1	2
	028	302	576	357
1985e göre artış yüzdesi		27	53	129

EK 2.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

• Diş Hekimliği Fakültesi

“1999 yılında... Şu anda Diş Hekimliği Fakültemiz, Dünya Diş Hekimliği Komitesi içinde ayrıcalığı olan ve çok tanınan, Avrupa ve Amerika'nın gözdesi haline gelmiş bir eğitim kurumu. Tabii oranın 6-7 senelik bir geçmişi var; buranın ise daha üç aylık bir geçmişi bulunuyor. Ama şunu söylemeliyim ki, 4-5 sene sonra bu hastane dünyanın gözbebeği, tıpkı Diş Hekimliği Hastanesi gibi tanınmış olacak. Ben de zaten elimden geleni yapacağım. Yurtdışından buraya gelen yabancı doktorlar, bilimadamları mest olup gidiyorlar. Türker Bey'in Hollandalı profesör bir misafiri gezdi burayı. "Uçakta dönüşte hep, acaba Avrupa'da bu standartta başka bir hastane var mı diye düşündüm" diyor. Mektup yazmış Türkiye Bey'e ve "Gördüklerimi Hollanda'da meslektaşlarımıza anlattım; 'Ben Türkiye'ye hiç gitmemiştim, Diş Hekimliği Hastanesi'ni teftiş için gittim ve kendi kendime dedim ki, Hollanda'da böyle bir diş hekimliği hastanesi yok. Avrupa'da gezdiğim, teftiş ettiğim yerlerde de böyle bir diş hekimliği fakültesi yok. Sonra bir Mütevelli Başkan'yla tanıştırdılar beni. O da bana, yeni yaptığı bir hastaneyi gezdirdi iki saat boyunca; iyice şaşırdım. Bana iki şaşkınlık yaşattığınız için Mütevelli Başkan'na teşekkürlerimi iletir misin" demiş... Bunu Avrupalı bir tıp profesörü söylüyor ve Avrupa'nın bu tarzı çok hoş. Hakkı teslim ediyor ve hakkı teslim ettiği anda da, "Ben de böyle yapmalıyım" diye düşünüyor. Yani kötümek yerine, değeri takdir ediyor. Bizim Avrupalılar'dan örnek almamız gereken en önemli şey, bu düşünce tarzları. Ben de aslında o profesöre içimden teşekkür ediyorum; böyle bir düşünce tarzına sahip olduğu için.”

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ HASTANESİ

Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Hazırlıkları uzun zamandan beri süregelen Yeditepe Üniversitesi Hastanesinin açılışı, 26 Ağustos 2005 tarihinde Yeditepe Üniversitesi 26 Ağustos yerleşiminde bulunan Rektörlük binasında İnan Kıraç Salonunda, geniş bir davetli kitlesinin katılımı ile yapıldı. Anadolu yakasında Kozyatağı'nda Devlet Yolu Ankara Caddesinde 102/104 numarada açılan Hastanenin açılış konuşmaları 26 Ağustos Yerleşiminde, Üniversitenin kuruluş yıldönümünde yapıldı. Böylece bir günde iki Önemli olayın kutlaması ve açılışı yapılmış oldu.

Açılış Programında bir konuşma yapan Yeditepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ahmet Serpil,

" ...Yeditepe Üniversitesi 10. yılına girdi. 10. yılına girerken de sadece vakıf üniversiteleri arasında değil, Türk üniversiteleri ve hatta uluslararası üniversiteler arasında yerini aldı. Kurulduğumuz günden beri Tıp Fakültemiz var, fakültemizin işlemesinde bugüne kadar emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Şimdi üniversitemizin öğretim üyeleriyle, öğrencileriyle, herşeyi ile, eğitim sistemiyle iftihar ettiğimiz gurur duyduğumuz üniversitemize şimdi bir de, bir önceki Diş Hekimliği hastanemizin üzerine bir tıp hastanesiyle taçlanması bugün kutladığımız olaydır..." dedi.

Açılışta, Hastanenin kurulmasına baştan beri büyük destek veren Mütevelli Heyet Başkanı Bedrettin Dalan konuşmasına şöyle başladı:

"...Bugün hakikaten çok heyecanlıyım. Heyecanlıyım, çünkü ben her 26 Ağustos'ta çok heyecanlanırım. Biz Avrupalılardan en az 250-300 sene önce üniversite kurmuşuz ve adına Külliye demişiz. O külliyelerde büyük bilim adamları yetiştirmişiz; Uluğ Bey gibi, Farabi gibi, İbni Sina gibi dünya kültürüne medeniyetine büyük katkılar sağlamış Türk bilim adamları yetiştirmişiz. Ne yazık ki zaman içinde bu külliyeler ve medreseler dogmatik hale dönüşmüş bilim ve kültür üretirken sadece dogma ile idare eder hale gelmiş ve onunla paralel olarak da bütün Türk dünyası çöküntüye uğramış; sadece Türk dünyası değil bütün İslam dünyası..."

Dalan konuşmasına, Üniversitenin kuruluş konseptinin doğrudan Türk kültüründen esinlenerek oluşturulduğuna; kullanılan taş, desenine kadar herşeyi ile mimarisinin de tamamen Türk mimarisi olduğuna değindikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

"...inandık, yola çıktık ve bugün geldiğimiz noktada şunu rahatlıkla söyleyebiliyorum ki biz bu Üniversitenin teknolojisini dünyaya satabilir hale geldik, çünkü dünyanın herhangi bir hastanesinde bugün Yeditepe Üniversitesinin ulaştığı teknoloji yok. Bir mühendis olarak söylüyorum aksini ispat edene bu hastaneyi hediye ederim. En basitini söylüyorum bugün dünyanın herhangi bir hastanesinde tüm karyoları, tüm yatakları, tüm şilteleri, tümüyle bir tıbbi alet dezenfekte edilir gibi dezenfekte odasına sokularak fosur fosur yıkanıp her seferinde her hastadan sonra yepyeni konulan bir hastane yok. Amerika'nın herhangi bir hastanesinde yok. Dolayısıyla sadece bir kısmını söyledim, fazla teknolojiye girmek istemiyorum ama birtek şey söylüyorum; bu hastanede hastane mikrobu üreyemez. Gerçekten, üreyemez ki dünyanın en iyi hastanelerinde hastane mikrobu ürüyor ve doktorlar buna karşılık yüksek dozda antibiyotik kullanmak şartıyla hastanenin hatasını telafi etmeye çalışıyorlar ki o yüksek dozlu antibiyotiğin de insan bünyesine ne yaptığını herkes bilir, doktorlar daha iyi bilir.

Deprem konusunda da çok özen gösterdiğini söyleyen Dalan konuşmasını şöyle sürdürdü; *"...Bundan sonra şunu rahatlıkla, bütün dünya için söyleyebilirim ki, dünya hastanecilik teknolojisinde Yeditepe Üniversitesinin öncesi ve sonrası bir milad olarak konuşulacaktır. Tabii ki biz en iyisi olmak için bundan sonra da devam edeceğiz bu yarışa... Bizden sonraki/er belki bizi geçecekler, geçmelerini de tavsiye edeceğiz. Ama biz her zaman o yarışta varolacağız, varolmak da zorundayız..."*

O yarışta varolabilmek için en önemli unsurlardan birisi hızlı koşuşturan, araştıran ve dünyada ben de varım diyen bir ekip oluşturmaktı. Makalesiyle yazısıyla, araştırmasıyla eğitimiyle bu ekibi de önemli ölçüde oluşturduğumuza inanıyorum. Bugün Yeditepe Üniversitesi Hastanesinde herbiri yurt içi, yurt dışı deneyimi olan ve uluslararası saygın dergilerde yayınları bulunan muazzam bir kadro oluşturduk. Tıp kadrosu, doktor kadrosu, hastane kadrosu oluşturduk..." (Yeditepe Haber- Yeditepe Üniversitesi haber dergisi, Mayıs-Ağustos 2005)

Hastane ile ilgili olarak görüşlerini aldığımız Mütevelli Heyet Başkanı Bedrettin Dalan YEDİTEPEHABER e şunları söyledi: *"...Atatürk daha 1930'luyıllarda, tıp daha Türkiye 'de emekleme safhasındayken dahi, 'Beni Türk doktorlarına emanet ediniz' demişti. Ben bu felsefeyle, Bedrettin Dalan olarak şunu söyleyebiliyorum ki, dünyada kendimi de kesinlikle emanet edebileceğim bir Türk üniversite hastanesi kurduk..."*

"Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, konseptiyle dünya hastaneciliğinde gerçekten bir 'Milat' olacak. Bir mühendis ve işin sahibi olarak, kendimi bir hastanın yerine koydum ve 'Nasıl bir hastane isterim?' diye hayalimde bir hastane oluşturdum. Ondan sonra kurduğum hayal hastaneyi realize ettim. Hayal kurmasaydım, bu gerçeğe ulaşamazdım..." Bu sözler, teknolojik donanım açısından dünyanın en gelişmiş hastanesi olarak gösterilen Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ni kuran Yeditepe Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Bedrettin Dalan'a ait...

" Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni, bir eğitim ve araştırma hastanesi olarak kurma zorunluluğu zaten vardı. Uzun müddet devlet hastanelerinde öğrencilerimizin stajlarını yaptırarak ve bu arada da hastane kurulmasıyla ilgili derin bir araştırmaya girdik. Özellikle şahsen ben bu araştırmayı ciddi şekilde yaptım ve hastanelerin Türkiye ve dünyadaki en önemli sorunlarını öğrendim. Bunlardan birisi; dünyadaki bütün hastaneler mikrop üretiyor. Buna Johns Hopkins, Harvard Medical School ve Mayo Klinik de dahil. "Mikrop üretiyor" derken, bu yeni bir mikrop değil; tüm mikroplar "Modifiye Rezistans" kazanmış mikroplar haline dönüşüyorlar ve bu mikrobun adı da "Hastane Mikrobu"... Bu hastane mikrobi normal mikroplardan çok daha fazla dirençli hale geliyor. Tabii bir takım dezenfektanlardan veya antibiyotiklerden kurtulmuş, tam öldürüleni emiş, yaralı bırakılmış; kendini modifiye etmiş ve güçlenmiş. İkincisi de hastanelere giden hastalar, "Ölüm"ü düşünüyorlar ve psikolojik olarak "hastane ve ölüm birdir" korkusu yaşıyorlar. Bu durumda hastane kurucusu ve mühendis olarak şöyle düşündüm: "Bir mühendis olarak öyle bir hastane kurmalıyım ki, hastane mikrobi hastamıza zarar vermesin; mümkün olduğu kadar yüzde sıfır ihtimalle üretilsin. Hastanemize gelen hastaya ölüm korkusu ve hastane korkusu verilmesin."(Yeditepe Haber- Yeditepe Üniversitesi haber dergisi, Mayıs-Ağustos 2005)

YEDİTEPEHABER Dergisinde yer alan diğer açıklamalar da şöyledir:

Başhekim Prof. Dr. Melih Bulut' da Hastane ile ilgili olarak da şu bilgileri verir:

". Hastane tamamen yanmaz, çizilmez ve anti bakteriye! malzeme ile donatıldı. 170 yatak kapasiteli ve 16.500 m2 kapalı alana sahip olan Hastanede, üstün teknolojilerden yararlanarak sunduğu hizmetler 24 saat boyunca aksatmadan devam ettiriliyor.

Hospital Information System (HIS) yazılımı ile, hasta bilgileri hızla toplanıp işlenip tanı ve tedavide kullanılabilir. Tahliller ve filmler gibi tüm sonuçlar bu sistem ile çözülerek her türlü bürokratik işlem ve kağıt dolaşımı en aza indiriliyor, zaman kayıpları ortadan kaldırılıyor.

Hastanede, Acil Bölümünde 1, Kadın Doğum Bölümü'nde 2 ve genel amaçlı olmak üzere 7, toplam 10 ameliyathane bulunuyor. Görüntüleme Merkezi ise, son derece önemli özellikler taşıyor. Multislice CT (çok kesitli bilgisayarlı tomografi) ve 3,0 Tesla MR cihazları şu anda ülkemizde kullanılan tüm teknolojilerden daha üstün özelliklere sahip.

6 servis katı ve 2 VIP katı bulunan Hastanede yatan hastalar için çoğu manzaralı odalar özel olarak tasarlandı. LCD ekranlarda izlenen TV yayınları dahil, her türlü konfor bulunuyor. Türkiye'nin en gelişmiş laboratuvarlarından birine sahibiz. Patoloji bölümümüz dünya standartlarının en üst seviyesinde; parça alındıktan sonra 3-4 saat gibi kısa süre içerisinde kesin teşhis verebiliyor; hastayı ve ailesini perişan eden zaman kaybını önlüyoruz. Radyoloji bölümümüz en son teknoloji ile donatıldı. Böylece incelemelerde çok yüksek hız ve doğruluk paylarını sağladık. 3,0 Tesla MR cihazımız hastamızın rahatça tetkik olmasını sağlayacak ışık ve müzik sistemlerine sahip; artık korkutucu kapalı alanda neredeyse saatlerce kalmanız gerekmeyecek. PET-CX çok kesitli tomografi gibi üstün teknolojik cihazlar sayesinde kanser, kalp, beyin ve sinir sistemi hastalıkları türünden en tehlikeli sorunları çok erken evrelerde saptama olanağımız var..."

Yeditepe Üniversitesi Hastanesi, aynı zamanda Eğitim ve Araştırma Hastanesi olduğu için gerçekleşen ameliyatlar, hem Yeditepe Üniversitesinde, hem de hastanedeki konferans salonunda tele-konferans sistemiyle, öğrenciler tarafından anında izlenebilecek.

Prof. Dr. Bulut hastanenin doktor kadrosu için ise şunları söyledi:

"...Türkiye'de ve dünyada en iyi tıp fakültelerinde eğitimlerini tamamlamış, dünyanın en seçkin hastanelerinde görev almış doktorlar artık Yeditepe Üniversitesi Hastanesinde sorumluluk alıyor. Türk sağlık sektörüne bilgilerini ve deneyimlerini aktarmak için biraraya gelen dünyaca tanınan doktorlar, Türk halkına layık olduğu üstün sağlık hizmetini artık Yeditepe Üniversitesi Hastanesi'nde veriyor. Tıp Fakültemizin Temel Tıp Bilimleri, Üniversitemizin diğer fakülte ve bölümlerinin katkılarıyla bizzat bilgi ve teknoloji üreteceğiz. Yeditepe Üniversitesinin Türkiye 'ye Nobel kazandırmak istencinin her zaman en coşkulu destekçisi olacağız..."

Hastanenin tüm bölümlerinde güncel gelişmeler takip ediliyor; makale saati, seminer, konferans, vakatartışması, cerrahi bilimler arasında toplantılar gibi meslek içi eğitimler gerçekleştiriliyor. Doktorlar, yurtiçi ve yurtdışı kongrelere aktif olarak katılıyor. Ayrıca, Hastane olarak uluslararası kongre ve kurslar düzenlenmeye de başlandı.

Hastanede verilen hizmetler konusunda Prof. Dr. Bulut şunları söyledi:

"...Hastanede bulunan bölümleri sıralarsak: Dahili Tıp Bilimleri; İç Hastalıkları, Endokrinoloji, Gastroenteroloji, Nefroloji Onkoloji, Kardiyoloji Pediatri, Nöroloji, Radyoloji, Acil Tıp, Nükleer Tıp, Dermatoloji, Enfeksiyon Hastalıkları, Göğüs Hastalıkları, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Psikiyatri. Cerrahi Tıp Bilimleri; Genel Cerrahi, Pediatrik Cerrahi, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi, Beyin Cerrahisi, Anesteziyoloji ve Yoğun Bakım, Ortopedi, Üroloji, Kulak-Burun-Boğaz Hastalıkları, Göz Hastalıkları, Kardiyovasküler Cerrahi, Göğüs Cerrahisi, Patoloji. Temel Tıp Bilimleri olarak ise, Mikrobiyoloji, Biyokimya hizmetleri verilirken Diğer Hizmetler olarak da Beslenme ve Diyetetik Bölümü ile Klinik Eczacılık hizmetleri verilmektedir..."

Yeditepe Üniversitesi Hastanesinde 4 ayrı yoğun bakım ünitesi bulunuyor: "Genel Yoğun Bakım", "Kalp Damar Cerrahisi", Yoğun Bakım", Bu üniteler; infüzyon ve kalp pompalan, uzun süre yatan hastalarda sırt yaraları açmadan otomatik pozisyon veren yatak sistemleri, hastaları bireysel olarak ısıtan ve soğutan cihazlar, metabolizmayı yakından izlemede kullanılan hasta başı laboratuvar ölçüm cihazları, en son teknolojiye sahip Delta XL model cihazlardan oluşuyor. Hastanın gün ışığından faydalanacağı biçimde konumlandırılan yoğun bakım üniteleri, dış ortamdan bağımsız, mikrop ve tozdan arındırılmış temiz havayla havalandırılıyor..."(Yeditepe Haber- Yeditepe Üniversitesi haber dergisi, Mayıs-Ağustos 2005)

- **Mühendislik - Mimarlık Fakültesi**

Yeditepe Üniversitesi Genetik ve Biyo mühendislik Bölüm Başkanı'ı Prof. Dr. Fikrettin Şahin Erzurum Şenkaya'lıdır. Şenkaya'lı olduğundan en fazla okur-yazarın olduğu bölgedir. Atatürk'ün arkadaşı Hüseyin Köylü de Şenkaya'lıdır. Okur yazarlık bundan dolayı bu bölgede yüksek orandadır

.Genetik ve Biyomühendislik Bölüm Başkanı. Prof. Dr. Fikrettin ŞAHİN'in aldığı ödüller:

"2004 yılı TÜBA Genç Bilim İnsanı ödülü

2005 yılı TÜBİTAK teşvik ödülü

2006→2007 yılı Osu, uluslararası bilim insanı ödülü

2007 yılı IBC of Cambridge Dünya Lider Bilim İnsanı Ödülü"

Genetikte 3-5 kurumdan biri olan Yeditepe Üniversitesi'nde Kök Hücre binası yapılmaktadır. Biyo-nano teknoloji nano-biyo teknoloji Kök Hücre, her organın içinde 1.000.000/1 adet. Kök hücreyi alıp onu tekrar canlandırabilmek için. Kalsiyum Karbonat üretildi. Kırk kemiklerin arasına konularak, kemikleri birbirine yapıştırıyor. 1 yıl sonra kırık olan kemiklerde hiçbir iz bulunmuyor.(Prof.Dr.Fikrettin ŞAHİN,görüşme Meral ŞEN,Aralık-2006)

Sayılarla Yeditepe Üniversitesi

• 125 bin m2 alan üzerinde 236 bin m2 kapalı alan • 319 derslik, 22 amfi • 32 bilgisayar laboratuvarı • 74 adet İletişim, Güzel Sanatlar, Mühendislik, Mimarlık, Tıp ve Diş fakültelerine ait uzmanlık laboratuvarları ve atölyeleri • 1'i Mesleki 1'i profesyonel iki fotoğraf stüdyosu • 34 Akademik Yönetim Birimi • 287 öğretim elemanı odası • 28 öğrenci kulüp odası • 3000 m2 alanda internet ağı ile dünyaya açılan Merkez Kütüphane • 2000 kişilik öğrenci yurdu, • Yemekhane ve kantinlerde aynı anda 3000 kişiye hizmet veren 4 restoran, 7 kantin • 1200 kişilik çok amaçlı konferans salonu • 100 kişilik sinema salonu • 100 kişilik tiyatro salonu • 524 m2 ve 384 m2 büyüklüğünde profesyonel amaçlı iki televizyon stüdyosu • 250 m2 televizyon eğitim stüdyosu ve birimleri • 150 m2 alanda kurulu radyo eğitim stüdyosu birimleri • 620 m2 alanda kapalı seyircili basket sahası, 550 m2 alanda seyircisiz kapalı basket sahası, • Basketbol, voleybol, tenis ve halı saha futbolu için açık hava tesisleri • 708 m2 alanda kurulu fitness center ve squash salonu • 783 m2 alanda kurulubanka, alışveriş merkezi, güzellik salonu • Biri seyircili kapalı, diğeri açık 2 yarı olimpik yüzme havuzu • 79000 m2 açık alan; oturma yerleri, parklar • 400'ü açık 600'ü kapalı 1000 araçlık otopark (http://tr.wikipedia.org/wiki/Yeditepe_%C3%9Cniversitesi)

Yeditepe Üniversitesi'nin İşbirliği Yaptığı Üniversiteler

Avrupa'daki Üniversiteler

• Salzburg University • Ghent University • University of Helsinki • Marc-Bloch University • Université Paris X Nanterre • Europäische Fachhochschule Brühl • Ludwigshafen University of Applied Sciences • Hochschule Bremen University of Applied Sciences • Konstanz University • University of Bremen • University of Cologne • University of Duisburg-Essen • University of Heidelberg • University of Osnabrück • University of Stuttgart • Witten/Herdecke University • Erasmus University Rotterdam • In Holland University • University of Groningen • University of Bologna • University of Genova • Vilnius gedminas Technical University • Agder University College • University of Bergen • Alcala University • Catalan University(http://tr.wikipedia.org/wiki/Yeditepe_%C3%9Cniversitesi)

• Amerika'daki Üniversiteler

• California State University, East Bay (Hayward) • California State University, San Bernardino • University of Hartford • International Law Institute, Washington,DC • Murray State University • University of New Orleans • Northeastern University • Simmons College • Suffolk University • Worcester Polytechnic Institute • Western Michigan University • Montana State University • University of North Carolina, Greensboro • City College of New York • Rochester Institute of Technology • State University of New York • Ohio State University • University of Houston • Virginia Polytechnic Institute and State University • Universities Consortium (MUCIA) • University of Illinois • Indiana Univ- Purdue Univ • Michigan State University • University of Minnesota • Ohio State University (http://tr.wikipedia.org/wiki/Yeditepe_%C3%9Cniversitesi)

• Diğer Üniversiteler

• Belarussian National Technical University • University of Plovdiv • University of Manitoba • Lille Social Science Institute • Technische Universitaet Berlin • Accademia Di Belle Arti Frosinone • Kırgızistan-Turkey Manas University • West University of Timisoara • Institute of Asian and African Studies Moscow State University • Mechnikov Odessa National University • Faculty of Law University of Johannesburg • Toya Eiwa University international University in Geneva(http://tr.wikipedia.org/wiki/Yeditepe_%C3%9Cniversitesi)

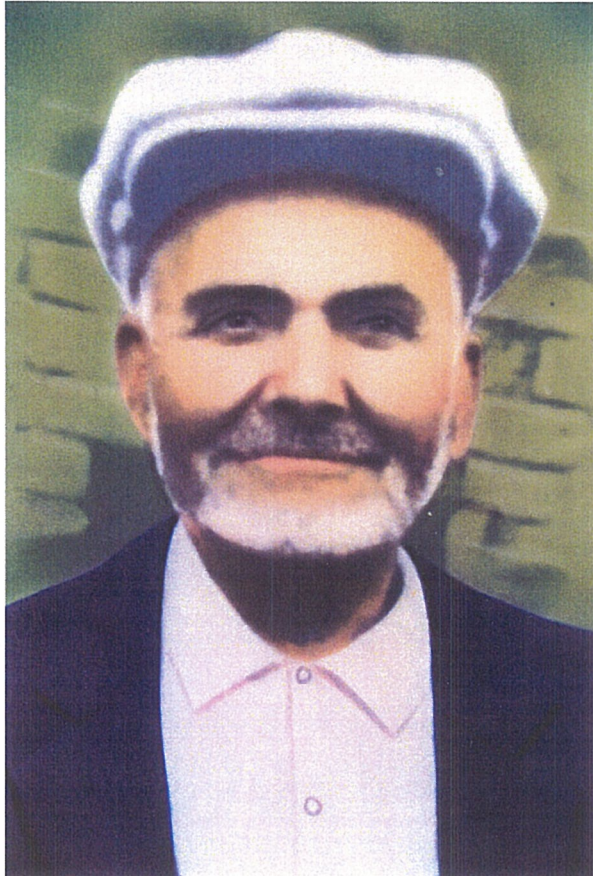
RESİMLER

RESİM 1: Annesi.....

RESİM 2: Babası ....

RESİM 3: Kardeşleriyle....

RESİM 4: - İlkokul Yılları.

RESİM 5: Ortaokul Yılları

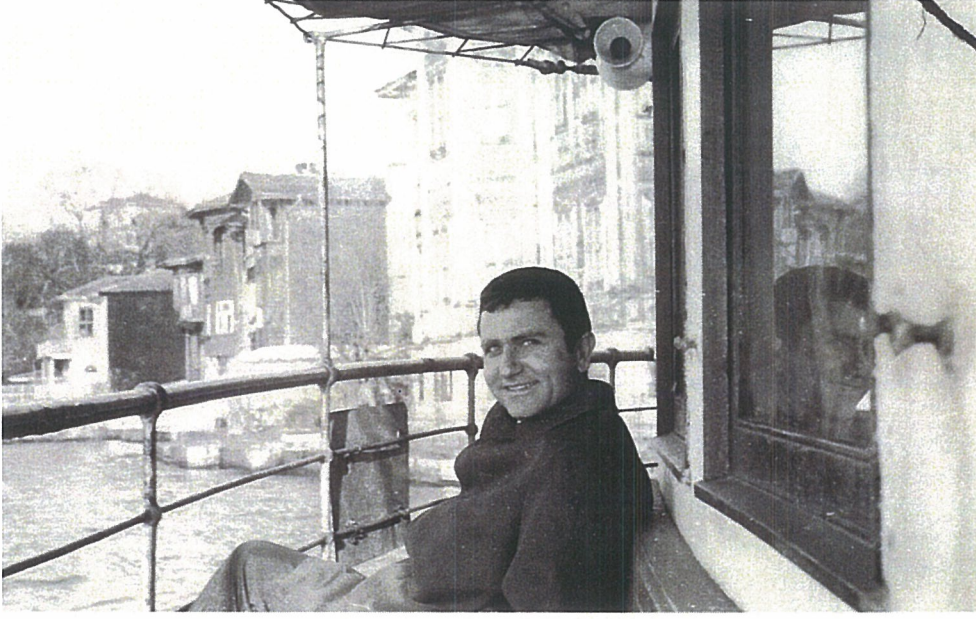
RESİM 6: *Lise Yılları*

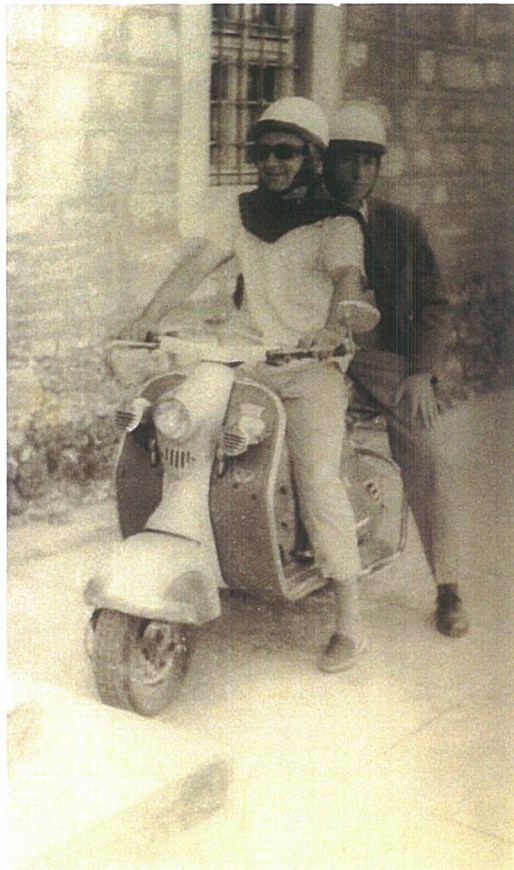

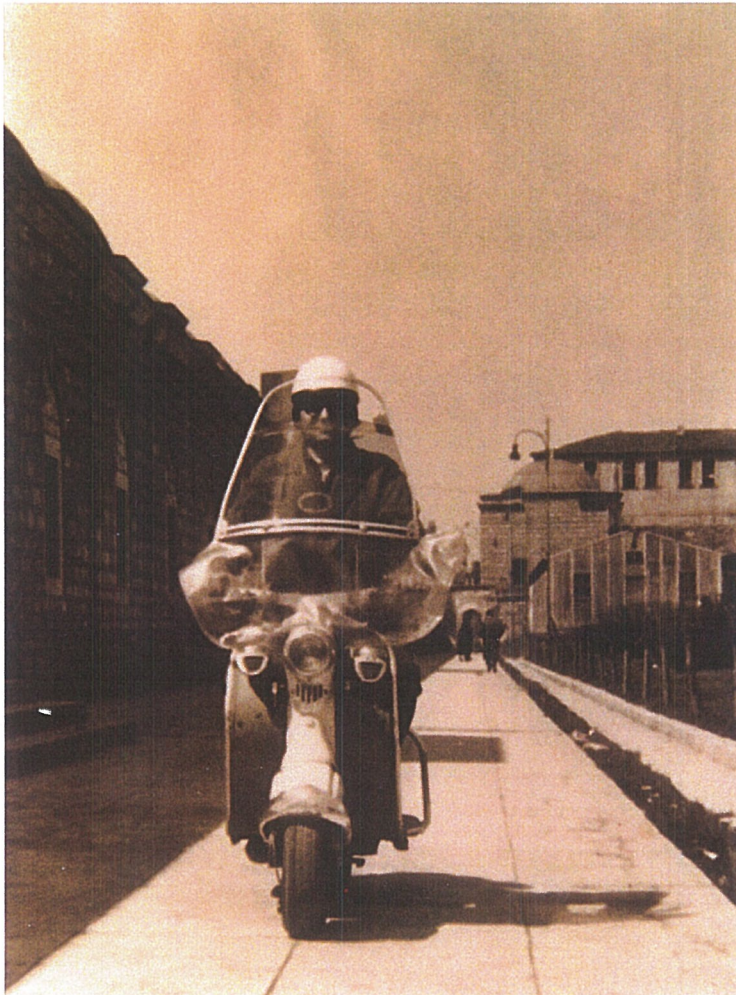
RESİM 7

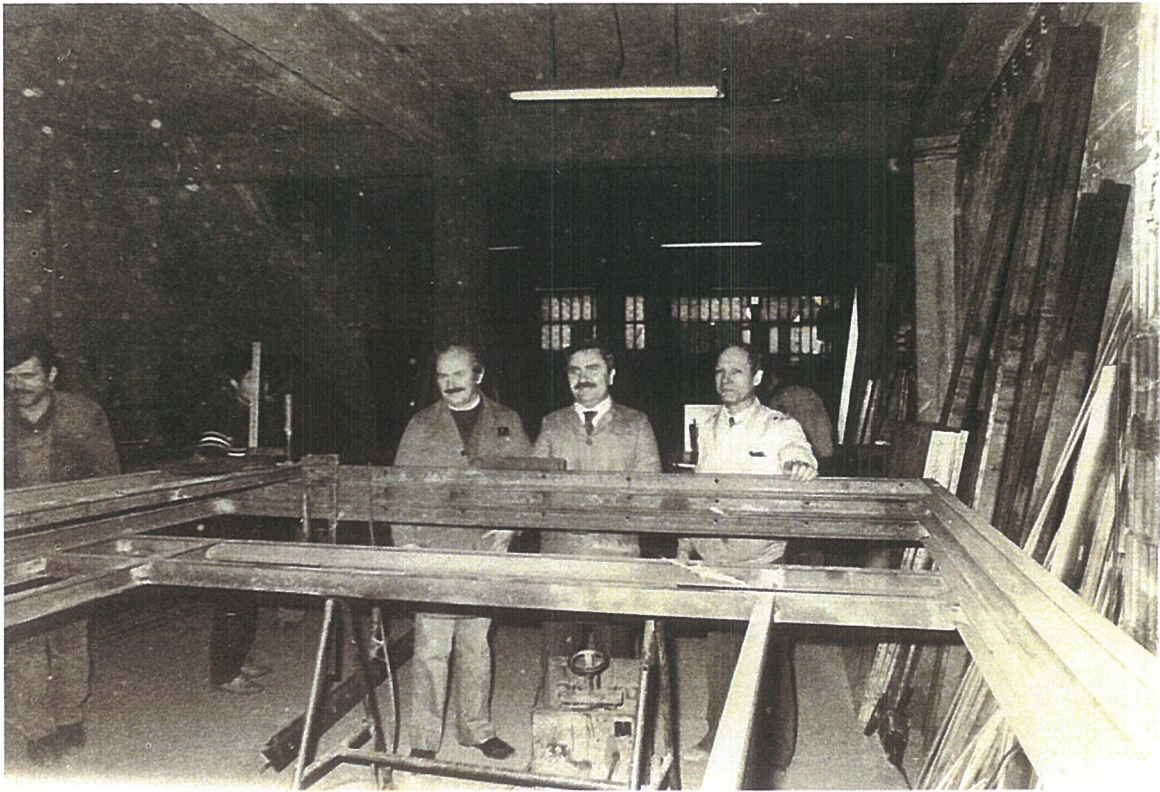
RESİM 8: İstanbul'a Yolculuk ve Üniversite Yılları

RESİM 9: Mühendislik Yılları

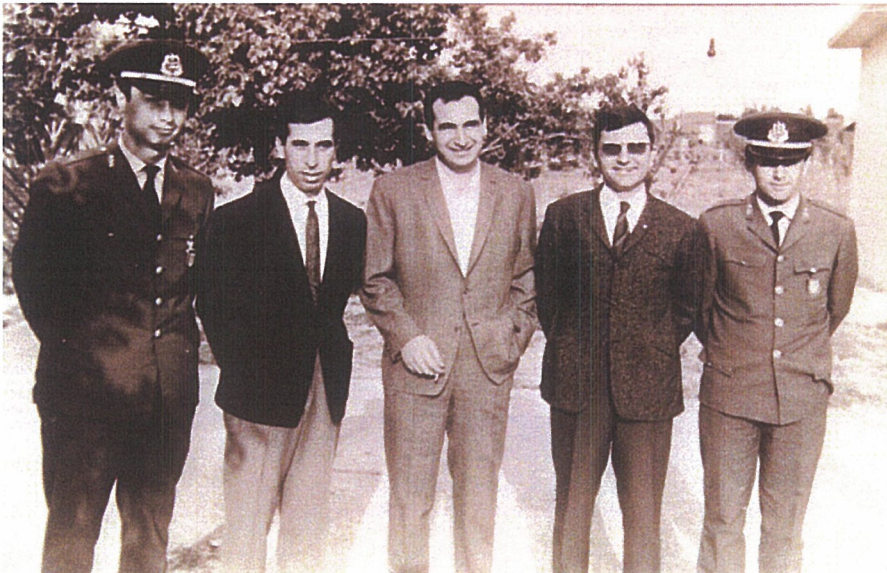
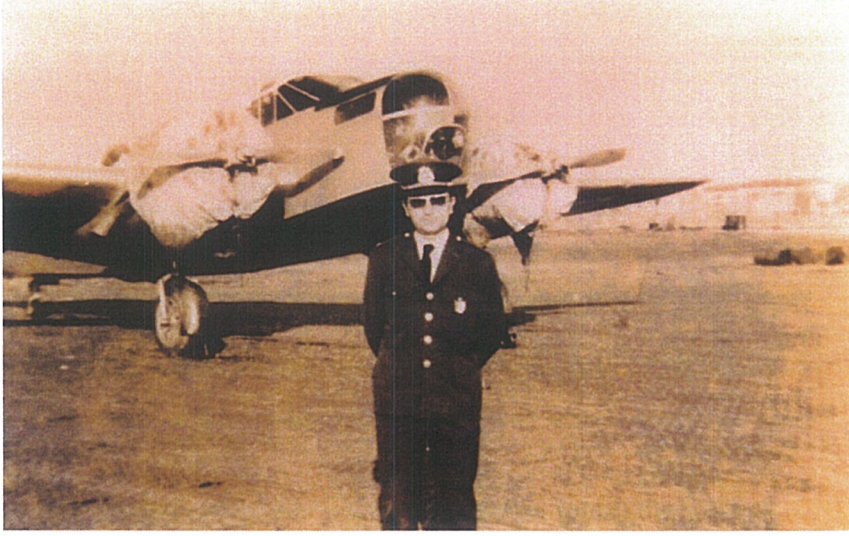

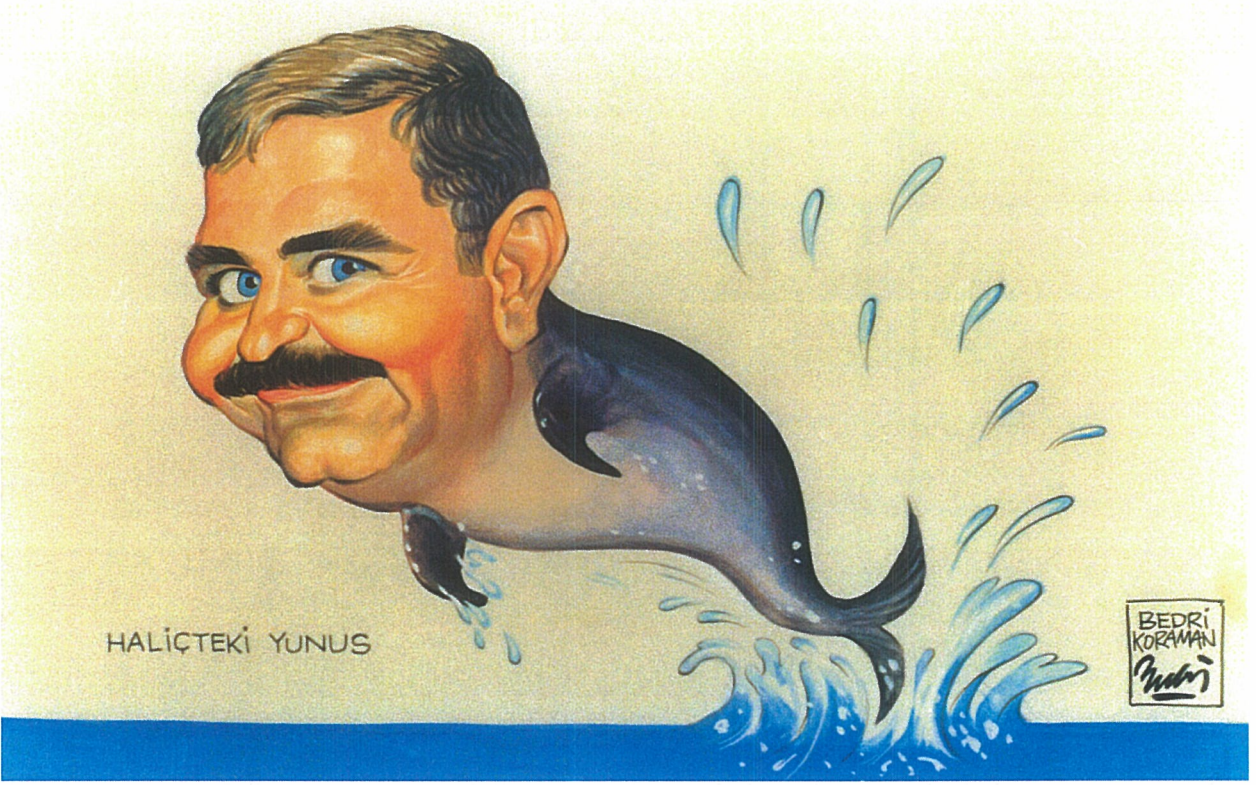
RESİM 10: Evliliği

RESİM 11: Askerliği

RESİM 12: Belediye Başkanlığı Ve Siyaset Yılları

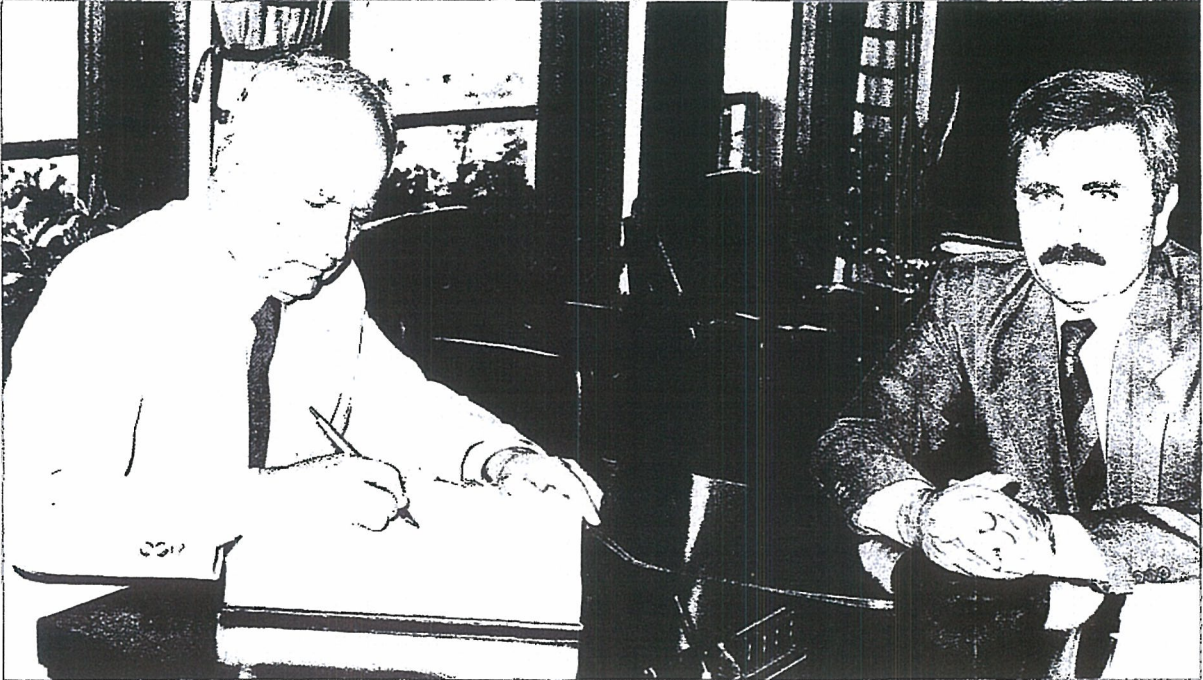

RESİM 13

RESİM 14

RESİM 15

YEDİTEPE ÜNV
FOTO-FİLM MERKEZİ

**Dünya'da
DALAN**

Dünya Şehri İstanbul ve Başkan Dalan

1984 yılında Bedrettin Dalan'ın İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı seçilmesiyle, İstanbul'un uluslararası etkinliklerinde ve ilişkilerinde çok büyük bir artış oldu.

Bu artış, kuşkusuz haklı bir gerekçeye dayanıyor. Tarihe baktığımızda, İstanbul'u dünyanın en önemli kültür merkezlerinden birisi ve çeşitli dünya imparatorluklarının başkenti olduğunu görürüz. Dalan'ın yönetimindeki İstanbul'un uluslararası düzeydeki etkinlikleri, onun hak

ettiği yere kavuşması ve yeniden bir dünya şehri kimliğini kazanması yolunda sürdürülen bilinçli ve köklü çabaların sonucudur.

Başkan Dalan'ın dört yıllık yönetimi, Yerel Yönetimlerin - İstanbul örneğinde olduğu gibi- ülkelerini dünyaya tanıtmak ve uluslararası saygınlığını artırmada ne kadar önemli bir rol oynayabileceğini açıkça kanıtlamıştır.

Son yıllarda, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, dünya çapında çok yaygın ilişkiler ağı kurmuştur. Dünyanın en büyük şehirleriyle ve birçok uluslararası kuruluşla önemli ilişkilere girmiş, ortak programlar oluşturmuştur. Uluslararası şehircilik faaliyetlerine, konferans ve toplantılarına etkin biçimde katılarak pek çoklarına öncülük etmiştir. Bunlara ek olarak, uluslararası niteliklere sahip bir yayın programı da başlatmıştır.

Başkan Dalan'ın kişisel çabaları sonucunda, İstanbul şehrinin 1984'ten bu yana uluslararası alanda gerçekleştirdiği çalışmaların geniş bir özetini sunuyoruz.

Dalan, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA-EMME) Kurucu Başkanı ve IULA'87 Dünya Kongresi Oturum Başkanı

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği-IULA'nın Bölge Teşkilatı olan, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Teşkilatı ve Yerel Yönetim Eğitim ve Geliştirme Merkezi IULA-EMME'nin, Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği ile birlikte kurucu üyesidir ve IULA-EMME'nin ev sahipliğini yapmaktadır.

IULA yerel yönetimlere destek sağlayan en etkin uluslararası kuruluşlardan biridir. 1913 yılında kurulan IULA'nın 70'i aşkın ülkede üyesi vardır.

IULA Uluslararası Yürütme Kurulu Toplantısı, İstanbul, Mayıs 1987 ▲

IULA Roma-87 Dünya Kongresi Eylül 1987 ▼

IULA'nın ana hedefi, yerel yönetimleri güçlendirmek, geliştirmek, bütün dünyada yerel yönetimler arasında işbirliğini ve görüş alışverişini özendirme.

IULA, Birleşmiş Milletler, çeşitli uzman kuruluşlar ve Avrupa Konseyi'nde danışmanlık statüsüne sahip bulunmakta, Avrupa Topluluğu ile Brüksel'de oluşturduğu ortak büro kanalıyla yakın ilişkiler sürdürmektedir.

IULA'nın bölge teşkilatı olarak 1986 yılında İstanbul'da kurulan IULA-EMME, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından resmen tanınmakta ve ayrı bir tüzel kişiliğe sahip bulunmaktadır.

IULA-EMME araştırma, eğitim, geliştirme ve danışma hizmetleriyle, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu bölgesinde güçlü ve etkili bir yerel yönetim sisteminin oluşturulması için gerekli destek ve yardımı sağlamaktadır.

IULA-EMME'nin Kurucu Başkanı olan Dalan, aynı zamanda IULA'nın Uluslararası Yürütme Kurulu üyesi ve Başkan Vekilidir.

*Dünya Büyük Şehirleri
Zirve Konferansı
Dalan'ın Başkanlığında
İstanbul'da Toplandı.*

ZİRVE'nin kurucu üyesi olan İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, Mayıs 1988'de İstanbul'da toplanan İkinci Zirve'nin ev sahipliğini yapmıştır.

Zirvenin amacı, 1985 Tokyo Zirvesi ile başlatılan çabaları sürdürmek, 21. yüzyıla girerken dünya büyük şehir yönetimlerinin karşılaştığı sorunlara

çözüm bulmada karşılıklı görüş alışverişini, destek ve işbirliğini sağlamaktır.

Dünya Büyük Şehirler İkinci Zirve Konferansı 25-30 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi. Dünyanın dört bir yanından gelen şehir yöneticilerinin tam bir uluslararası kardeşlik ruhu sergiledikleri bu Konferans'a dünyanın 20 büyük şehrinin belediye başkanı, valisi ve delegeleri katıldı. Aralarında Birleşmiş Milletler Teşkilatı, OECD ve Avrupa Konseyi'nin de bulunduğu çeşitli uluslararası kuruluşlarda Konferans'a gözlemci yolladı.

Konferans, İstanbul'un da ZİRVE Yürütme Kurulu'na katılmasını kararlaştırdı.

Konferansa Dalan Başkanlık yaptı.

İstanbul Zirvesi 88 ▲

İstanbul Zirvesi 88 ▼

▼ *Başbakan Özal
ve Başkan Dalan Zirve Konferansında*

*Dalan, Zirve Konferansı
Delegeleriyle Gülhane Parkında* ▲

**Dalan, Dünya Metropolleri
Birliği Kurucu Üyesi ve
METROPOLİS-87 Oturum
Başkanı**

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, Dünya Metropoller Birliği-Metropolis'e üyedir. Metropolis'in amacı, dünyanın çeşitli metropollerinin sorunları konusunda bilgi alışverişini sağlamak, büyük şehirlerin geçmişteki başarıları ile gelecekte karşılaşmaları muhtemel güçlüklerin incelenerek uygun seçeneklerin oluşmasına katkıda bulunmaktadır.

Başkan Dalan, Metropolis'in Yönetim Kurulu üyesidir. Metropolis'e bağlı Uluslararası Metropolitan Alan Krizlerini Değerlendirme ve Önleme Enstitüsü'nün de kurucu üyesidir.

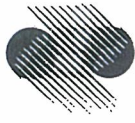
*Başkan Dalan, Metropolis 87
Meksiko Kongresinde oturum
başkanlığı yaptı.*

*Metropolis 87,
Meksiko*

*Metropolis 87,
Meksiko*

*Başkan Dalan,
WHIC—Dünya Tarihi Şehirler
Konseyi Üyesi*

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, WHIC-Dünya Tarihi Şehirler Konferansı'nın Kurucu üyesidir.

WHIC'in amacı, dünyadaki tarihî şehirler arasında daha sıkı bir işbirliği kurmak, bu şehirlerin ortak sorunlarına ilişkin çözüm yolları geliştirmektir.

Başkan Dalan, WHIC Sürekli Konseyi'nin üyesidir.

◀ WHIC-Dünya Tarihi Şehirler
Konseyi Toplantısı
◀ Kyoto, Japonya-1987

**Dalan, İslam Başkentleri ve
Kentleri Teşkilatı
Yöneticisi ve Dönem Başkanı**

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, OICC-İslam Başkentleri ve Kentleri Teşkilatı'na üyedir.

OICC, 12 Mayıs 1979'da, Fas'ın Fez kentinde yapılan İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları 10. Konferansı'nda kurulmuştur.

Teşkilatın amacı, İslam başkentleri ve kentleri arasında dostluk, kardeşlik ve dayanışma ve işbirliğini özendirerek ve güçlendirmektir.

*Başkan Dalan, OICC'nin
Yönetim Kurulu Üyesidir.
Teşkilatın geçen dönem
başkanlığını yapmıştır.*

*OICC-İslam Başkentleri ve
Kentleri Teşkilatı
Toplantısından sonra, Başkan
Dalan, toplantıya katılanlarla
yemekte görüşüyor.*

▲
Başkan Dalan
Mimar Sinan
Sergisini
Açarken

Başkan Dalan'ın İslam Kültürel ve Mimari Mirasını Geliştirme Girişimleri

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ATO/AUDI (Arap Kentler Birliği/Arap Kentsel Gelişme Enstitüsü) ve MBB (Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliği) ile birlikte İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı Sürekli Komitesi'nin (SCOPAHIC) kurucu üyesidir ve Sürekli Komite'nin Sekreteryası'na ev sahipliği yapmaktadır.

Sürekli Komite'nin ana amacı, İslam şehirlerinin ortak kültürel özelliklerini, mimari miraslarını vurgulayarak ortaya koymak; çok yönlü gelişme etkenlerini inceleyerek bu şehirlerin temel kültürel değerlerini çağdaş gelişim süreci içerisinde korunmasına katkıda bulunmaktır.

Başkan Dalan, Sürekli Komite'nin kurucu üyesi ve dönem başkanıdır.

▲ Başkan Dalan'ın ATO Misyonu,
Kuveyt 1985

*Dalan,
Birleşmiş Milletler Programı
Çevre Ödülü'ne
Layık Görüldü*

UNEP-Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Başkan Dalan'ı "Çevre koruma ve geliştirme alanındaki büyük başarılarından dolayı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Ödülü'ne layık görmüştür.

*Başkan Dalan
UNEP Çevre Ödülünü alıyor.
Nairobi, Haziran 1987*

United Nations Environment Programme
Programme des Nations Unies pour l'environnement
Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente
聯合國環境規劃署
برنامج الأمم المتحدة للبيئة
Программа ООН в области окружающей среды

This is to certify that

Bedrettin Dalan

has been elected to the Global 500 Honour Roll
of the United Nations Environment Programme in recognition
of outstanding practical achievements in the protection
and improvement of the environment.

M. K. Tolba
Dr. Mostafa K. Tolba
Executive Director

United Nations Environment Programme

World Environment Day

5 June 1987

Başkan Dalan, Uluslararası Panelist

Başkan Dalan, 1987'de Las Vegas'ta toplanan NLC-ABD Kentler Birliği Genel Kurulunun Uluslararası Belediye Başkanları Forumu ile Uluslararası Ticaret Çalışma Grubu'na katılmıştır.

Başkan Dalan, Eylül 1988'de, Teksas, San Antonio'da yapılan NLC-IULA Dünya Kentsel Gelişme Forumu'na uluslararası panelist olarak çağrılmıştır.

***Berlin Senatosu
Tarihinde İlk Kez
Berlin Dışında,
İstanbul'da Toplandı***

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, Berlin Senatosu ile teknik işbirliği programı üzerinde anlaşmaya varmıştır. Berlin Senatosu temsilcileri, tarihlerinde ilk kez Berlin dışında, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Meclis Salonu'nda Eylül 1987'de toplanmıştır.

Başkan Dalan ile Berlin Belediye Başkanı Diepgen, Mayıs 1988'de İstanbul'da bir işbirliği anlaşması imzaladılar.

▲ *Başkan Dalan,
Berlin Belediye Başkanı
Diepgen ile İstanbul,
Mayıs 1988*

***İstanbul, UNCHS
(HABITAT) ile
HABITAT NGO'ya
Ev Sahipliği Yaptı***

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi UNCHS (HABITAT) Konseyi Toplantısı ile HABITAT-NGO Gönüllü Kuruluşlar Toplantısına (Mayıs 1986) ev sahipliği yapmıştır.

***Dalan'ın
Metropolitan Yönetim
Geliştirme Çabaları ve
OECD-İSTANBUL
İşbirliği***

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi OECD'nin Teknik Yardım Programı çerçevesinde "Metropolitan Organizasyon ve Yönetim" adlı ortak projeyi yürütmektedir.

Proje, Türkiye'de metropolitan alanlarda iki kademeli ve etkin bir yönetim sisteminin kurumlaştırılmasına yardımcı olmayı ve Hükümet'in ekonomik büyümeyi hızlandırma ve güçlü esnek bir yapıya sahip yerel demokratik kurumların gelişimini özendirmek üzere başlattığı yeni politikaları desteklemeyi amaçlamaktadır.

Bu proje kapsamında sunulan hizmetler, Türkiye'nin bütün büyük şehir yönetimlerinin yararlanmasına açık bulunmaktadır.

*Uluslararası Metropolitan
Yönetim Yuvarlak Masa Toplantısı
(OECD-İBŞB, 29-30 Kasım 1985)*

*Başkan Dalan'ın İstanbul'un
Geleceği Çalışma Grubu toplantısı.*

*Artık Herkes İstanbul'la
Kardeş olmak istiyor*

- ▶ Rio de Janeiro (Brezilya)
- ▶ Şimonoseki (Japonya)
- ▶ İsfahan (İran)
- ▶ Hue (Vietnam)
- ▶ Lahor (Pakistan)
- ▶ Varna (Bulgaristan)
- ▶ Köstence (Romanya)
- ▶ Jahor Bahru (Malezya)
- ▶ Cidde (Suudi Arabistan)
- ▶ Floransa (İtalya)

- ▶ Barselona (İspanya)
- ▶ Leningrad (SSCB)
- ▶ Houston (ABD)
- ▶ Rabat (Fas)

*Başkan Dalan ile
Kahire Valisi Y. Abu Talib,
İstanbul, Haziran 1988*

*Başkan Dalan
Floransa Belediye Başkanı ile
İstanbul, 1988*

İstanbul'un Uluslararası Faaliyetlerinden

*Uluslararası Metropolitan Yönetim
Yuvarlak Masa Toplantısı ▲*

*Başkan Dalan, IULA Başkanı Ericsson ve
Genel Sekreter Zapasnik ile ▼*

Arap Kentler Birliği Üye Şehirler Misyonu
(Şubat 1985, Kuveyt, Suudi Arabistan, Libya)

İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı
(22-26 Nisan 1985, İstanbul)

İslam Başkentleri ve Kentleri Yönetim Kurulu
Toplantısı
(26-30 Nisan 1985, İstanbul)

Dünya Büyük Şehirler Birinci Zirve Konferansı
(20-25 Mayıs 1985, Tokyo)

Uluslararası Metropolitan Yönetim Yuvarlak Masa
Toplantısı
(OECD-İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, 29-30
Kasım 1985, İstanbul)

Metropolitan Yönetim ve Belediye İç Bütçeleme
Semineri
(OECD-İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, Ocak 1986,
İstanbul)

Arap Kentler Birliği Kongresi
(Mart 1986, Riyad)

Yerel Yönetim Eğitim Projeleri Değerlendirme
Semineri
(OECD-MBBB, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi,
Nisan 1986, İstanbul)

UNCHS-HABITAT Konseyi ve NGO Gönüllü
Kuruluşlar Konseyi Toplantıları
(5-15 Mayıs 1986, İstanbul)

IULA Yürütme Kurulu Toplantısı
(Mayıs 1986, Londra)

Yerel Yönetim ve Bilgisayar Hizmetleri Semineri
(OECD, MBBB, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi,
Temmuz 1986, İstanbul)

OICC İslam Başkentleri ve Kentleri Teşkilatı
Kongresi
(22-25 Eylül 1986, Kahire)

IULA Yürütme Kurulu Toplantısı
(Kasım 1986, Berlin)

İstanbul'un İlişkide Olduğu Şehirlerin Sayısı Hızla Artıyor

Amsterdam
Glasgow
Paris
Duisburg
Riyad
Medine
Trablus
Stuttgart
Londra
Moskova
Baku
Nairobi
Madrid
Tahran
New York
Sana

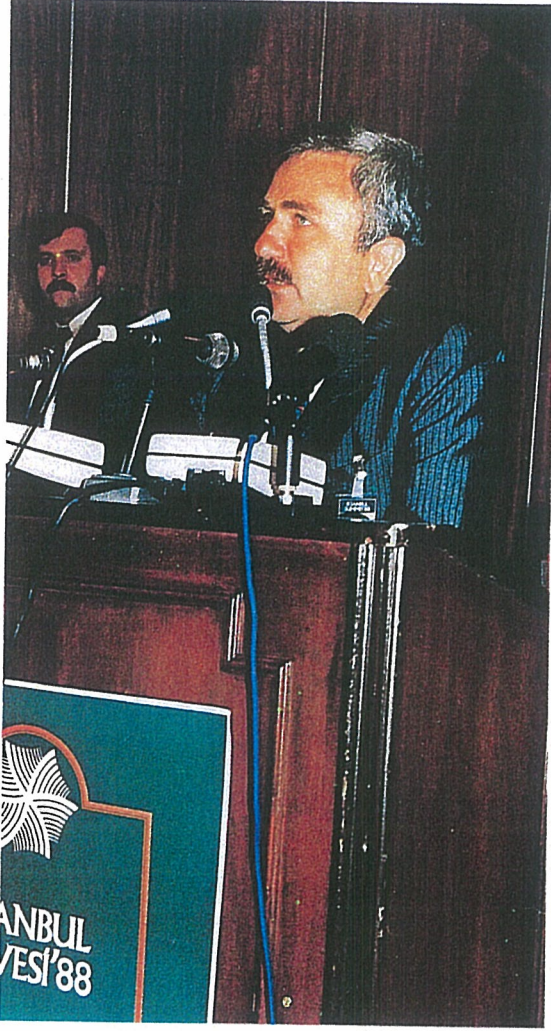
Roma
Viyana
Tokyo
Kuveyt
Mekke
Kahire
Berlin
Venedik
Bağdat
Stokholm
Meksiko
Kyoto
Amman
Tunus
Rabat

Ayrıca IULA, ZİRVE, METROPOLIS, WHIC, OICC ve ATO üyesi şehirler ve yerel yönetimlerle ilişkiler kurulmuştur.

◀ *Frankfurt Belediye Başkanı ve Dalan*

*Bedrettin Dalan ve
Atina Belediye Başkanı Evert,
İstanbul, 1988*

METROPOLIS 88- Yönetim Kurulu Toplantısı
(26-30 Ocak 1988, Madrid)

İstanbul'un Geleceği Üzerine Çalışma Grubu
Toplantısı
(16-20 Mart 1988, İstanbul)

Dünya Büyük Şehirler İkinci Zirve Konferansı
(25-30 Mayıs 1988, İstanbul)

IULA Yürütme Kurulu Toplantısı
(Nisan 1988, Stokholm)

IULA-EMME Bölgesel Çalışma Grubu Toplantısı
(28-29 Mayıs 1988, İstanbul)

OICC Yönetim Kurulu Toplantısı
(31 Mayıs-3 Haziran 1988, Bursa)

WHIC 88 Dünya Tarihi Şehirler İkinci Konferansı
(18-21 Haziran 1988, Floransa)

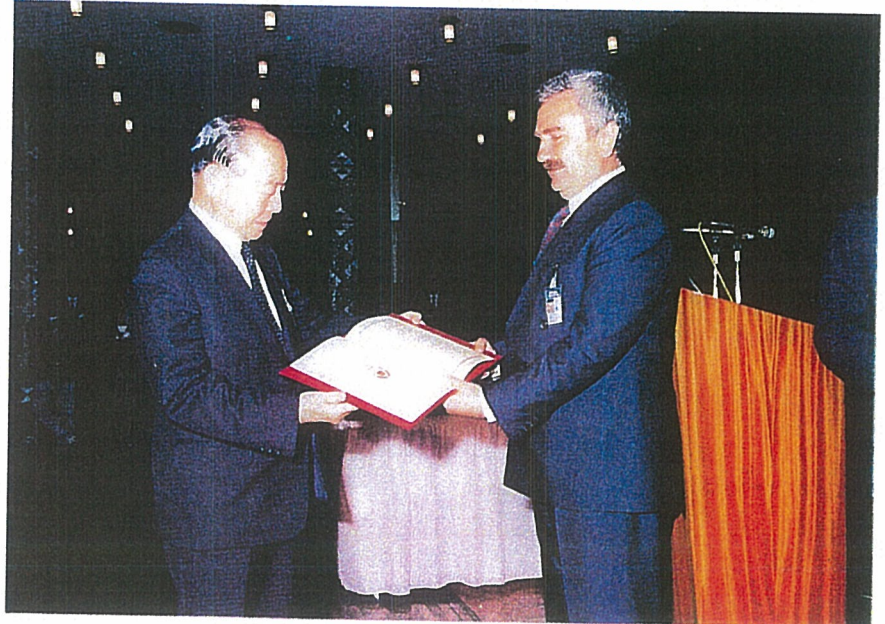
Mimar Sinan Üzerine Uluslararası Yuvarlak Masa
Toplantısı
(5-7 Eylül 1988, İstanbul)

IULA-ÑLC Dünya Kentsel Gelişme Forumu
(13-17 Eylül 1988, San Antonio, Teksas, ABD)

IULA Yürütme Kurulu Toplantısı
(Eylül 1988, Washington, D.C.)

Başkan Dalan İstanbul Zirvesi 88'in ▲
Açılış Konuşmasını Yapıyor

Başkan Dalan ►
Tokyo Valisi Suzuki ile

Hemşhri İlişkilerinin İyileştirilmesi Semineri
(OECD-İstanbul Büyük Şehir Belediyesi 3-5 Mart
1987, İstanbul)

IULA Yürütme Kurulu Toplantısı ve Yerel Yönetim
Eğitimi Üzerine Uluslararası Yuvarlak Masa Toplantısı
(5-7 Mayıs 1987, İstanbul)

METROPOLİS 87 Kongresi
(19-22 Mayıs 1987, Meksiko)

UNEP Konsey Toplantısı
(Haziran 1987, Nairobi)

Belediyelerarası İşbirliği Üzerine Uluslararası Toplantı
(OECD, MBBB, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi,
Haziran 1987, İstanbul)

Berlin Senatosu Grup Toplantısı
(Eylül 1987, İstanbul)

IULA Dünya Kongresi ve Yürütme Kurulu
Toplantısı
(26 Eylül, 2 Ekim 1987, Roma)

AET ve Türk Kamu Şehir Yönetimi Semineri
(OECD, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, 7-8 Ekim
1987, İstanbul)

Büyük Şehir Kriz Yönetimi Semineri
(OECD, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, 9-10
Aralık 1987, İstanbul)

WHIC 87 Dünya Tarihi Şehirler Konferansı
(17-21 Kasım 1987, Kyoto)

İstanbul'un Geleceği Üzerine Uluslararası Çalışma
Grubu Toplantısı
(6-10 Aralık 1987, İstanbul)

NLC ABD Ulusal Kentler Birliği Genel Kurulu
(12-15 Aralık 1987, Las Vegas, ABD)

Kamu Hizmetinde Üst Kademe Yöneticilerinin
Desteklenmesi Semineri
(OECD, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, 14 Ocak
1988, İstanbul)

Başkan Dalan yabancı konuklarla ▲

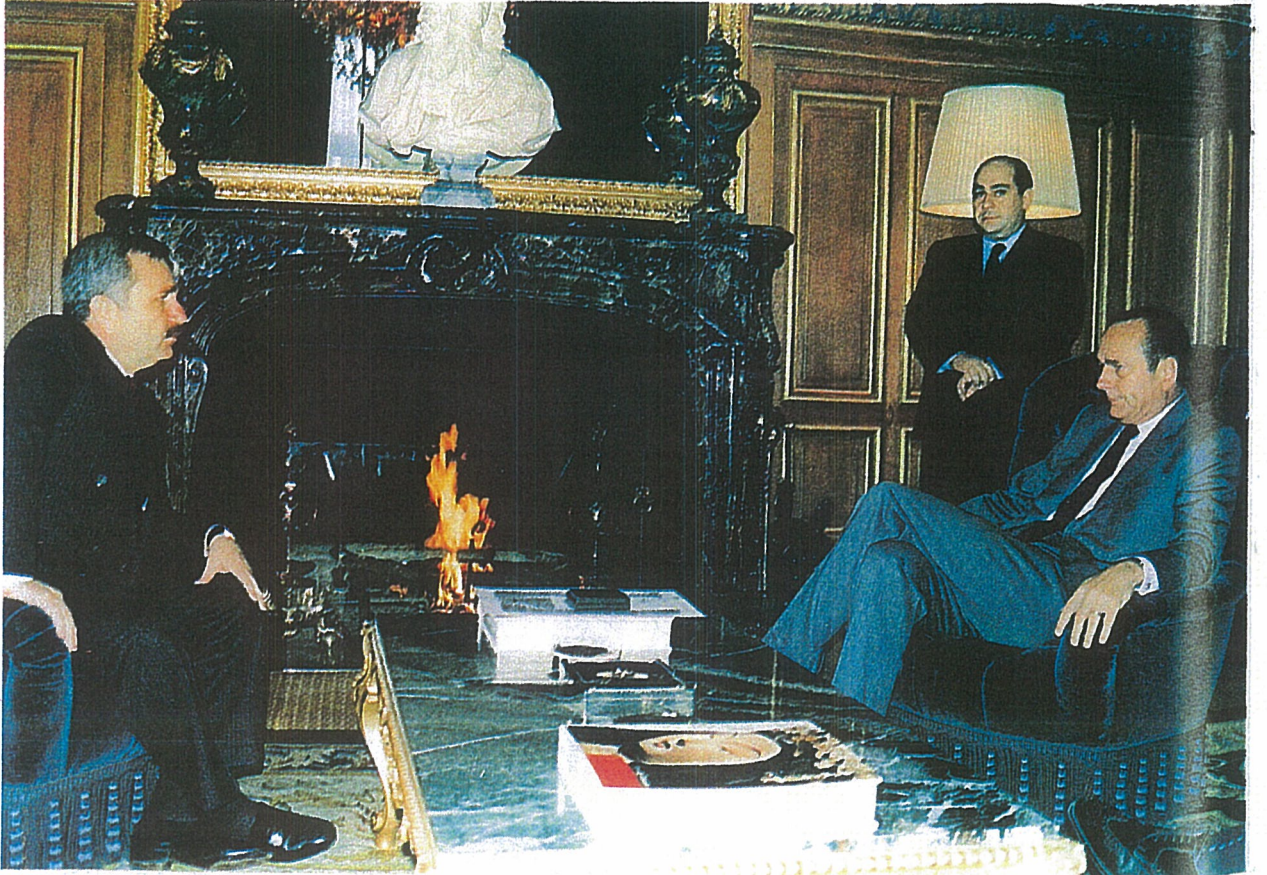
*Başkan Dalan
İsveçli Parlamenterlerle Görüşüyor. ▼*

Başkan Dalan ve
İngiltere Başbakanı
Margaret Thatcher,
İstanbul, 1988

Başkan Dalan,
Başbakan ve
Paris Belediye
Başkanı Chirac
ile Görüşüyor.

*Başkan Dalan,
Federal Almanya
Cumhurbaşkanı
Weizsaecker
ile Görüşürken,
İstanbul, 1987*

*Hindistan
Başbakanı'nın
Türkiye'ye
Yaptığı Resmi
Ziyareti Sırasında*

*Başkan Dalan ve
Ürdün Kralı Hüseyin*

BEY

▲
Başkan Dalar,
Lezayir Dışişleri
Bakanı ile

►
Başbakan Özal,
İstanbul
Belediyesi
Bilgi-İşlem
Merkezi'ni
açarken

◀ Başkan Dalan
ve Fransız Dış
Ticaret Bakanı

Başkan Dalan
Londra Belediye
Başkanı ile

Başkan'ın Posta Kutusundan

OECD Teknik İşbirliği Servisi'nin (TECO) İstanbul'da metropolitan yönetimin gelişmesi konusunda yaptığı katkıları belirten nazik sözleriniz için çok teşekkür ederim. İstanbul'u bir daha görebilmek beni mutlu edecektir.

Jean-Claude Paye

Jean-Claude Paye
OECD Genel Sekreteri

Zirve, dünyanın en harika şehirlerinden birini yöneten Başkan Dalan'ın önzemizli ve dinamik önderliğini bir kez daha kanıtladı.

Per Ljung

Per Ljung
Dünya Bankası Kentsel Gelişme
Bölümü Başkanı

Zirve Konferansı'nın son derecede başarılı olduğuna, katılanlar arasındaki dostluk ve işbirliği bağlarını güçlendirecek yeni fikirler ürettiğine inanıyoruz. Ayrıca, değerli şehrinizdeki gelişmelerden, İstanbul'un güzelliğinden ve halkının dostluğundan çok etkilendiğimizi belirtmeliyiz.

Wiyogo Atmodarminto

Wiyogo Atmodarminto
Jakarta Valisi Endonezya

*Başkan Datan,
İsveç Krallığı ile Birlikte* ▼

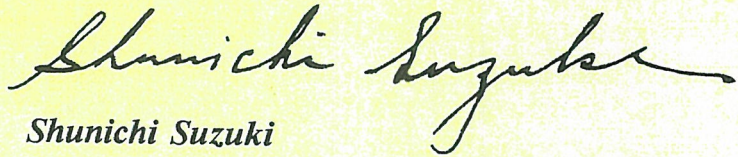

Şehrinizi gezerken Haliç'te başarıyla tamamlandığını gördüğüm restorasyon ve düzenleme projesinden derinden etkilendim. Bu projeyi gerçekleştirmek için elemanlarınızın nasıl büyük bir gayretle çalıştığı açıkça belli oluyordu.

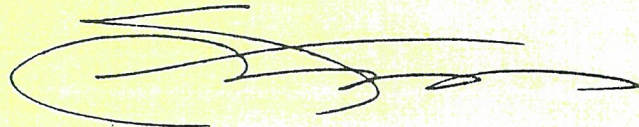
Kim, Yong Nae
Seul Belediye Başkanı
Güney Kore

Zirve Konferansı son derece başarılıydı. İnaniyorum ki sadece bu konferanstan değil, ilerde yapılacak konferanslardan da uzun yıllar boyunca yararlanacağız. Birçok yabancı delegasyonun kent yönetim sorunlarını incelemenin yanı sıra, Türkiye'yi ve İstanbul'u tanıma ve yeni dostluklar kurma fırsatını bulmaktan sevinç duyduklarına eminim.

Shunichi Suzuki
Tokyo Valisi Japonya

Belediye Başkanı Dalan, dünyanın en karizmatik ve yetenekli belediye yöneticilerinden biridir.

Stephen J. Solarz
ABD Kongre Üyesi

Eilsendung
xprès - Espresso

Yerel yönetimlerin, bir karar organı olarak ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmada üstlendikleri rol, tüm şehir yöneticilerine çok önemli sorumluluklar yüklemektedir. İşte bu nedenle uluslar ve özellikle şehirler arasında iletişim kapısını açtığınız için sizi kutluyorum. 21. yüzyıla yaklaştığımız bu dönemde, bütün şehir, kasaba ve köylerde yaşam düzeyini yükseltme yolunda gösterdiğiniz gayretlerden dolayı size tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

Glenda E. Hood

Glenda E. Hood

Orlando Belediyesi,
Uluslararası Ticaret ve Ekonomik
Kalkınma Çalışma Grubu Ortak Başkanı ABD

Bugüne kadar dünyanın hiç bir yerinde bu kadar iyi düzenlenmiş bir konferansa katılmamıştım. Büyük Şehirlerin belediye başkanlarıyla biraraya gelmek çok ilginç ve yararlı oldu. Ayrıca, son dört yılda Belediye Başkanı olarak İstanbul'da gerçekleştirdiklerinizi gördüm ve çok etkilendim. Bunu, Londra'da Dışişleri Bakanlığımıza da bildirdim.

John Morgan

John Morgan

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel
Yönetimler Sürekli Konferansı
Başkanı

*Bütün toplantılarda mükemmel bir organizasyona ve başarıya tanık olduk.
En içten takdir duygularımızı belirtir, sizi kutlarız.*

Abdullah Al Ali Al Nuaim

*Riyad Belediye Başkanı ve Arap Kentsel
Gelişme Enstitüsü (AUDI) Başkanı*

Zirve Konferansı çok yararlı oldu; Belediye Başkanlarına birbirinden farklı metropollerin ve kültürlerin yönetim deneyimini karşılaştırma fırsatını verdi. İstanbul Zirvesi'nin kanıtladığı gibi, bu toplantı ve tartışmalar dünya halklarının seçimle göreve getirdiği temsilciler arasında sağlam bir iletişim ağı meydana getiriyor.

Jean Doré

Montreal Belediye Başkanı Kanada

Zirve Konferansı'nın başarısı, büyük ölçüde, sizin yaptığınız eksiksiz hazırlıkların bir sonucuydu. Konferans'ın planlamasında gösterdiğiniz gayretlere hayran oldum. Özellikle sunulan her rapor üzerinde yaptığınız kişisel yorumlar bütün delegelere esin kaynağı oldu ve nitelikli tartışmalar başlattı, konferansın olumlu bir havada geçmesini sağladı.

Sture Palmgren

Stokholm Belediye Başkanı İsveç

Yayınlardan

İstanbul Büyük Şehir Belediye'sinin uluslararası faaliyetlerine ilişkin (İngilizce) yayınları arasında şunları sayabiliriz:

- The Conference on the Preservation of the Architectural Heritage of Islamic Cities, (*İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı*) İstanbul, 1985.
- Metropolitan Areas: Framework for Analysis, (*Metropolitan Alanlar: Bir Çözümleme Çerçevesi*) İstanbul, 1985.
- Golden Horn of the Past, Today and Tomorrow, (*Haliç'in Dünü, Bugünü, Yarını*) İstanbul, 1985.
- Metropolitan Government in Turkey, (*Türkiye'de Metropolitan Yönetim*) İstanbul, 1986.
- Management Development in Metropolitan Istanbul, (*İstanbul Metropolitan Alanında Yönetimin Geliştirilmesi*) İstanbul, 1987.
- For Istanbul and Her Cultural Heritage, (*İstanbul ve Kültür Mirası*) İstanbul, 1987.
- The Historical and Cultural Heritage of Istanbul, (*İstanbul'un Tarihsel ve Kültürel Mirası*) İstanbul, 1987.
- Sinan's Istanbul, (*Sinan'ın İstanbul'u*) İstanbul, 1987.
- Metropolitan Management - A Global Perspective, (*Metropolitan Yönetime Toplu Bir Bakış*) İstanbul, 1988.
- Metropolitan Management Profiles, (*Metropolitan Yönetim Profilleri*) İstanbul, 1988.
- Metropolitan Government in Turkey, (*İstanbul'da Metropolitan Yönetim*) İstanbul, 1988.
- Metropolitan Istanbul's International Activities, (*İstanbul Büyük Şehir Belediyesi'nin Uluslararası Faaliyetleri*) İstanbul, 1988.
- Poets' Istanbul, (*Şairlerin İstanbul'u*) İstanbul, 1988.
- Istanbul Guide, (*İstanbul Şehir Rehberi*) İstanbul, 1988.

Newsweek

TIME

THE WEEKLY NEWSMAGAZINE

Herald

INTERNATIONAL

Cribune

INTERNATIONAL

ISTANBUL

Başkan Datan çevre kirliliğine karşı savaşta öncelik veriyor. Son yıllarda Datan fabrikalara getirilen yeni ve sert yönetmelikler çıkardı.

Cleaning Up the Golden Horn
Istanbul sets out to regain its historic waterside

Istanbul'da in büyük çözümlüğü Başkan Datan'ı destekliyor. Halk'ın yaptığı son gezilerinden birinde, yakında yıkılacak olan fabrikaların çarşısına çıkan işçiler Datan'a sevgi gösterisinde bulundular.

Istanbul getting facelift to restore its former glory

The Washington Post

Dynamic Mayor Renakes Istanbul
Factories Rise to Make Room for Parks Along Golden Horn

Başın 'Super Başkan' adını takıyor. 'Datan Halk'ı' temsil ediyor. Boğazını güzelleştiriyor ve Avrupa ile aynı seviyeye çıkarıyor. Datan tıpaşını açmak istiyor. Datan ülke çapında ün kazandı.

Istanbul, Center of Banking and Finance

Başkan Datan, İstanbul'un çehresini değiştirme kampanyasına öncelik ediyor. İstanbul halkı Datan'ın iş başında kalacağını ve olumlu çalışmalarına devam edeceğini umuyor.

Başkan Datan bir padışahı değildir. Ama herhalde İstanbul'u Fevreden ve Bizans'ın kalıntıları üzerinde unlu Topkapı Sarayı'nı kurduran II. Mehmed'ten beri hiçbir yönetici, bu egzanlık ve antik şehirde yaşamı güzelleştirmek için böylesine sıkı çalışmadı.

新华社新闻稿

Liberation

TÊTE D'AFFICHE: BEDRETTİN DALAN
Les projets du maire d'Istanbul intéressent les Français

Amerikalı dostları Datan'a 'Buldozer Bill'i' diyorlar. Başkan Datan İstanbul'u üç yıl gibi kısa bir sürede dev bir 'santiyeye' çevirdi. Bundan büyük bir gurur duyuyor.

ayab news

Thanks to dynamic mayors' dedication...
Istanbul getting facelift

city

dayan...
estüryör.

Bedrettin Dalan

Bedrettin Dalan, sekiz çocuklu bir ailenin altıncı çocuğu olarak 1941 yılında Eskişehir'de doğdu. Aile bütçesine katkıda bulunmak için sekiz yaşından itibaren pamuk tarlalarında çalıştı. İlkokulu Eskişehir'de tamamladı.

Orta ve lise öğrenimini Aydın'da yapan Bedrettin Dalan İstanbul'a gitti ve İstanbul Teknik Üniversitesi'ne girdi. 1963 yılında Elektrik Mühendisliği Fakültesi'nden mezun oldu.

Devlet Demiryolları'nda çalışmaya başlayan Dalan otomatik demiryolu sinyalizasyon sistemi projesinin uygulanmasında görev aldı. Sonraki yıllarda çeşitli sanayi dallarında şirket müdürü, genel müdür ve yönetim kurulu üyesi olarak çalıştı.

Eskiden beri siyasete ilgi duyan Bedrettin Dalan 1983'te Anavatan Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Kısa bir süre sonra Anavatan Partisi İstanbul İl Teşkilatı Başkanlığı'na getirildi. 1984 yerel seçimlerine Anavatan Partisi'nin İstanbul Belediye Başkan adayı olarak katıldı. Seçimi kazanınca, içten duygularla bağlı olduğu İstanbul'un Büyük Şehir Belediye Başkanı oldu.

Bedrettin Dalan ve İstanbul İktisat Fakültesi mezunu olan eşi Aysel Dalan 1969'da evlendiler. Barış ve Burak adında iki oğulları oldu.

Başkan Dalan, yoğun çalışma programından fırsat buldukça, Türk ve dünya tarihini incelemekten ve şiir okumaktan büyük zevk alır.

EK 5. ÖZGEÇMİŞ

Meral ŞEN

Kişisel Bilgiler :

Doğum Tarihi 01/04/1960
Doğum Yeri GAZİANTEP
Medeni Durumu: Bekar(Eşi ölmüş)

Eğitim :

İlkokul	1967-1971	Mersin Kurtuluş İlkokulu
Ortaokul	1971-1975	Gaziantep Kız Lisesi
Lise	1975-1977	Gaziantep Öğretmen Lisesi
Lisans	1977-1978	Kocaeli Ün.v.İnşaat Müh.(Gitmedim)
Lisans	1979-1983	Ankara Gazi Üniversitesi,EğitimFakültesi,Müzik
Master	2006-2007	Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı

Çalıştığı Kurumlar:

2007-Devam ediyor.Üsküdar Zeynep Kamil İ.O. Müzik Öğretmenliği
2001-2007 Üsküdar Zeynep Kamil İ.O Müzik Öğr.
1998-2001 Üsküdar 3.Selim İ.O.Müzik Öğr.
1995-1998 İzmir Foça Cemil Midilli Lisesi Müzik Öğr.
1994-1995 Ankara Ömer Seyfettin Lisesi Müzik Öğr.
1991-1994 Gaziantep Akyol İ.O.Müzik Öğr.
1989-1991 Bitlis Lisesi Müzik Öğr.
1987-1989 Malatya Yeşiltepe Lisesi Müzik Öğr.
1986-1987 Kilis Kız Öğretmen Lisesi Müzik Öğr.
1983-1986 Denizli Çal Lisesi Müzik Öğr.